

วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ Patanasilpa Journal

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562)

ISSN 2539-5807

วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

Patanasilpa Journal ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562)

วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

Patanasilpa Journal

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562)

ISSN 2539-5807

สำนักงาน

ฝ่ายผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และตำราวิชาการ กองส่งเสริมวิชาการและงานวิจัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
เลขที่ 119/19 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทร. 0 2482 2176-8 ต่อ 363 Fax. 0 2482 2173
E-mail: Journal@bpi.mail.go.th
<http://www.bpi.ac.th>

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ
ไม่จำเป็นต้องเห็นชอบและรับผิดชอบในเนื้อหา ทักษะ หรืออบทความของผู้เขียน

พิสุจน์อักษร

กองบรรณาธิการ

ออกแบบปก

ภัทรพร เลี่ยนพานิช คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

พิมพ์ที่

เอแคท เอ็ดดูมีเดีย
119/2 หมู่ 1 ตำบลบางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2446 2807 และ 09 7954 6455

ปีที่พิมพ์

ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 500 เล่ม

ที่ปรึกษา

นางนิภา โสภาสัมฤทธิ์
 นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์
 นายอำนาจ นวลอนงค์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุลชาติ อรรถนิษะนาค
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พหลยุทธ กนิษฐบุตร
 ดร. สุรัตน์ จงดา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูริ วงศ์วิเชียร
 ดร. สารีศา ประทีปช่วง

อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา สายทองคำ

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กองบรรณาธิการ

ศาสตรเมธี ดร. ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์
 ศาสตราจารย์เกียรติคุณปริญญา ตันตีสุข
 รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย จันทร์สุวรรณ
 รองศาสตราจารย์ ดร. มาณพ วิสุทธิแพทย์
 รองศาสตราจารย์ศุภชัย สุกชีโชติ
 รองศาสตราจารย์สรณรงค์ สิงหนณี
 รองศาสตราจารย์สุภาวดี โพธิเวชกุล
 รองศาสตราจารย์เสาวภา วิชาดี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี มีป้อม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูริ วงศ์วิเชียร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนิดา มิตรานันท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมตตา สุวรรณศรี
 ดร. นิวัฒน์ สุขประเสริฐ
 ดร. บำรุง พาทยกุล
 ดร. ปรียาพร พรหมพิทักษ์
 ดร. สุรัตน์ จงดา
 ดร. มยุรี เสือคำราม
 ดร. ฟ้าสว่าง พัฒนะพิเชฐ

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 บัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 บัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยไป่เซ่อ ประเทศจีน
 วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณปริญญา ตันตีสุข	คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศาสตรเมธี ดร. ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร. ปานฉัตร อินทร์คง	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร. สมพร ฐรี	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์สรณรงค์ สิงหเสนี	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา มิตรานันท์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน	คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูริ วงศ์วิเชียร	คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ดร. มยุรี เสือคำราม	คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยไปเซ่อ ประเทศจีน

คณะกรรมการจัดทำวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพา ประเสริฐยิ่ง	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวีณา เอี่ยมยี่สุน	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง	กรรมการ
ดร. ไชโย นิธิอุบัติ	กรรมการ
นางสาวชญญาภัค แก้วไทรท้วม	กรรมการ
นางสาวสิริสกุล เกิดมี	กรรมการ
นายกฤตนิย ชุนหาญ	กรรมการ
นายณัฐวุฒิ ทองกร	กรรมการ
นางสาวกวีตาภัทร มงคลนำ	กรรมการและเลขานุการ

❖ บทบรรณาธิการ ❖

วารสารศิลปพัฒนศิลป์วิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ดำเนินการจัดทำเป็นปีที่ 3 โดยเป็นฉบับที่ 2 ของปี 2562 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562) เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการในสาขาวิชาปรัชญา กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ครู อาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนผู้สร้างสรรค์งานศิลปะทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริการวิชาการแก่สังคมที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จัดทำขึ้นโดยไม่หวังผลกำไร สำหรับวารสารฉบับนี้นำเสนอบทความจำนวน 9 เรื่อง ที่มีความหลากหลายทางการศึกษาและศิลปะ อันเป็นผลงานส่วนหนึ่งที่สืบเนื่องจากการวิจัย ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ ทุกบทความได้รับการพิจารณาถ้อยแถลงจากผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้าน ทั้งในมิติของวิธีวิจัยและเนื้อหาเชิงวิชาการ เพื่อมุ่งมั่นพัฒนาวารสารพัฒนศิลป์วิชาการให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ครู อาจารย์ นักวิชาการ ผู้สร้างสรรค์งาน ตลอดจนผู้สนใจจะได้รับประโยชน์จากวารสารฉบับนี้และเป็นแนวทางในการพัฒนาสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสร้างคุณค่าแก่สังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุดในการสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมและแวดวงการศึกษาต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา สายทองคำ
บรรณาธิการ

สารบัญ : Contents

		หน้า
1	กลวิธีทางวรรณศิลป์เพื่อสื่อแนวคิดความดีงามและความเท่าเทียมของมนุษย์ : นำาขับขานวิจารณ์บทเพลง LITERARY TECHNIQUES TO CONVEY VIRTUE AND EQUALITY CONCEPTS OF HUMAN: THE SUNG SONG WITH CRITICAL REVIEW ❖ อัศวิทย เรืองรอง (AKHAWIT RUENGRONG)	1
2	การสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ARTISTIC MEDIA TO IMPROVE THE QUALITY OF LIFE FOR THE ELDERLY ❖ กาญจนา ชลสุวัฒน์ (KANCHANA CHOLSUWAT)	13
3	การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดชุดสีสันและลวดลาย จากเครื่องแต่งกายโนรา THE CREATION OF CONTEMPORARY PAINTING BY DOT SET COLORS AND PATTERNS FROM THE NORA COSTUME ❖ โสภิต เดชนะ (SOPIT DETCHANA)	31
4	ศิลปะเพื่อบำบัดความเครียดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุพรรณบุรี CREATING ART ACTIVIES FOR STRESS MANAGEMENT THERAPY IN JUVENILE OBSERVATION AND PROTECTION CENTRE OF SUPHANBURI PROVINCE ❖ พิเศษ โปพิศ (PISET POPIS)	45
5	การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ PRODUCT DESIGN FOR THE IDENTITY FOR THE THAI SONG DAM COMMUNITY ❖ ธนา น้ำค้าง และนุชนาฏ อ้นรักดี (THANA NUMKHANG AND NUCHANAT ONRUKDEE)	59

สารบัญ : Contents

หน้า

6 ผลของนวัตกรรมวงจรการจัดการความรู้ SECI Model เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ EFFECTS OF INNOVATION "SECI MODEL KNOWLEDGE MANAGEMENT CYCLE" ON BPI'S STUDENTS' LEARNING PROCESS DEVELOPMENT IN SUFFICIENCY ECONOMY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT COURSE ❖ ธัญญลักษณ์ ใจเที่ยง (THUNYALUK JAITIANG)	69
7 แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 GUIDELINES FOR KNOWLEDGE INTEGRATION OF ART AND CULTURE OF BUNIDTPATANASILPA INSTITUTE IN THE AGE OF THAILAND 4.0 ❖ สิริสกุล เกติมี (SIRISAKUL KERDMEE)	89
8 การพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงทางบวก DEVELOPMENT THAI CLASSICAL DANCING SKILLS OF GRADE 7 STUDENTS THROUGH PEER ASSISTED LEARNING ACTIVITIES AND POSITIVE REINFORCEMENT ❖ ตวงพร พจนานนท์ (TUANGPHON PHOTCHANANON)	107
9 การแก้ปัญหา นักเรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิรานุวัตร โดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน SOLVING THE PROBLEM OF SINGING OUT OF RHYTHM AMONG GRADE 4 STUDENTS OF MAHAWEEERANUWAT SCHOOL BY EMPLOYING PEER ASSISTED LEARNING METHOD ❖ นนทชัย จับใจสุข (NONTHACHAI JUBJAI SOOK)	119

กลวิธีทางวรรณศิลป์เพื่อสื่อแนวคิดความดีงาม
และความเท่าเทียมของมนุษย์ : นำมาซึ่งงานวิจารณ์บทเพลง
LITERARY TECHNIQUES TO CONVEY VIRTUE AND EQUALITY
CONCEPTS OF HUMAN: THE SUNG SONG WITH CRITICAL REVIEW

อัศวิทธิ์ เรืองรอง*

AKHAWIT RUENGRONG

บทคัดย่อ

บทเพลงเป็นกวีนิพนธ์ประเภทเรื่องเล่าที่ใช้ภาษาอย่างเลือกสรร กลั่นกรองด้วยความประณีตบรรจง บทเพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” เมื่อใช้แนวทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ วิจารณ์ และตีความแล้ว พบลักษณะเด่น 2 ประการ คือ ลักษณะเด่นด้านกลวิธีและลักษณะเด่นด้านเนื้อหาความคิด ด้านกลวิธีพิจารณา 2 ประเด็น คือ กลวิธีการใช้ภาษาซึ่งพบลักษณะสะดุดเด่นโดยใช้คำเรียงบงายในความถี่สูงและสื่อความหมายหลายนัย กลวิธีการแต่งที่ใช้ความเปรียบคู่ขนานระหว่างปรากฏการณ์ทางธรรมชาติลือไปกับพฤติกรรมของมนุษย์ ด้านเนื้อหาความคิดพบลักษณะเด่น 3 ประการ คือ ธรรมชาติกับมนุษย์มีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น ธรรมชาติ คือ แบบอย่างจริยปฏิบัติของมนุษย์ และสรรพสิ่งล้วนมีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน ลักษณะเด่นด้านกลวิธีและเนื้อหาความคิดดังกล่าวข้างต้น คือ กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่เชื่อมโยงกันอย่างแน่นแฟ้นและเป็นเอกภาพ

คำสำคัญ : กลวิธีทางวรรณศิลป์ เนื้อหาความคิด การวิจารณ์

* สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Abstract

A song is a kind of narrative poetry using delicately sifted and selected vocabulary. By using critical analysis and interpretative approach, the song “Ther Mun Rob Chan, Chan Mun Rob Ther” (I rotate you, you rotate me) has been found that there are two outstanding characteristics; 1) Techniques and 2) Content and Thought. For the techniques, it is found that there are two features; firstly, language techniques which frequently use simple vocabulary yet convey several meanings, and secondly, composing technique which use the parallel comparison between natural phenomenon and human behaviors. For content and thought, three outstanding features have been found. They are (1) nature and human are firmly connected (2) nature is the ethically behavioral model for human and (3) all beings are valuable and equally important. Those two outstanding characteristics, techniques as well as content and thought, are strongly related and united.

Keywords: Literary technique, Concept, Criticism

บทนำ

แม้บริบทของยุคสมัยจะปรับเปลี่ยนไปอย่างไรและสังคมจะเรียกร้องต่อการพัฒนา มนุษย์ให้มีคุณลักษณะดีเด่นประการใดก็ตาม ความสามารถในการเชิงพินิจพิเคราะห์หรือ ด้านการใคร่ครวญวิจารณ์ญาณ ยังเป็นคุณลักษณะที่สังคมคาดหวังต่อมนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปัจจุบันนี้ น่าสังเกตว่ายุคที่มีช่องทางการสื่อสาร ที่ทันสมัยและหลากหลายไร้การควบคุมในปัจจุบันนี้เองกลับนำไปสู่ปัญหาเรื่องการบิดเบือน หลอกลวงผ่านข้อมูลหรือตัว “สาร” มากที่สุด ดังปรากฏในสารการโฆษณาผลิตภัณฑ์ เสริมความงามต่าง ๆ หรือผลิตภัณฑ์ลดความอ้วนจนทำให้ผู้รับสารหลงเชื่ออันนำไปสู่จุดจบ ของชีวิตอย่างเศร้าใจ ลักษณะดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงการประกอบสร้าง “สาร” ใน ชีวิตประจำวันว่าไม่ได้เชื่อถือได้เพียงสา หากเต็มไปด้วยมายาคติที่ผู้รับสารบริโภคชาวต้อง ครุ่นคิดใคร่ครวญอย่างรอบคอบ ปัญหาดังกล่าวนี้ผู้รับผิดชอบบ้านเมืองต่างตระหนักรู้อย่างดี และเร่งเร้าให้มีการพัฒนามนุษย์ให้มีสติปัญญาแข็งแกร่งต่อการ “รู้” เท่าทันสารอันซับซ้อน

ย้อนยอกนี้ดังปรากฏในแผนแม่บท ซึ่งเป็นแผนต้นแบบในการพัฒนาประเทศ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่กล่าวถึงการพัฒนา “เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีลักษณะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์...” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 68) หรือในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กล่าวถึงแนวคิดการจัดการศึกษาด้านเป้าหมาย ผู้เรียนโดยมุ่งพัฒนาทุกคนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือต้องเป็นผู้อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และคุณลักษณะสำคัญ คือ “การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 16)

ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่า แม้กระบวนการพัฒนามนุษย์เพื่อสร้างคุณลักษณะให้สอดคล้องกับยุคสมัยในศตวรรษที่ 21 หรือประเทศไทย 4.0 อันจะนำไปพัฒนาประเทศและสังคมให้ทันสมัยและยั่งยืนสักเพียงใดก็ตาม การพัฒนามนุษย์ให้มีคุณลักษณะด้านการคิดวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ยังเป็นความจำเป็นมาทุกยุคทุกสมัย การเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาบุษย์หรือที่เรียกว่า “พัฒนศึกษา” ในระดับอุดมศึกษานั้นก็สืบทอดแนวคิดที่เน้น “การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ... ประเทศไทยมีการผลิตสินค้าใหม่ ๆ ทำให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและเพื่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของประเทศ จากบริโคมนิยมเป็นประเทศผู้ผลิต” (สินธวะว ความดิษฐ์, 2559, น. 17) อย่างไรก็ตามไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “ก่อนที่จะแปรความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภาพ (Product) ผู้เรียนนั้นต้องมีคุณลักษณะด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Mind) เสียก่อน” ดังนั้น หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแทบทุกคณะ โดยเฉพาะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงมีรายวิชาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านนี้อย่างเข้มข้น เช่น หลักสูตรของสาขาวิชาภาษาไทยมีรายวิชา “การอ่านวิเคราะห์และตีความ” รายวิชา “วรรณกรรมวิจารณ์” เป็นต้น การคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อทำความเข้าใจ “สาร” สำคัญเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคที่ข้อมูลไหลบ่ามาทุกทิศทาง ซึ่งนอกจากทำความเข้าใจสารแล้ว ยังจำต้องรู้เท่าทันความ “ไม่เพียงสา” ของสารอีกด้วย

ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนย้อนยอก ซึ่งต้องใช้กระบวนการวิจารณ์สารด้วยการพินิจวิเคราะห์และตีความอันเป็นกิจกรรมทางปัญญาลักษณะหนึ่งของศาสตร์มนุษยศาสตร์ เพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ถูกเขียนเลือกนำมาชี้ให้เห็นว่า “สาร” ที่ปรากฏในเพลง แสดงความซับซ้อนย้อนยอกอย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะการใช้ความเปรียบเกี่ยวกับ “ดาว” และกลวิธีการนำเสนอแบบคู่ขนานที่ล้อกันไประหว่างปรากฏการณ์ทางธรรมชาติกับพฤติกรรมของมนุษย์ ลักษณะของวรรณศิลป์ดังกล่าวนี้นำไปสู่การตีความหมายได้อย่างแยกคายยิ่ง ดังจะกล่าวในลำดับต่อไป

บทเพลงและกวีนิพนธ์กับพันธกิจทางวรรณศิลป์

บทเพลงเป็นวรรณกรรมหรือเรื่องเล่าที่ใช้ “ภาษา” เป็นวัสดุในการประกอบสร้างเพื่อมุ่งสื่อ “สาร” ทั้งอารมณ์และความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภาษาในเพลงเป็นภาษาที่ผู้แต่งเลือกเฟ้น คัดสรร และกลั่นกรองเพื่อให้สื่อสารอย่างมีพลังกระทบอารมณ์และความคิดของผู้ฟังหรือผู้รับสารให้ได้มากที่สุด เพราะพื้นที่และเวลาในการนำเสนอมีข้อจำกัด เฉกเช่นเดียวกับภาษาในกวีนิพนธ์ที่ต้องเร้าให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ ทั้งกระตุ้นให้เกิดปัญญาคู่ขนานกันไป

“...กวีนิพนธ์เป็นการใช้คำให้สื่อสารความชัดเจนหรือความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ให้ได้ผลอย่างประณีตละเอียดสุขุมและลึกซึ้งที่สุด กวีนิพนธ์เป็นรูปยอดเยี่ยมของวรรณคดี และวรรณศิลป์ชนิดอื่นนอกจากกวีนิพนธ์ก็ย่อมอาศัยหลักอย่างเดียวกัน...”

(พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2514, น.66)

ในแง่นี้เพลงจึงเป็น “วรรณศิลป์ชนิดอื่น” ที่อาศัยหลักอย่างเดียวกันคือ การคัดสรรภาษามาสื่อเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งหรือรัดรั้งตรึงใจแก่ผู้รับ ทั้งยังมีพันธกิจหรือบทบาทหน้าที่ดุจเดียวกันคือมุ่งให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้รับสาร เกิดอุดมการณ์ความคิดอ่านด้านใดด้านหนึ่ง เช่น เข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและชีวิต วิพากษ์วิจารณ์การเมืองและสังคม ทั้งเพื่อปลุกปลอบ กระตุ้นเตือนหรือปลุกเร้าให้ฮึกเหิม รวมพลังให้กระทำหรือไม่กระทำเรื่องใด ๆ เป็นต้น ทศนะที่ชี้ให้เห็นว่าบทเพลงกับกวีนิพนธ์เป็นวรรณศิลป์ที่มีพันธกิจเดียวกัน อันสนับสนุนความคิดข้างต้น คือ

“...กวีนิพนธ์และเพลงเป็นขนบวรรณศิลป์ที่มีความสัมพันธ์กัน
อย่างแนบแน่น บทเพลงจำนวนมากทั้งเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุงมี
ความดีเด่นด้านวรรณศิลป์ไม่ยิ่งหย่อนกว่าคีตศิลป์และเราไม่อาจปฏิเสธ
ได้เลยว่าเพลงเพื่อชีวิตของสุรชัย จันทิมาธร แอ๊ด คาราบาว พงษ์เทพ
กระโดนชำนาญ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ วงโฮป ฯลฯ มีคุณค่าในฐานะพลังทาง
ปัญญาที่ให้ความบันเทิงและสร้างจิตสำนึกแก่สังคม...กวีรุ่นใหม่จำนวนไม่
น้อยในปัจจุบันหันไปเผยแพร่บทกวีในรูปบทเพลง”

(เรีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2544, น. 27)

ภาษาที่รัดรีดจริงใจในเพลงกับการกระตุ้นความใฝ่ดีในมนุษย์

ในแง่ของการเสพหรือการรังสรรค์ในรูปของบทเพลงนั้น พลังทางวรรณศิลป์อันเป็น
พันธกิจสำคัญของกวีนิพนธ์ซึ่งหมายรวมถึงบทเพลงด้วยนั้น ย่อมมีอำนาจที่จะปลุกเร้าอารมณ์
และกระตุ้นปัญญาได้อย่างแยกกายยิ่ง ทั้งนี้เพราะ “เพลง” ประกอบด้วยวัตถุสุนทรีย์
(Aesthetics Object) ที่หลากหลายทั้งวรรณศิลป์ (พลังทางภาษา) คีตศิลป์ (พลังทาง
การขับร้อง) ดุริยางคศิลป์ (พลังทางดนตรี) หรือบางโอกาสซึ่งเป็นไปได้มากในยุคปัจจุบันคือ
การนำเสนอผ่าน MV (Music Video) ที่เห็นทั้งรูปร่าง หน้าตา และท่าทางประกอบการร้อง
(พลังนาฏศิลป์) แล้ววัตถุสุนทรีย์อันหลากหลายนี้ ย่อมเร้าและกระตุ้นให้เกิดพลังการสื่อสาร
ได้เยี่ยมยิ่ง

อย่างไรก็ตามการเลือกพิจารณาเฉพาะ “ตัวบท” ของบทเพลงเป็นสิ่งที่จะทำให้
เบื้องต้นในการคิดเชิงวิเคราะห์ วิจัยและตีความผ่าน “ภาษา” ซึ่งเป็นวัตถุสุนทรีย์ทาง
วรรณศิลป์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาความคิดของมนุษย์อย่างมีเหตุผลและปัจจัยอื่นเชื่อถือได้
ดังในบทความนี้ได้้นำเพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” มาชี้ชวนให้เห็นเป็น
รูปธรรม ดังนี้

เนื้อเพลง เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ

ดาวนับล้านที่ลอยอยู่บนท้องฟ้า ไม่ยอมโคจรหมุนไปไหนเลย	จะมีไหมหนาที่ลอยอยู่เองเฉย ๆ ไม่เคย ไม่เห็นเลยสักดวง
ดาวของฉันเธอว่าห่างไกลลิบ ๆ ดาวของเธอฉันว่าก็เหมือนกัน เมื่อดาวโคจรมาเจอกัน เมื่อเธอกับฉันมาเจอกัน เปลี่ยนไปจากเดิม	แต่ดาวไหน ๆ มันก็อยู่ไกลกันทั้งนั้น ก็ปีแสงนั้นอย่านับเลย ฤดูก็เปลี่ยนผัน การหมุนก็ผันแปร ชีวิตก็เปลี่ยนผัน เปลี่ยนจังหวะหมุนของหัวใจให้ใกล้กัน
เกิดอาการเธอหมุนรอบฉัน แต่สองดาวก็ยังหมุนรอบตัวเอง และสองดาวยังเปล่งแสงอันงดงามให้แก่กัน	ฉันหมุนรอบเธอ เธอดิ่งดูดฉัน ฉันดิ่งดูดเธอ
ดาวนับแสนที่มีวงแหวนนับร้อย ดาวทุกดวงนั้นย่อมจะแตกต่าง เมื่อดาวโคจรมาเจอกัน เมื่อเธอกับฉันมาเจอกัน เปลี่ยนไปจากเดิม	ทั้งดาวเคราะห์น้อย ดาวฤกษ์ลอยคว้าง ๆ มีเส้นทางหมุนของตัวเอง ฤดูก็เปลี่ยนผัน การหมุนก็ผันแปร ชีวิตก็เปลี่ยนผัน เปลี่ยนจังหวะหมุนของหัวใจให้ใกล้กัน
เกิดอาการเธอหมุนรอบฉัน แต่สองดาวก็ยังหมุนรอบตัวเอง และสองดาวยังเปล่งแสงอันงดงามให้แก่กัน	ฉันหมุนรอบเธอ เธอดิ่งดูดฉัน ฉันดิ่งดูดเธอ
เธอหมุนรอบฉัน แต่สองดาวก็ยังหมุนรอบตัวเอง และสองดาวยังเปล่งแสงอันงดงามให้แก่กัน และสองดาวยังเปล่งแสงอันงดงามไปทั่วฟ้า	ฉันหมุนรอบเธอ เธอดิ่งดูดฉัน ฉันดิ่งดูดเธอ

เพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” เป็นเพลงของวงเฉลียง ผู้แต่งคือ คุณประภาส ชลศรานนท์ และวงสครับ (Scrubb) นำมาร้องใหม่ (Cover) เหตุที่เลือกเพลงนี้มีมาพิณิจวิเคราะห์เพราะเห็นว่าภาษาและเนื้อหาตลอดจนกลวิธีการนำเสนอสาระสำคัญของเพลงมีลักษณะเด่น น่าสนใจ จึงนำไปเป็นตัวอย่างของการวิเคราะห์วิจารณ์ใน วิชาการอ่านวิเคราะห์และตีความ และ วิชาการวรรณกรรมวิจารณ์ แต่ยังไม่ได้จัดความคิดให้ครอบคลุมเป็นระบบ จึงถือโอกาสอันสำคัญนี้พิณิจวิเคราะห์ลักษณะเด่นใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ กลวิธีและเนื้อหาความคิด ตามลำดับ ดังนี้

ลักษณะเด่นด้านกลวิธีในเพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” พบว่าผู้แต่งใช้กลวิธีใน 2 ลักษณะ คือ **กลวิธีการใช้ภาษาและกลวิธีการแต่ง** ที่เรียกว่ากลวิธีเพราะผู้แต่งตั้งใจจะให้**เป็นวิธีการอันแยบคายและสื่อความหมายได้ลึกซึ้ง** กล่าวคือผู้แต่งใช้ภาษาเรียบง่ายไม่ได้สร้างศัพท์แสงอะไรที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้ฟังสะดุด เช่น ใช้คำสรรพนามที่รู้จักกันดี คือ เธอ ฉัน ใช้คำนาม เช่น ดาว ท้องฟ้า ฤดูกาล ปีแสง คำกริยา เช่น หมุน เปล่งแสง เปลี่ยนผัน โคจร ดึงดูด เป็นต้น คำเหล่านี้ไม่มีใครไม่รู้จักความหมาย ดังนั้นความฉงนฉงายไม่ได้อยู่ที่ความหมายแต่อยู่ที่ความถี่ของการใช้ที่มีลักษณะสะดุดเด่น (Foregrounding) เช่น ใช้คำว่า ดาว จำนวน 16 ครั้ง เช่น ดาวนับล้าน ดาวของฉัน ดาวของเธอ เมื่อดาวโคจร หรือใช้คำว่า หมุน จำนวน 17 ครั้ง เช่น เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ ไม่ยอมโคจรหมุนไป ก็หมุนก็ผันแปร เปลี่ยนจิ้งหะหมุน ใช้คำว่าเปลี่ยนหรือคำที่สื่อความว่าเปลี่ยน 10 ครั้ง เช่น ฤดูก็เปลี่ยนผัน การหมุนก็ผันแปร ชีวิตก็เปลี่ยนผัน เปลี่ยนไปจากเดิม เป็นที่เข้าใจตรงกันว่าภาษาที่มีลักษณะสะดุดเด่น ด้วยการซ้ำเช่นนี้ย่อมต้องการจะสื่อความหมายในเรื่องนั้น ๆ ให้เป็นกรณีพิเศษ เช่น ในเพลงนี้ ผู้แต่งใช้คำว่า “ดาว” ให้มีทั้งความหมายโดยตรงที่แสดงข้อเท็จจริง ซึ่งหมายถึงแสงระยิบระยับที่เห็นเป็นดวงบนท้องฟ้า มีทั้งดาวเคราะห์ซึ่งต้องอาศัยแสงจากดาวดวงอื่น (ดวงอาทิตย์) เช่น ดาวพุธ ดาวศุกร์ และดาวฤกษ์ที่มีแสงสว่างในตัวเอง การใช้คำว่าดาวในเพลง เช่น

ดาวนับล้าน	ที่ลอยอยู่บนท้องฟ้า
จะมีหมอนที่ลอยอยู่เองเฉย ๆ ...	
เมื่อดาวโคจรมาเจอกัน	
ฤดูก็เปลี่ยนผัน	การหมุนก็ผันแปร...

ในขณะที่เดียวกันผู้แต่งก็ใช้คำว่า “ดาว” ให้มีความหมายโดยนัย หมายถึง “ความเด่น ความดัง” ที่สื่อไปในทาง “ความดี” เช่น

ดาว ของฉัน	เธอร่าห่างไกลลึบ ๆ
ดาว ของเธอ	ฉันว่าก็เหมือนกัน

น่าสังเกตว่านอกจากผู้แต่งจะใช้คำว่า คำนาม “ดาว” เพื่อเรียกปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสื่อความหมายถึง ความเด่น ความดัง อันเชื่อมกับคุณลักษณะของมนุษย์แล้วนั้น ยังใช้คำกริยา “หมุน” “เปลี่ยน” “เปลี่ยนผัน” “ผันแปร” กับทั้งอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติและมนุษย์ร่วมกันด้วย เช่น

ใช้กับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ดาวนับล้าน... ไม่ยอมโคจรหมุนไปไหนเลย
เมื่อดาวโคจร... ฤดูก็เปลี่ยนผัน การหมุนก็ผันแปร
แต่แสงดาว ก็ยังหมุนรอบตัวเอง

ใช้กับมนุษย์

เมื่อเธอกับฉันมาเจอกันชีวิตก็เปลี่ยนผัน
เปลี่ยนไปจากเดิม เปลี่ยนจังหวะหมุนของหัวใจ
เกิดอาการเธอหมุนรอบตัวฉัน ฉันหมุนรอบเธอ

ลักษณะเด่นด้านกลวิธีการแต่งเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่พบในเพลงนี้ ผู้แต่งใช้กลวิธีการนำเสนอ “สาร” หรือเนื้อหาได้อย่างโดดเด่น น่าสนใจด้วยการสร้างความสมดุลของข้อความหรือประโยค และกลวิธีเปรียบเทียบแบบคู่ขนาน (Pararellistic Pattern) เช่น การสร้างความสมดุลของข้อความหรือประโยค

เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ
ดาวของฉันเธอร่าห่างไกลลึบ ๆ / ดาวของเธอฉันว่าก็เหมือนกัน
เมื่อดาวโคจรมาเจอกัน / เมื่อเธอกับฉันมาเจอกัน
ฤดูก็เปลี่ยนผัน ชีวิตก็ผันแปร / ชีวิตก็เปลี่ยนผัน เปลี่ยนไปจากเดิม
เธอดิ่งดูดฉัน / ฉันดิ่งดูดเธอ

ส่วนกลวิธีเปรียบเทียบแบบคู่ขนาน เห็นได้จากข้อความ ดังนี้

เมื่อดาวโคจรมาเจอกัน	ฤดูก็เปลี่ยนผัน การหมunkก็ผันแปร
เมื่อเธอกับฉันมาเจอกัน	ชีวิตก็เปลี่ยนผัน เปลี่ยนไปจากเดิม
เปลี่ยนจังหวะหมunkของหัวใจ	ให้ไกล่กัน...
เธอหมunkรอบฉัน ฉันหมunkรอบเธอ	แต่สองดาวก็ยังหมunkรอบตัวเอง
เธอตั้งดูตฉัน ฉันตั้งดูตเธอ	และสองดาวยังเปล่งแสงอันงดงามไปทั่วฟ้า

ทั้งการสร้างความสมดุลของข้อความหรือประโยคที่มีจำนวนคำในข้อความและโครงสร้างของประโยคที่สมดุลเท่ากันและกลวิธีเปรียบเทียบแบบคู่ขนานที่กล่าวถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของ “ดาว” กับพฤติกรรมของมนุษย์ขนานกันไปในั้น เป็นกลวิธีที่ผู้แต่งใช้อย่างแยบคายและสื่อความหมายได้ลึกซึ้ง ดังจะกล่าวในลักษณะเด่นด้านเนื้อหาต่อไป

ลักษณะเด่นด้านเนื้อหาความคิด ซึ่งสัมพันธ์กับกลวิธีการใช้ภาษาและการแต่งในที่นี้จะได้เชื่อมโยงให้เห็นว่า กลวิธีดังกล่าวนี้มุ่งสื่อเนื้อหาหรือแนวคิดใด ซึ่งพบว่าบทเพลงเสนอสำคัญ 3 ประการ คือ **ประการแรก ธรรมชาติกับมนุษย์มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น** ผู้แต่งเลือกอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกลอดหนุนกันอันก่อให้เกิดแรงกระทบที่งดงามและการเปลี่ยนแปลงต่อสังคม “เธอหมunkรอบฉัน ฉันหมunkรอบเธอ” และ “เมื่อเธอกับฉันมาเจอกัน ชีวิตก็เปลี่ยนผัน เปลี่ยนไปจากเดิม เปลี่ยนจังหวะหมunkของหัวใจ ให้ไกล่กัน” แม้จะเกี่ยวกลต่อผู้อื่นและสังคมอย่างไรก็ไม่ละเลยที่จะมีหน้าที่ต่อตนเอง ผู้แต่งกล่าวถึงลักษณะของมนุษย์ดังกล่าวนี้ลือไปกับปรากฏการณ์ของธรรมชาติที่ว่า “เมื่อดาวโคจรมาเจอกัน ฤดูก็เปลี่ยนผัน การหมunkก็ผันแปร” ในแง่นี้เห็นได้ว่าธรรมชาติกับมนุษย์ไม่ได้แตกต่างกันเพราะ “ภาษา” ที่ผู้แต่งเลือกมาอธิบายขยายความมีลักษณะ “ร่วม” กันหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นชุดของภาษาที่สื่อความหมายไปในทางเดียวกัน **ประการต่อมา คือ ธรรมชาติคือแบบอย่าง จริยปฏิบัติของมนุษย์** บทเพลงนี้นอกจากจะชี้ให้เห็นว่าโลกทัศน์ของผู้แต่งไม่ได้มองธรรมชาติและมนุษย์แบบแยกส่วนและมนุษย์มุ่งเอาชนะธรรมชาติ แบบหมอบราบคาบแก้วแล้ว ในทางตรงกันข้ามก็นำปรากฏการณ์ของธรรมชาติมาเป็นแบบอย่างด้านจริยปฏิบัติของมนุษย์ พินิจจากกลวิธีเปรียบเทียบแบบคู่ขนานโดยมุ่งกล่าวปรากฏการณ์ธรรมชาติเป็นตัวตั้งแล้วตามมาด้วยพฤติกรรมหรือการกระทำของ

มนุษย์ด้วยชุดของภาษาที่สื่อความหมายไปในแนวเดียวกัน ทั้งปรากฏการณ์ธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์นั้นยังสื่อความหมายไปในแง่โอบเอื้อเกื้อกูลเพื่อคนอื่นและสังคมอีกด้วย ดังตัวอย่างที่แสดงให้เห็นแล้วในหัวข้อที่ผ่านมา

เนื้อหาความคิดประการสุดท้าย คือ สรรพสิ่งล้วนมีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน โลกของความเท่าเทียมทั้งในเรื่องเชื้อชาติ เพศ ฐานะ และสถานะ เป็นความคาดหวังหรือเป้าหมายสำคัญของสังคมปัจจุบันซึ่งเห็นถึงความใจกว้างและเข้าใจว่าในโลกหรือสังคมนี้นี้มีความแตกต่างและหลากหลาย ทุกองค์ประกอบย่อยย่อมมีความสำคัญต่อองค์กรรวม โดยมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทเพลงที่ผู้แต่งชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็ “ดาวเคราะห์” หรือ “ดาวฤกษ์” “คนเด่นดัง” หรือ “คนธรรมดา” แม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ก็มีเส้นทางของตัวเองที่ยืนยันตัวตนว่าสำคัญและมีคุณค่าเท่าเทียมกัน

“ดาวนับแสนที่มีวงแหวนนั้บร้อย
 ทั้งดาวเคราะห์น้อย ดาวฤกษ์ลอยคว้าง ๆ
 ดาวทุกดวงนั้นย่อมจะแตกต่าง
 มีเส้นทางหมุนของตัวเอง”
 และ “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ
 เธอดึงดูดฉัน ฉันดึงดูดเธอ”

เมื่อพิจารณาจาก “ภาษา” ทั้งเธอและฉันในแง่ของโครงสร้างประโยคแล้วต่างก็เป็นทั้งประธานและกรรม ไม่มีใครได้ใครเสีย หากแต่เป็นทั้งฝ่ายให้และรับ อันเหมาะสมสอดคล้องกับยุคปัจจุบันซึ่งจะต้องเรียนรู้ที่จะเป็นทั้งผู้รับและผู้ให้ นั่นคือความสำคัญที่เท่าเทียมกัน

สรุป

“ดาวค้างฟ้า” “ดาวมหาลัย” “ดาวสภา” ความเปรียบเกี่ยวกับดาวเหล่านี้ แม้จะดูคาด ๆ (Cliche) แต่ก็เข้าใจความหมายกันโดยทั่วไปว่า ใช้เป็นความเปรียบเกี่ยวกับคนที่มีความสำคัญโดดเด่นกว่าคนอื่น การผ่านกระบวนการของความเป็น “ดาว” จึงต้องมีการประกวดแข่งขันและการเอาชนะกัน ซึ่งต่างจากดาวในโลกทัศน์ของผู้แต่งเพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” ที่เชื่อมโยงดาวกับมนุษย์ทุกผู้ทุกนามว่ามีคุณค่าความสำคัญที่เท่าเทียมกัน อันเป็น “สาร” สำคัญที่ปรากฏขึ้น

การนำเสนอสาระสำคัญดังกล่าว ผู้แต่งใช้ “ดาว” เป็นความเปรียบคู่ขนานกับมนุษย์ โดยใช้ข้อความหรือประโยคที่สมมูลกัน ใช้ความถี่ของคำให้มีความสะดุดเด่นและเลือกใช้คำแสดงปรากฏการณ์ของธรรมชาติและพฤติกรรมมนุษย์ไปในทางเดียวกันซึ่งมีนัยไปในทางที่ยิ่งใหญ่และตั้งงามต่อตนเองและสังคม ในแง่นี้จึงอาจกล่าวได้ว่าบทเพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ” จึงมีพันธกิจไม่ต่างจากกวีนิพนธ์ทั้งภาษาวรรณศิลป์ที่รัดรีดตั้งใจด้วยความเรียบง่ายแต่ลึกซึ้ง อันนำไปสู่เนื้อหาแนวคิดที่ซับซ้อนท้าทายต่อการพินิจพิเคราะห์ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการรับสารอย่างมีวิจารณ์ญาณนั่นเอง

รายการอ้างอิง

พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นราธิปพงศ์ประพันธ์. (2514). **วิทยาวรรณกรรม**

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2559). **ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ**. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2544). **บริบททางการเมืองสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์เท่าที่มี**

ผลกระทบต่อกวีนิพนธ์ร่วมสมัยของไทย. ใน **อรรถภาค เล่าจินตนาครี (บ.ก.)**,

กวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัย : บทวิจารณ์และกวีนิพนธ์ (น. 3-27). กรุงเทพฯ: ศยาม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนา**

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**.

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สินธวะรา คามดิษฐ์. (2559). “ประเทศไทย 4.0: การศึกษาไทย 4.0”. **การศึกษา 4.0**

เป็นยิ่งกว่าการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ธุรกิจบัณฑิตย์.

Siamzone. (2551). **เนื้อเพลง “เธอหมุนรอบฉัน ฉันหมุนรอบเธอ”**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ

22 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก [https://www.siamzone.com/music/](https://www.siamzone.com/music/thailyrical/5520)

[thailyrical/5520](https://www.siamzone.com/music/thailyrical/5520)

การสร้างสรรคสื่อทางศิลปะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ARTISTIC MEDIA TO IMPROVE THE QUALITY OF LIFE FOR THE ELDERLY

กาญจนา ชลสุวัฒน์*

KANCHANA CHOLSUWAT

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคสื่อทางศิลปะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ การจัดทำสื่อทางศิลปะเพื่อผู้สูงอายุสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งการจัดทำนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่ต้องการประโยชน์ทางด้านใด ซึ่งการสร้างสรรคสื่อทางศิลปะเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุในที่นี้ได้จัดทำสื่อในรูปแบบสมุดภาพระบายสีสำหรับผู้ใหญ่ Flowers for You สมุดภาพที่สร้างสรรคเกี่ยวกับธรรมชาติที่มีดอกไม้แบ่งบานทั้งเล่ม เริ่มจากออกแบบหน้าปกที่มีพืชพันธุ์ไม้ดอกไม้เลื้อยพันเกาะเกี่ยวร้อยเรียงชู่อกิ่งก้านไปตามรูปทรงโค้งกลม หมุนวนอย่างอิสระวางโครงสีในแบบสีสดใส เพื่อกระตุ้นให้เกิดการระบายสีภายในเล่มที่เรียงลำดับภาพลายเส้น ประกอบด้วยแบบเหมือนจริงและแบบตัดทอนรูปทรงที่ผสมผสานเรื่องราวของจินตนาการเพื่อเป็นทางเลือกในการลงมือระบายสี รูปทรงของดอกไม้ที่นำมาสร้างสรรคในครั้งนี้เขียนด้วยลายเส้น รอยการตกแต่งระบายสีเพิ่มเติมสีสันของรูปภาพให้มีความสมบูรณ์และใกล้เคียงธรรมชาติมากขึ้นตามจินตนาการของผู้ระบายสี

สมุดภาพระบายสีชุดนี้ ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ทางศิลปะต่างกันสามารถนำไปใช้ระบายสีสร้างความเพลิดเพลินได้เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความชอบและความถนัด เพราะได้ออกแบบให้การระบายสีเป็นเรื่องง่าย มีความสนุกเพลิดเพลิน สามารถเลือกระบายสีตามที่ตนถนัดและพึงพอใจ ไม่มีถูกหรือผิด เน้นให้เกิดความสุขและรู้สึกผ่อนคลาย เป็นผลงานสร้างสรรคชิ้นสำคัญ สร้างความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตัวเอง และคุณค่าของผลงานที่ได้สร้างสรรคขึ้น ซึ่งผู้สร้างสรรคมีความมุ่งหวังเรื่องของคุณภาพจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ ก่อให้เกิดความผูกพันความเป็นมิตรภาพให้เกิดขึ้นภายในสังคมและครอบครัวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : สมุดภาพระบายสี สื่อทางศิลปะ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

* วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

Artistic media can help to improve the quality of life for the elderly. This coloring book for the elderly can be formatted in various ways, depending on the benefits that one is seeking. To illustrate I am presenting here an adult coloring book with a floral pattern “Flower for you.” Its pages feature flowers in full bloom. On the cover, flowers and other plants cling to one another continuously, raising their branches to form an elegant curve.

The free swirl of color shows the book's color scheme and invites one to look inside and bring each flower to life with color. The pages of the book present contoured, lifelike forms that combine to create fantasy stories. The floral shapes only await their embellishment with color to be complete. The book brings one close to nature and gives free play to each artist's imagination.

Seniors with varying backgrounds can enjoy this creative activity in accordance with their own experience and aptitude for visual art. It allows one to relax and enjoy the process of coloring with no fear of being wrong in one's results. The activity is designed to evoke pride in oneself and in the value of one's own created work-with the main goal of fostering a deep connection and friendship in the community and the family.

Keywords: Coloring book, Artistic media, Quality of life for the elderly

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่สังคมที่มีผู้สูงอายุมากขึ้น อันเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การดูแลสุขภาพของประชาชนดีขึ้น ทำให้ประชาชนอายุยืนยาว เศรษฐกิจและสังคมเมืองในยุคปัจจุบัน เกิดการแข่งขันสร้างความเปลี่ยนแปลงของวิถีทางโลก ทำให้ผู้สูงอายุบางกลุ่มขาดคนดูแลเอาใจใส่ให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างลำบาก จากประสบการณ์ที่ได้ดูแลและเข้าสัมผัสใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ

ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่ต้องการสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อผ่อนคลายความเหงาและพัฒนาจิตใจให้แจ่มใส

การดูแลผู้สูงอายุที่ขาดผู้อุปการะดูแลหรือประสบปัญหาครอบครัว ในมุมมองของผู้สร้างสรรค์ที่ได้สัมผัสดูแลผู้สูงอายุมาตั้งแต่รุ่นตายาย จนถึงรุ่นพ่อแม่ที่อยู่ในวัยชรา พวกเขาเหล่านี้ต้องการความดูแลเอาใจใส่เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกเหนือไปจากการดูแลเรื่องภายนอก คือความสมบูรณ์ทางโภชนาการแล้ว ที่สำคัญเป็นหลักใหญ่คือความสมบูรณ์พูนสุขทางด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะสามารถช่วยผ่อนคลายความเจ็บปวด ความเศร้าหมองที่เกี่ยวข้องกับสังขาร และโรคร้ายที่มาเบียดเบียนในบั้นปลายชีวิต การดูแลสภาพภายในจิตใจนั้นมีวิธีการหลากหลาย เช่น เปิดให้ฟังรายการธรรม อ่านหนังสือร่วมกัน รับประทานอาหารด้วยกัน และมีวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้สูงอายุมีสมาธิและเจริญสติได้ดีคือการวาดภาพ หรือการสร้างสรรค์งานทางด้านศิลปะ เพียงแค่สร้างสรรค์ผลงานง่าย ๆ ขึ้นเล็ก ๆ ที่มีความงามในแบบของแต่ละคน นั้นหมายถึงความภาคภูมิใจและเกิดความสุขผ่านช่วงเวลาดีที่เรียกว่ามีทั้งความเหงาและความเจ็บป่วยไปได้ด้วยดี

จากสาระดังกล่าว ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแรงบันดาลใจและมีแนวคิดที่ต้องการจัดทำสื่อทางศิลปะสำหรับผู้สูงอายุได้ฝึกทำในแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งความยากง่ายขึ้นอยู่กับในแต่ละกลุ่มบุคคล โดยจัดทำเป็นรูปเล่มในชุด Flower for You สื่อทางศิลปะที่ต้องการออกแบบเริ่มจากการวาดภาพอย่างง่ายและเพิ่มความซับซ้อนขึ้นตามลำดับ เพื่อนำไปเป็นสมุดภาพระบายสี (Coloring Book) การวาดภาพหรือการลงสีที่เกี่ยวกับดอกไม้ ต้นไม้ทำให้เกิดความผ่อนคลายเบิกบานในช่วงขณะหนึ่งและมีผลระยะยาวทางด้านจิตใจ โดยได้รวบรวมข้อมูลจากการวาดภาพลายเส้นและการถ่ายภาพของดอกไม้ที่บ้านที่กักไว้เป็นต้นแบบ และแรงบันดาลใจ การบันทึกข้อมูลทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความสดชื่นเบิกบานและสัมผัสถึงความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากยิ่งขึ้น จากความสุข ความประทับใจที่ได้รับนั้น นำมาถ่ายทอดเป็นสมุดภาพลายเส้นสำหรับระบายสีเริ่มจากรูปทรงง่าย ๆ ในขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนจนถึงขบวนการที่มีความละเอียดและสมบูรณ์ในรูปแบบเหมือนจริง และแบบตัดทอนรูปทรงหรือการผสมผสานจินตนาการ มุ่งเน้นให้สื่อทางศิลปะที่สร้างสรรค์ในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะอยู่บ้าน สถานพักฟื้น หรือแม้กระทั่งในโรงพยาบาลสามารถนำไปใช้ระบายสีให้เกิดความจรรโลงใจได้

ความเพลิดเพลินเป็นพื้นฐานแห่งความสุข ผู้สูงอายุสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสุขภายในได้ในแนวทางหนึ่ง แพทย์หญิงพัชรินทร์ สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง กล่าวว่า “เรารู้กันอยู่แล้วว่า ศิลปะสามารถช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและสนุกสนาน คนไทยส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่านั่นคือที่มาของคำว่าศิลปะบำบัด ซึ่งถูกเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จริงแล้วศิลปะที่นำมาใช้ในการบำบัดสามารถทำได้มากกว่านั้น ในต่างประเทศศิลปะบำบัดไม่ได้หยุดแค่การผ่อนคลาย บางครั้งไม่สนุกด้วยซ้ำ แต่ทำเพื่อเปิดประตูเข้าไปสู่ปัญหา เผชิญหน้าแล้วเรียนรู้ที่จะจัดการหรือลงมือทำอะไรบางอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตให้มีความสุขขึ้น” (พัชรินทร์ สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง, 2561) ในการทำให้ชีวิตมีความสุขขึ้นเป็นเรื่องที่ดีและเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตผู้คนในยุคสมัยนี้ โดยเฉพาะการมุ่งเน้นการสร้างสรรคเพื่อเพิ่มประสบการณ์ความสุขในการวาดภาพระบายสี

วัตถุประสงค์

1. นำความรู้ความสามารถด้านการเขียนภาพลายเส้นปรับเป็นงานสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะแก่ผู้สูงอายุ
2. เพื่อพัฒนากระบวนการทางศิลปะให้เกิดประโยชน์สู่ชุมชนในแบบที่สัมผัสได้จริง
3. เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชุมชนและที่อื่น ๆ

กระบวนการสร้างสรรค์

วิธีการศึกษาเริ่มจากความต้องการและความตั้งใจของผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการนำศิลปะไปช่วยเหลือผู้คนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การวาดภาพหรือการได้ระบายสีเป็นการส่งเสริมเพิ่มพูนประสบการณ์และความภาคภูมิใจ สร้างพลังงานเล็ก ๆ ที่เกิดความสุขขึ้นได้ ผู้สร้างสรรค์จึงมีแนวความคิดที่ต้องการจัดทำสมุดภาพระบายสีในรูปทรงของดอกไม้เพื่อให้มีรูปทรงของรูปแบบดอกไม้นานาพันธุ์ทั้งความเหมือนจริงและสร้างสรรค์ในแบบจินตนาการ เพื่อให้เกิดเป็นตัวเลือกในการที่ต้องการระบายสี โดยจัดเรียงจากง่ายไปถึงขั้นตอนที่ซับซ้อนขึ้น เพิ่มความหลากหลาย สวยงาม สามารถเชื่อมโยงจินตนาการร่วมกันระหว่างผู้เขียนลายเส้นและผู้ระบายสี ลดความตึงเครียดในการวาดภาพ เพราะแค่การระบายสีก็สามารถสร้างความเพลิดเพลินได้ทุกช่วงเวลาที่ต้องการระบายสี ศิลปะไม่มีถูกหรือผิด อาจมีเพียงสมบูรณ์มากหรือน้อยแล้วแต่ในมุมมองของผู้ระบายสี

ออกแบบภาพผลงานจำนวน 4 ชุด จัดทำรูปเล่มต้นฉบับเป็นสมุดลายเส้นสำหรับระบายสี สมุดภาพระบายสีมีขนาด 30 x 40 เซนติเมตร จำนวน 36 แผ่น รวมหน้าปก คัดลอกสำเนา จำนวน 20 เล่ม เพื่อนำไปเผยแพร่และมอบให้ผู้สูงอายุได้ทดลองฝึกระบายสี ภายในเล่มสามารถเลือกระบายสีได้ตามความถนัด และสื่อทางศิลปะชุดนี้เป็นการสร้างสรรค์เพื่อการขยายผลเก็บข้อมูลความพึงพอใจนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้กว้างขวางมากขึ้น

การสร้างสรรค์สมุดภาพระบายสีต้นแบบในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นสื่อทางศิลปะให้กับผู้สูงอายุ สร้างทางเลือกในการใช้ศิลปะบำบัด หรือใช้ศิลปะเพื่อความเพลิดเพลินผ่อนคลาย สมุดภาพต้นแบบจัดทำเป็นรูปเล่ม และทำสำเนาเพื่อแจกจ่ายให้ผู้สูงอายุได้นำไปใช้ระบายสี ภายในเล่มมีรูปภาพลายเส้นดอกไม้ที่ได้ออกแบบไว้หลากหลายชนิด โดยเลือกรูปทรงที่มีความหลากหลายในแบบเหมือนจริงและตัดทอนสร้างสรรค์ใหม่ เน้นความงามและธรรมชาติที่สามารถสัมผัสได้โดยการระบายสี ซึ่งได้เรียงลำดับขั้นตอนในสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาหาข้อมูล

ผู้สร้างสรรค์ทำการบันทึกข้อมูลและเก็บข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ โดยบันทึกข้อมูลด้วยการถ่ายภาพดอกไม้ไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ประเภทของดอกไม้มีทั้งดอกหญ้า ดอกไม้ไทย และดอกไม้ทั่วไป เพื่อให้เกิดความหลากหลายในรูปทรงทางความงามที่มีจินตนาการร่วมกับการระบายสี การได้บันทึกข้อมูลทำให้เกิดความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากขึ้น เกิดความสดชื่น มีชีวิตชีวา ทั้งในช่วงเวลาบันทึกภาพและการนำมาวิเคราะห์ เพราะดอกไม้มีรูปทรงสีสันทัดงามอ่อนโยน ทุกดอกไม้มีความงามในตัวของมันเอง ซึ่งธรรมชาติเป็นผู้สร้างสรรค์ให้แก่มวลมนุษยชาตินั่นเอง นอกจากการบันทึกด้วยภาพถ่ายแล้ว ได้นำการวาดเส้นมาใช้เพิ่มเติมข้อมูล เพื่อเพิ่มเนื้อหาเรื่องราวให้เกิดขึ้นและค้นหาลายเส้นที่ต้องการแสดงออก โดยจัดรูปทรงและองค์ประกอบให้เกิดความงามในรูปแบบที่ต้องการ สื่อสารแบบร้อยเรียงจินตนาการ เช่น นำดอกไม้ที่มีความหลากหลายของสายพันธุ์หลากหลายรูปทรง ต่อเติมเป็นหม่อมวลกลุ่มเดียวกันเป็นการออกแบบรูปทรงขึ้นมาใหม่ การวาดเส้นเพื่อบันทึกข้อมูล จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญในการสร้างสรรค์ครั้งนี้

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะในครั้งนี้จัดทำเป็นหนังสือภาพระบายสีแก่ผู้สูงอายุ โดยมีแนวคิดสร้างสรรค์การทำสื่ออย่างง่ายด้วยเนื้อหาและเทคนิควิธีการ จึงเลือกใช้เทคนิค วาดเส้นด้วยดินสอและปากกาลงบนกระดาษ

3. การออกแบบรูปเล่มสมุดภาพระบายสี

สมุดภาพระบายสีมีขนาด 30 x 40 เซนติเมตร จำนวน 36 แผ่นรวมหน้าปก จัดทำต้นฉบับจำนวน 20 เล่ม และจัดทำสำเนาเพื่อมอบให้ผู้สูงอายุในลำดับต่อไป ภายในประกอบด้วยรูปภาพที่เป็นรูปทรงของดอกไม้บานาพันธุ์ ชูด Flowers for You ใช้เทคนิค วาดเส้นดินสอและปากกา ในรูปแบบเหมือนจริงและตัดทอนเรียงร้อยด้วยจินตนาการ ดังนี้

3.1 หน้าปกออกแบบให้เป็นรูปดอกไม้ร้อยเรียงกันเป็นทรงกลม กลุ่มดอกไม้ ช่อใหญ่ที่เกี่ยวข้องรวมกัน โดยลดทอนและเพิ่มรายละเอียดในรูปแบบของจินตนาการ วางจังหวะและช่องไฟให้สัมพันธ์กัน สีเส้นเน้นสีสดใสเป็นการใช้สีสองวรรณะสอดคล้องกัน สีสดเกิดความเด่นสะดุดตา คลุมด้วยโครงสีที่สร้างบรรยากาศแบบภาพฝัน (ภาพที่ 1)

3.2 รูปเล่มมีขนาดกลาง ช่วยทำให้การระบายสีมีพื้นที่ที่เป็นอิสระ ไม่แออัด การออกแบบรูปทรงองค์ประกอบของรูปภาพนั้น เริ่มจากง่ายไปถึงขั้นตอนที่ซับซ้อนขึ้น โดยเริ่มจากรูปทรงดอกไม้ในแบบเหมือนจริงและแบบตัดทอนที่มีการออกแบบให้เกิดรูปทรงใหม่เพื่อกระตุ้นจินตนาการในการระบายสี

4. การออกแบบภาพภายในเล่ม

การออกแบบเรียงลำดับจากภาพลายเส้นแบบเหมือนจริงและสร้างองค์ประกอบ ขึ้นใหม่ในรูปแบบธรรมชาติกับการจินตนาการ มีทั้งหมด 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 วาดเส้นแบบเหมือนจริงเริ่มจากรูปทรงที่ไม่ซับซ้อน สบายตา และง่ายต่อการระบายสี เว้นระยะแบบแยกภาพแบบเดี่ยว วาดเส้นรูปดอกไม้หลากหลายชนิดด้วยลายเส้นง่าย ๆ จากนั้นสร้างองค์ประกอบแบบกลุ่มโดยเขียนให้มีลักษณะเป็นช่อดอกไม้ เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อจึงมีรูปทรงของดอกไม้ใบไม้ประกอบกัน กระตุ้นการแต่งแต้มสีเส้น ให้เกิดกับภาพลายเส้นเหล่านั้นให้มีชีวิตชีวา การสร้างสรรค์ผลงานนั้นใช้เทคนิคลายเส้น สร้างภาพร่างจากดินสอจากนั้นตัดเส้นด้วยปากกา จากข้อมูลที่เป็นภาพถ่ายและวาดจากดอกไม้สดซึ่งเป็นดอกไม้ที่พบในท้องถิ่น แยกดอกเดี่ยวและเพิ่มรายละเอียดเป็นช่อ

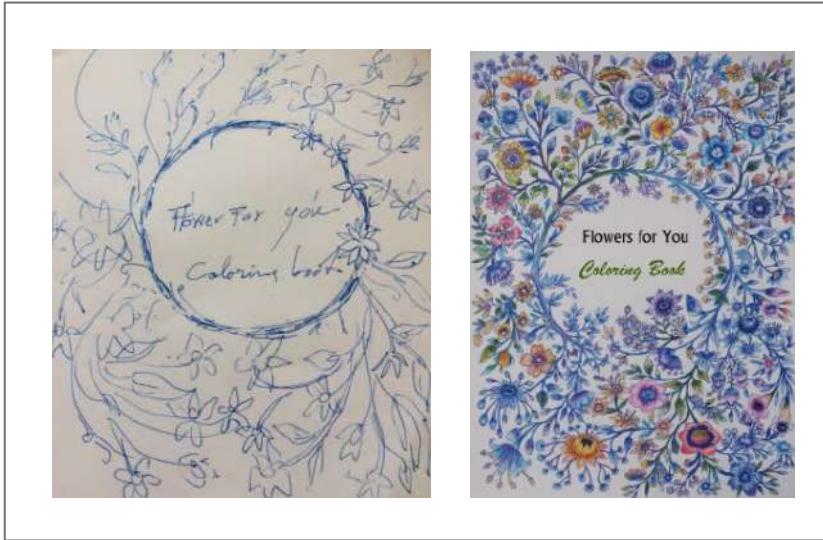
ถ่ายทอดในแบบเหมือนจริงและแบบตัดทอนรูปทรงเพื่อถ่ายทอดการระบายสีในรูปทรง มีการลดหลั่นจัดองค์ประกอบที่เหมาะสมกับหน้ากระดาษ (ภาพที่ 2 และ 3)

ชุดที่ 2 ออกแบบโครงสร้างของรูปดอกไม้ที่นำมาจากจินตนาการและข้อมูลจริง มาประกอบกันเป็นดอกไม้ดอกใหญ่ที่มีลักษณะทรงกลม มีลักษณะการออกแบบลายตาม จินตนาการจากรูปทรงของดอกไม้ดอกเล็ก เขียนรวมกันให้เป็นดอกไม้ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการระบายสีแบบไม่เน้นความเหมือนจริงเพราะเป็นเรื่องของจินตนาการ เพิ่มอิสระ ในการสร้างสรรค์ที่ต้องการสร้างโครงสร้างด้วยตนเอง สามารถระบายเปลี่ยนแปลงได้ตาม ต้องการ (ภาพที่ 4)

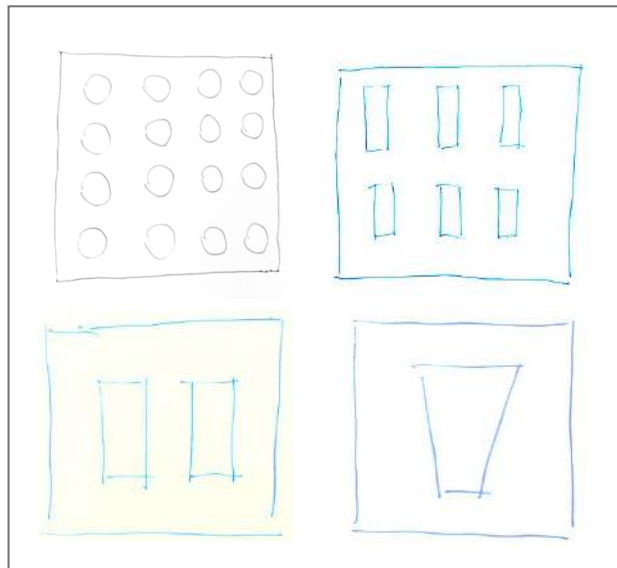
ชุดที่ 3 ออกแบบรูปทรงคล้ายพวงมาลัยและพุ่มไม้ เพื่อเชื่อมโยงรูปทรงของ ดอกไม้ กิ่งก้านสาขาเลื้อยสอดสลับดอกไม้ขนาดพันธุ์ที่มีความแตกต่างแต่เมื่อนำมารวมกัน แล้วเกิดความงามของรูปทรงที่จัดวางไว้อย่างลงตัว (ภาพที่ 5)

ชุดที่ 4 การออกแบบในชุดนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากลายหม้อดอกของอินเดีย ตามคติความเชื่อทางพุทธศาสนาแบบอินเดีย โดยมีรูปทรงของมวลดอกไม้ที่ตัดทอนเน้น การสร้างจังหวะและลีลาของรูปทรงของดอกไม้ที่วางองค์ประกอบให้เป็นข้อม้วนสลับกัน เพิ่มความสัมพันธ์การระบายสีและสมาธิให้มากขึ้น เกิดความเบิกบานและผ่อนคลาย จรรโลงจิตใจและเห็นคุณค่าของผลงานที่ได้สร้างสรรค์ (ภาพที่ 6 และ 7)

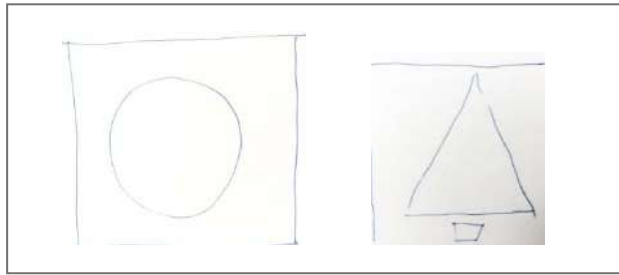
การสร้างสรรค์ผลงานใช้เทคนิควาดเส้น ร่างด้วยดินสอและตัดเส้นด้วยปากกา ซึ่งมีทั้งภาพลายเส้นที่วาดจากภาพถ่ายและวาดจากแบบจริงถ่ายทอดในแบบเหมือนจริง รวมทั้งการสร้างสรรค์แบบตัดทอนรูปทรง เพิ่มความหลากหลายและมีอิสระในการเลือก ระบายสี การสร้างสรรค์ผลงานทั้ง 4 ชุด นำมาเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกันเพื่อแสดงออกถึง ความงดงามของดอกไม้หลากหลายชนิดที่มีลักษณะกลีบดอก กิ่ง ก้าน ใบที่แตกต่างกัน ทำให้การระบายสีเป็นเรื่องไม่น่าเบื่อ

ภาพที่ 1 ออกแบบหน้าปก
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 2 ออกแบบโครงสร้างรูปภาพภายในเล่ม ชุดที่ 1
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 3 ออกแบบโครงสร้างรูปภาพภายในเล่ม ชุดที่ 2 3 และ 4

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ผลการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ ได้ต้นฉบับจำนวน 1 เล่ม ชื่อ Flowers for You ขนาด 30 x 40 เซนติเมตร ภายในเล่มประกอบด้วยภาพลายเส้น มีทั้งหมด 4 ชุด จำนวน 36 ชิ้นงาน ผู้สร้างสรรค์มีความมุ่งหมายในการสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้สูงอายุ โดยเน้นเรื่องความงามและประโยชน์ที่ได้รับ สามารถนำไปค้นคว้าต่อยอดการศึกษาความพึงพอใจในโอกาสต่อไป

การนำผลงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ภายหลังเสร็จสิ้นงาน โดยมอบให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนได้ฝึกและลงมือวาดภาพระบายสีเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนด้วยศิลปะที่เข้าถึงได้ง่ายจากสื่อทางศิลปะในรูปแบบสมุดภาพระบายสี สร้างสรรค์ด้วยเรื่องของดอกไม้ แนวทางการสร้างสรรค์จึงประกอบด้วยความงามและประโยชน์ใช้สอย เน้นการเรียนรู้และการตกแต่งภาพด้วยการระบายสีสร้างความเพลิดเพลิน เกิดพลัง และความสุขทางใจร่วมกัน

ในการสร้างสรรค์งานศิลปะจำเป็นต้องมีหลักขององค์ประกอบศิลป์ ซึ่งหลักใหญ่ มีทั้งเนื้อหาเรื่องราว และรูปทรงแต่ละส่วนล้วนแล้วแต่มีความสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ” ได้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้หลักดังกล่าว ซึ่งอธิบายและเรียงลำดับแนวคิดและวิเคราะห์ทางทัศนธาตุดังนี้

ชุดที่ 1 (ภาพที่ 4 และ 5)

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ใช้เทคนิควาดเส้นรูปทรงของดอกไม้ในลักษณะเหมือนจริง โดยเรียงลำดับการจัดวางองค์ประกอบของภาพในแบบเรียบง่าย สบายตา ไม่ซับซ้อน

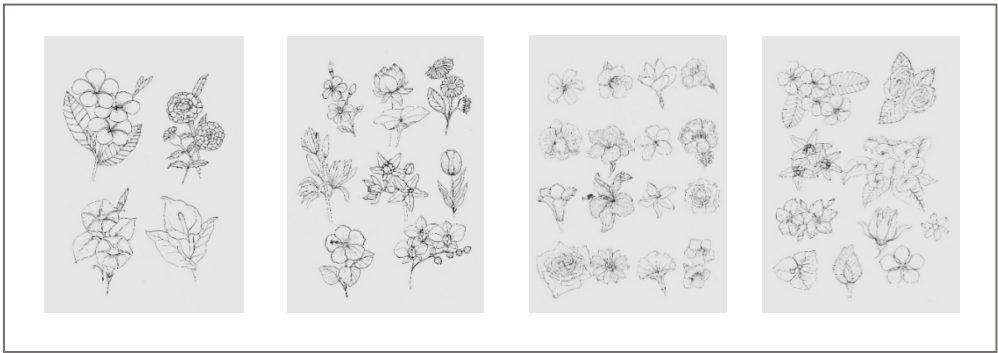
มีความเหมือนจริงทำให้การรับรู้สัมผัสได้โดยง่าย สามารถระบายสีตามความเป็นจริงที่เคยมีประสบการณ์ หรืออาจปรับให้เป็นโครงสร้างที่ไม่เหมือนในธรรมชาติก็สามารถทำได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ระบายสีที่จะรังสรรค์ให้เป็นแบบใด การสร้างโครงสร้างที่เหมือนจริงนั้น นำพาให้เข้าถึงธรรมชาติและเกิดความเบิกบานขณะปฏิบัติงาน ส่วนการระบายสี การสร้างโครงสร้างใหม่หรือตามจินตนาการนั้นได้ความแปลกใหม่ของชิ้นงาน สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่มีมิติของเรื่องจินตนาการหรือความฝันเพียงเข้าไปร่วมด้วย และยังส่งผลให้เกิดความสุขและความเพลิดเพลินอันเป็นผลพลอยได้จากการลงมือระบายสี

การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ในภาพรวมมองเห็นถึงความสำคัญของเส้น รูปทรง และที่ว่าง ดังนี้

เส้น ใช้เส้นเลียนแบบธรรมชาติ เน้นเส้นโค้งที่มีความอ่อนโยนแสดงออกถึงความมีอิสระ สอดคล้องกับความงามของธรรมชาติ จัดวางจังหวะของรูปทรง เป็นแถวแนวนอน เว้นช่องว่างเพื่อให้รูปทรงกับที่ว่างมีความเชื่อมโยงและอยู่ด้วยกันอย่างลงตัว วารูปทรงของดอกเป็นดอกเดี่ยว เรียงเป็นระเบียบ เน้นให้เห็นถึงความเรียบง่ายและง่ายต่อการลงมือระบายสี

รูปทรง รูปทรงในชุดนี้ เป็นรูปทรงดอกไม้ที่วางเรียงเป็นแถวอย่างมีระเบียบและต่อเติมกิ่งก้านเป็นดอกไม้เล็กและใหญ่เรียงลำดับกันไป รูปทรงจึงเป็นแบบแนวระนาบ เน้นวางแบบสมมาตร ที่ว่างที่มีความสัมพันธ์กันกับรูปทรง การกำหนดรูปทรงของดอกไม้ที่ไม่มีแบบแผน ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของรูปทรงกลีบ ดอก ใบในภาพรวมของกลุ่มดอกไม้ที่นำมาวาดดอกไม้มีรูปทรงหลากหลาย เพื่อต้องการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการระบายสี จึงเลือกดอกไม้ที่มีอยู่ทั่วไป สามารถสัมผัสได้ง่ายเป็นการเข้าถึงธรรมชาติที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว ซึ่งเป็นลายเส้นขาวดำที่รอการระบายสีเพื่อเติมเต็มให้แก่ธรรมชาติด้วยรูปทรงของดอกไม้ที่มีความลดหลั่นกัน ดอกเล็ก ดอกใหญ่ ผลิตุ้ม และบานสะพรั่ง สร้างความเพลิดเพลินและท้าทายในขณะระบายสี

ที่ว่าง การสร้างสรรค์สมุทรระบายสี ที่ว่างเป็นเรื่องสำคัญ ในที่นี้เมื่อสร้างรูปทรงที่ออกมาเป็นกลุ่ม ช่อ ดอกใบ พื้นหลังทิ้งให้เป็นที่ว่างเพื่อต้องการให้ผู้ระบายสีเป็นผู้กำหนดเองเกี่ยวกับเรื่องการจัดการที่ว่างที่มีอยู่นั้นให้เกิดมีสีสันหรือมีการไล่ค่าน้ำหนักเพิ่มเติมอย่างไร พื้นที่ย่างที่ได้กำหนดไว้นั้นอาจระบายสีเพิ่มหรือไม่ก็ได้ เพราะปล่อยให้ว่างก็สามารถทำให้ภาพที่ระบายสีแล้วเกิดความเด่นมีจุดสนใจได้เหมือนกัน

ภาพที่ 4 ภาพลายเส้นในรูปแบบเหมือนจริง
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 5 ภาพลายเส้นในรูปแบบเหมือนจริง
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ชุดที่ 2 (ภาพที่ 6)

ผลงานการสร้างสรรคในชุดนี้ เริ่มคลี่คลายรูปทรงลดทอนความเหมือนจริงและผสมผสานรูปทรงใหม่ ประกอบเป็นรูปทรงดอกไม้ดอกใหญ่ โดยมีที่มาจากรูปทรงของดอกไม้ที่กำลังแบ่งบานจัดวางแบบสมมาตร สามารถระบายสีตามช่องหรือไล่ค่าน้ำหนักเพื่อสร้างมิติให้เกิดขึ้นได้ การสร้างสรรคในลักษณะนี้เป็นการใช้จินตนาการเชื่อมโยงความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติ การระบายสีไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวเพราะในรูปแบบที่ตัดทอนรูปทรงนี้ การสร้างโครงสร้างที่ต้องการเป็นไปตามจินตนาการ สร้างเลียนแบบธรรมชาติหรือสร้างขึ้นมาก็สามารถทำได้ จึงเป็นเรื่องที่เปิดกว้างทางความคิดและมีอิสระมากขึ้น ซึ่งบางคนไม่ชอบที่จะระบายภาพในแบบเหมือนจริงก็สามารถระบายสีในผลงานชุดที่ 2 ได้เกิดความผ่อนคลายและรู้สึกสนุกกับการระบายสีมากขึ้น

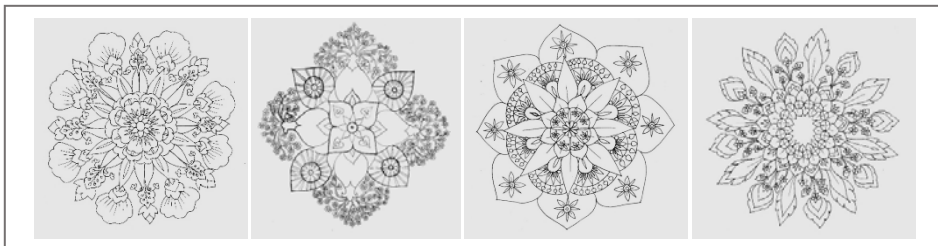
ในผลงานชุดนี้เป็นการจัดองค์ประกอบขึ้นมาใหม่โดยมีอิทธิพลจากรูปทรงของดอกไม้หลากหลายรูปแบบนำมาตัดทอนลดหลั่นประกอบเข้าด้วยกัน กลายเป็นดอกไม้ในจินตนาการ ดอกใหญ่กลางพื้นที่ว่างจัดรูปทรงแบบสมมาตรใส่รายละเอียดที่เป็นรูปทรงย่อยให้รวมกันประกอบเป็นรูปทรงใหญ่

การวิเคราะห์ในภาพรวมถึงความสำคัญของเส้น รูปทรง และที่ว่าง ดังนี้

เส้น วางโครงสร้างหลักเป็นเส้นโค้งกลมและเส้นโครงสร้างย่อย จัดให้เชื่อมโยงต่อเติมให้เกิดรูปทรงของดอกไม้ดอกใหญ่ในรูปแบบลวดลายในรูปทรงกลม ในรูปแบบที่เรียบง่ายและมีรายละเอียดที่ทับซ้อน เพื่อเป็นทางเลือกในการระบายสี หรือถือได้ว่าเป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้ที่ยินชอบการระบายสี

รูปทรง รูปทรงหลักในภาพรวมเป็นรูปทรงกลม การสร้างรูปทรงเป็นองค์ประกอบจากรูปทรงย่อยเป็นรูปทรงใหญ่กลายเป็นรูปดอกไม้ที่กำลังแบ่งบาน ในแบบตัดทอนและจินตนาการ โดยนำรูปทรงจากใบไม้และกลีบดอกนำมาสร้างสรรคขึ้นใหม่ ต่อเติมให้เกิดความหลากหลาย ซึ่งเป็นการออกแบบให้เกิดขึ้นใหม่ในรูปแบบลวดลายรูปทรงแปรเปลี่ยนไปตามจินตนาการในแต่ละรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายขณะระบายสีที่เป็นแบบจินตนาการ ดอกไม้ดอกใหญ่เมื่อเติมสีสันเกิดการปะทะสายตาและความรู้สึก ขึ้นอยู่กับผู้ระบายสีต้องการสอดแทรกคूसีแบบใด ความงามความสมบูรณ์ของรูปทรงเกิดขึ้นจากการแต่งแต้มเติมสีสันนั่นเอง

ที่ว่าง การเว้นที่ว่างพื้นหลังเป็นจุดพักสายตาและช่วยให้ภาพผลงานมีความเด่นมากขึ้น ที่ว่างรองรับรูปทรงที่จัดจังหวะตามช่องไฟเล็ก ใหญ่ เป็นจุดสำคัญของการออกแบบสร้างสรรค์ลายเส้นที่เป็นภาพเพื่อระบายสีที่ว่างในที่นี่เป็นสิ่งที่สามารถต่อเติมจินตนาการเพิ่มขึ้นได้โดยการระบายสีและเขียนเพิ่มเติม

ภาพที่ 6 ภาพลายเส้นในรูปแบบตัดทอนตามจินตนาการ
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

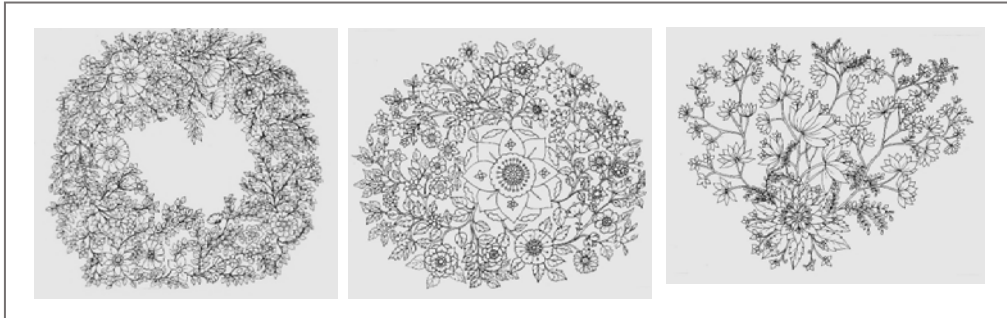
ชุดที่ 3 (ภาพที่ 7 และ 8)

นำพืชพันธุ์ไม้ดอกวาดร้อยเรียงให้เกิดเป็นกลุ่มช่อ พันเลื้อยไปตามจินตนาการ โดยมีความหลากหลายของดอกใบอยู่ร่วมกัน ม้วนกลมคล้ายพวงมาลัย คลี่คลายรูปทรงใหม่ ละเอียดและทับซ้อนมากขึ้น เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการระบายสีในแบบสร้างรายละเอียด และมุ่งเน้นเรื่องจินตนาการ ซึ่งมวลดอกไม้เหล่านั้นอาจมีจริงหรือไม่มีอยู่จริง เป็นการสร้างสรรค์ ขึ้นใหม่ การสร้างโครงสร้างสามารถสร้างสรรค์ได้หลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการ

เส้น วางโครงสร้างของภาพผลงานไว้เป็นแบบทรงกลมและเป็นแบบพุ่มแผ่กระจาย คล้ายกิ่ง ก้าน สาขา ราก ใบ เชื่อมโยงเส้นเป็นดอก รวมเป็นช่อต่อเติมกิ่งก้านแผ่สาขาตามจินตนาการ ส่วนใหญ่เป็นเส้นโค้งเพราะเหมาะกับการสร้างสรรค์เรื่องดอกไม้ที่แสดงออกถึงความอ่อนโยนและความเคลื่อนไหว เส้นร่างจากดินสอและตัดเส้นเข้มทึบด้วยปากกาเพื่อเพิ่มค่าน้ำหนัก และความมีมิติให้กับตัวผลงาน

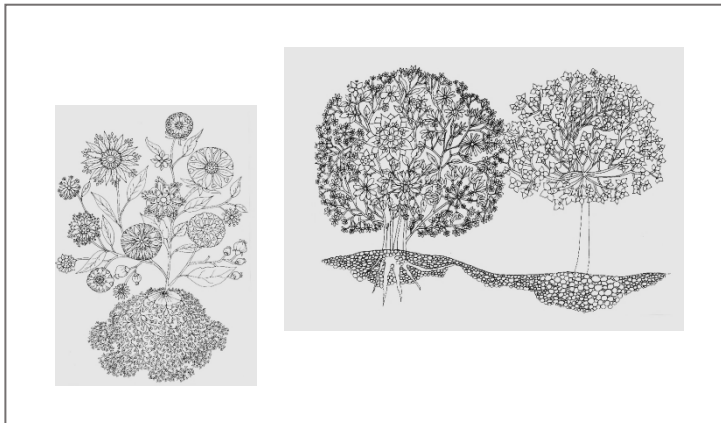
รูปร่าง รูปทรง ที่ว่าง การสร้างสรรค์ชุดนี้ออกแบบให้รูปทรงเป็นรูปทรงกลม คล้ายพวงมาลัยที่สร้างสรรค์ด้วยการนำดอกไม้ กิ่ง ก้าน ใบ ร้อยเรียงกันตามเส้นโค้งทรงกลม ลดหลั่นและจัดจังหวะของกลุ่มดอกไม้ให้มีความสัมพันธ์กัน รอกการเติมแต่งด้วยสีสันทึบสดใส เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของภาพผลงาน นอกจากวางโครงสร้างรูปทรงเป็นทรงกลมแล้ว รูปทรงของต้นไม้ได้นำมาออกแบบสร้างสรรค์ให้เป็นต้นไม้ที่มีดอกแบ่งบานสะพรั่ง ดอกไม้ถูกออกแบบในรูปทรงที่ต่างกันเพื่อให้เกิดความหลากหลาย กระตุ้นให้เกิดความต้องการที่ลงมือ

ระบายสีบนที่ว่างที่รองรับรูปทรงในแบบสมมาตรและรูปทรงเคลื่อนไหวอิสระ พื้นหลังช่วยให้ภาพมีจุดเด่น สร้างจุดสนใจให้เกิดขึ้นกับภาพลายเส้นและรองรับการระบายสีให้เกิดพลังของสีเด่นชัดมากขึ้น

ภาพที่ 7 ภาพลายเส้นในรูปแบบตัดทอนและจินตนาการคล้ายพวงมาลัย

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 8 ภาพลายเส้นในรูปแบบตัดทอนรูปทรงของต้นไม้

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

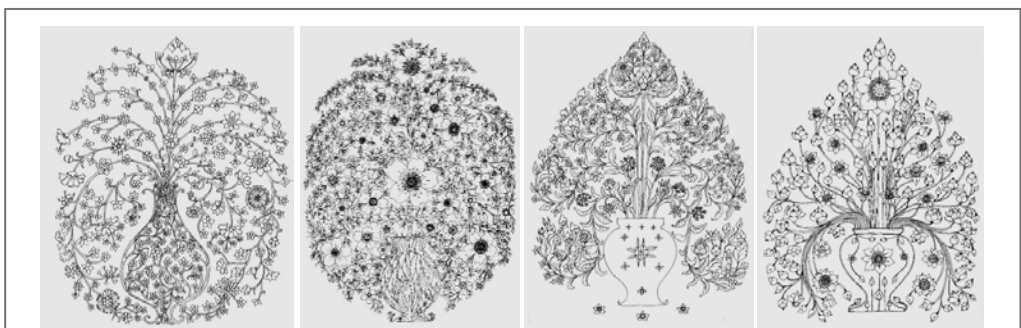
ชุดที่ 4 (ภาพที่ 9)

แรงบันดาลใจจากการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ คือ การศึกษาข้อมูลลายหม้อดอกหรือหม้อบุรณฆฎะ จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายหม้อดอกที่แต่ละแบบมีรายละเอียดแตกต่างกันในรูปทรงของดอกไม้ รวมถึงเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ มีทั้งงานปั้นนูนต่ำ ลายรดน้ำ และจิตรกรรมฝาผนัง ลวดลายที่อ่อนช้อยของการวางจังหวะ

รูปทรง มีการเว้นระยะจัดจังหวะได้อย่างสวยงามเป็นที่มาของการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อความสุขความสมบูรณ์ทางจิตใจ วิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ ดังนี้

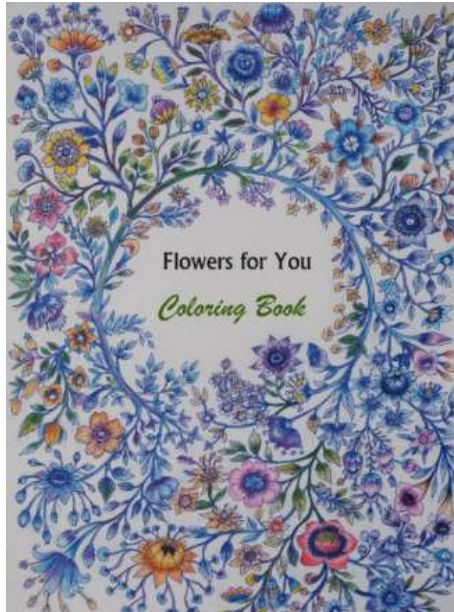
เส้น เส้นโครงสร้างหลักของภาพเป็นเส้นโค้งและเส้นตรงเป็นรูปทรงสามเหลี่ยม หน้าจั่วและรูปทรงสี่เหลี่ยมคางหมู เส้นการสร้างสรรค์เป็นเส้นที่อ่อนช้อย พลิ้วไหวในลีลา และจังหวะของการกำหนดรูปทรง เส้นเป็นตัวนำหลักให้เกิดรูปทรงตามมา เส้นมีความสำคัญ ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ เพราะต้องวางโครงสร้างที่คล้ายกับการออกแบบลายไทยริ้ว ลายเส้นและการเว้นจังหวะช่องไฟมีความเป็นระเบียบ โดยนำความรู้สึกที่แสดงออกเหล่านี้ จัดวางองค์ประกอบภาพแบบสมมาตร ซ้ายขวามีความสมดุลเกื้อกูลกัน ความอิสระ ในการต่อเติมลายดอกเกิดขึ้นได้ตามที่ว่าง มีความอิสระของรูปทรงที่สอดคล้องกัน

รูปทรง การวางโครงสร้างรูปทรงในแบบของลายหม้อดอกมีต้นแบบหรือแม่แบบ ที่ชัดเจนและหลากหลายในการจัดองค์ประกอบของรูปทรงดอก ใบ และกิ่งก้าน จัดลงใน หม้อหรือไหดอกไม้ เป็นการสร้างแนวทางให้ต่อยอดเชื่อมโยงเรื่องการออกแบบลายด้วย ดอกไม้ที่มีรูปทรงที่แตกต่างกันอย่างอิสระ ในที่นี้ได้ศึกษารูปทรงของดอกบัว ดอกไม้ทั่วไป และลายดอกแบบลายไทย เรียงร้อยให้เกิดความลดหล่นของรูปทรงที่มีความอ่อนช้อย งดงาม การเว้นช่องไฟเป็นการเว้นจังหวะให้เกิดความเคลื่อนไหวของรูปทรงการสร้างดอกไม้ ในแจกันมีที่มาจากลายหม้อดอกของล้านนา การจัดวางที่เน้นพื้นที่ว่างเพื่อช่วยให้ผลงานดู สบายตา สร้างความเพลิดเพลินเกิดขึ้นในขณะลงมือระบายสี อาจเปรียบได้ว่าตั้งใจสร้าง ดอกไม้บนแจกันใบใหญ่เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

ภาพที่ 9 การออกแบบลวดลายมีที่มาจากลายหม้อดอก

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 10 สมุดภาพระบายสี Flowers for You, 30 x 40 ซม.

ปากกาและดินสอสีบนกระดาษ

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

สรุปและอภิปรายผล

ผลงานสร้างสรรค์ เรื่อง “การสร้างสื่อทางศิลปะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ” จัดทำเป็นสมุดภาพระบายสี Flower for You ผู้สร้างสรรค์ถ่ายสำเนา นำไปมอบให้แก่ผู้สูงอายุทั้งในชุมชน ที่พักคนชรา โรงพยาบาล และผู้สนใจในชุมชนอื่น ๆ ได้นำไปใช้ระบายสี โดยมุ่งหมายเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย และก่อให้เกิดความสุขทางใจ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนฤมล อินทหมื่น และศิริลักษณ์ ศุภปีติพร (2556) ที่พบว่า ศิลปะบำบัดเป็นหนึ่งในรูปแบบของจิตบำบัดที่รักษาโดยใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือบำบัดฟื้นฟูอารมณ์จิตใจให้ดีขึ้น ช่วยให้คลายความรู้สึกเศร้าวิตกกังวลในเวลาที่ไม่สบายใจ สามารถลดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุได้ ส่วนขั้นตอนการเก็บข้อมูลเรื่องของคุณภาพของสมุดภาพระบายสีเป็นขั้นตอนต่อไปที่ผู้สร้างสรรค์จะดำเนินการสำหรับเตรียมการวิจัยสร้างสรรค์ต่อยอดจากผลงานในครั้งนี้

ผลงานสร้างสรรค์ในแบบสมุดภาพระบายสีเป็นผลงานที่ประกอบหน้าปกวางโครงสีด้วยสีสไตลคูล์มด้วยสีโทนเย็น ภายในเล่มประกอบด้วยภาพลายเส้น เพื่อให้ผู้สนใจได้เรียนรู้และลงมือระบายสี โดยสามารถเริ่มจากภาพลายเส้นที่สร้างสรรค์ในแบบเหมือนจริง และ

เพิ่มรายละเอียดซับซ้อนขึ้นตามลำดับความยากง่าย ทำให้เป็นตัวเลือกที่มีความหลากหลายภายในเล่มเป็นจุดสนใจที่เริ่มต้นด้วยการเข้าถึงที่เรียบง่าย สามารถเดินทางไปถึงจุดหมายที่อยู่ในโลกจินตนาการและสมาธิ ทั้งหมดทั้งมวลที่กล่าวมานั้นเป็นเรื่องความสุขทางใจ ผลการทดลอง การนำไปใช้ และการปรับแก้ไขเป็นขั้นต่อไป ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงาน Flower for You ในครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ออกแบบ และเรียบเรียงรวบรวมเป็นเล่มให้เกิดความสมบูรณ์และความสวยงาม เพื่อให้สมุดภาพระบายสี หรือ Coloring Book เป็นอุปกรณ์และสื่อที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะที่สามารถนำไปปรับใช้ให้กับสังคมของผู้สูงอายุที่ยังคงขาดแคลนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ที่มีขั้นตอนเรียบง่าย เป็นกระบวนการจัดการที่สามารถนำศิลปะไปสู่สังคมผู้สูงอายุได้โดยง่ายและยั่งยืน และมีความคาดหวังว่า ผู้สูงอายุจะสามารถเข้าถึงได้อย่างเป็นรูปธรรม หากการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจจริงและมีเป้าหมายที่ชัดเจน สิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นเป็นเพียงการจุดประกายการเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์สื่อทางศิลปะที่สามารถเข้าถึงได้กับผู้คนในสังคมไทยที่อาจมีมากขึ้น สามารถพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ให้มีความก้าวหน้าและหลากหลายเพื่อผู้สูงอายุในสังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นทางเลือกในเรื่องการพัฒนาจิตใจจากผู้สร้างสรรค์ถึงผู้ต่อยอดผลงาน เกิดประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานและร่วมเดินทางไปสู่จุดหมายเดียวกัน

รายการอ้างอิง

- พัชรินทร์ สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง. (2561). “ศิลปะบำบัด ศิลปะเยียวยาใจ”. **จดหมายข่าว อาทิตยอัสดง**, 4, 11. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2561. เข้าถึงจาก <http://budnet.org/sunset/node/26>
- นฤมล อินทหมื่น และศิริลักษณ์ ศุภปีติพร. (2556). “ผลของศิลปะบำบัดต่อการลดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง”. **จุฬาลงกรณ์วารสาร**, 57, 6: 751-463.

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุด ชุดสีเส้นและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา

THE CREATION OF CONTEMPORARY PAINTING BY DOT SET COLORS AND PATTERNS FROM THE NORA COSTUME

โสภิต เดชชนะ*

SOPIT DETCHANA

บทคัดย่อ

งานวิจัยสร้างสรรค์นี้เป็นการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางด้านจิตรกรรมโดยได้รับแรงบันดาลใจจากสีเส้นลวดลายของเครื่องแต่งกายโนรา ซึ่งทำด้วยลูกปัดหลากสีมีสีเส้นที่สดใสสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวร้อยเป็นลวดลายและรูปทรงต่าง ๆ ด้วยลูกปัดเม็ดเล็ก ๆ เรียงต่อกันเป็นเส้น รูปทรงมีความเป็นอิสระ สามารถเคลื่อนไหวได้ตามจังหวะของการแสดง ดึงดูดความสนใจของผู้ชม

จากสีเส้นลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราดังกล่าว จึงได้นำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานด้านจิตรกรรมจัดวางในรูปแบบใหม่ด้วยสีอะคริลิก โดยใช้เทคนิควิธีการจุดจากกรวยในการแสดงออกแทนลูกปัดที่ร้อยเป็นเส้น สี ลวดลาย รูปทรงต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะพื้นผิวใหม่เป็นจุดเล็ก ๆ ที่เกิดจากกรวยเรียงต่อกันเป็นลวดลาย รูปทรง บนผ้าใบที่แสดงความโดดเด่นของสีที่สดใส สว่าง แวววาว และมีความเคลื่อนไหวของจุดที่เรียงต่อกัน เพื่อนำเสนอคุณค่าสุนทรีย์ภาพทางด้านจิตรกรรมที่แสดงออกถึงความงดงามในศิลปะเครื่องแต่งกายของโนรา ซึ่งเป็นการแสดงท้องถิ่นของภาคใต้

คำสำคัญ : จิตรกรรมร่วมสมัย การจุดชุดสีเส้น ลวดลาย โนรา

* วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

This creative research is a creation of painting, which is inspired by colors and patterns of the Nora costume made from colorful, bright, beautiful and unique beads. Beads are arranged in lines using various patterns and shapes. The shapes are independent, so they can move according to the rhythm of the show to attract the audience's attention.

Colors and patterns of Nora costume, therefore, have been created as a new painting work using acrylics. By using the dotting technique from cones to express instead of beads that are strung into colors, patterns, and shapes, a new texture of small dots formed by cones, arranged in patterns and shapes will be featured on canvas showing the distinctness of notability, shine, vibrant colors, and the movements of the points in sequence. The value of visual aesthetics of painting is conveyed to show the beauty of costume art of Nora, the traditional performing art in the southern region of Thailand.

Keywords: Contemporary painting, Dot colors set, Patterns and Nora

บทนำ

โนราเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านซึ่งเป็นที่นิยมของคนในภาคใต้ องค์ประกอบหลักในการแสดงโนรา คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องดนตรี โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายที่ใช้สำหรับสวมลำตัวแทนเสื้อ ซึ่งทำด้วยลูกปัดหลากสี มีสีสันที่สดใสสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ร้อยเป็นลวดลาย ด้วยลูกปัดเม็ดเล็ก ๆ เรียงต่อกันเป็นเส้น เป็นลวดลายรูปทรงต่าง ๆ ที่มีความเป็นอิสระสามารถเคลื่อนไหวได้ตามท่าทางและจังหวะของการแสดง ดึงดูดความสนใจของผู้ชม และได้ตระหนักถึงคุณค่าของความงามในการแสดงโนรา

ในปัจจุบันการแสดงโนรามิให้เห็นและได้รับความนิยมน้อยลงตามลำดับ และกำลังจะเลือนหายไปมากที่สุด ด้วยวิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปมีวัฒนธรรมและสื่ออื่น ๆ มาแทนที่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนแทบจะไม่มีรู้จักการแสดงโนรา ซึ่งในอนาคตเป็นที่น่าหวังว่าอาจจะไม่มีโนราหรือการแสดงพื้นบ้านอื่น ๆ ในภาคใต้ให้ได้ชมกันอีกต่อไป

ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจจากสีเส้น ลวดลาย และรูปทรงของเครื่องแต่งกายโนรา นำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานทางด้านจิตรกรรมจัดวางในรูปแบบใหม่ แสดงออกโดยการใช้ สีอะคริลิก ด้วยวิธีการจุดจากกรวยแทนลูกปัดที่เป็นเม็ดเล็ก ๆ เรียงต่อกันเป็นเส้น ลวดลาย ซึ่งมีลักษณะพื้นผิวใหม่ที่เกิดจากกรวยเป็นจุดเล็ก ๆ บนผืนผ้าใบ มีสีเส้นสดใสให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวจากจุดที่เรียงต่อกันเป็นเส้น ลวดลาย และรูปทรงต่าง ๆ จากเครื่องแต่งกายโนรา เป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้ชื่นชมถึงความงดงามในศิลปะเครื่องแต่งกายของโนราในรูปแบบทางด้านจิตรกรรม ก่อให้เกิดการหวงแหนและรักษาศิลปะการแสดงท้องถิ่นนี้ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางด้านจิตรกรรมจากแรงบันดาลใจ จากสีเส้น และลวดลายของเครื่องแต่งกายโนรา ด้วยเทคนิคการจุดด้วยกรวยบนผ้าใบ
2. เพื่อทดลองวัสดุในการสร้างสรรค์ผลงานด้านจิตรกรรมและเป็นสื่อการเรียนรู้ ด้วยวิธีการจุดตลอดจนสร้างสุนทรียภาพ ก่อให้เกิดการพัฒนาในกระบวนการเรียนการสอน โดยการจัดทำเป็นองค์ความรู้ ด้วยการเรียบเรียงขบวนการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนนักศึกษา เยาวชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ

กระบวนการสร้างสรรค์

1. ศึกษาสีเส้นและลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดจุดสีเส้นและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา โดยการชมการแสดงจริงและบันทึกเป็นภาพถ่ายของนักแสดงโนราจากนักแสดงในจังหวัดนครศรีธรรมราชและพัทลุง
2. ศึกษาทฤษฎีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้ององค์ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคการจุด
3. สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคการจุดด้วยกรวย
4. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
5. สรุปการสร้างสรรค

ที่มาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดชุดสีเส้นและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนราได้นำสีเส้นและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนราจากนักแสดงโนราในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุงมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดจากกรวย ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้สีจากชุดแต่งกายโนรา สีที่นำมาใช้ล้วนมีความสดใสของสีโดยไม่ได้ลดค่าของสีลงมากนัก การประกอบกันของสีบนลวดลายและรูปทรงได้ใช้สีในวรรณะร้อนและวรรณะเย็นประกอบอยู่ในลวดลายรูปทรงเดียวกัน เพื่อให้เกิดความงามที่เหมาะสมไม่เกิดความเบื่อหน่ายในลวดลายนั้น ๆ อีกทั้งยังทำให้สีที่นำมาใช้เกิดพลังในลวดลายและรูปทรงนั้น ๆ เมื่อนำสีทั้งสองวรรณะมาผสมผสานกันในสัดส่วนที่เหมาะสม ความมีลักษณะเฉพาะของเครื่องแต่งกายอีกรูปแบบคือชิ้นส่วนต่าง ๆ สามารถแยกออกจากกันได้ และนำมาประกอบเป็นรูปทรงเครื่องแต่งกายบนกายวิภาคของนักแสดง ทำให้ขณะแสดงเส้นและรูปทรงที่ร้อยด้วยลูกปัดตามชิ้นส่วนต่าง ๆ มีความเป็นอิสระเคลื่อนไหวและพลิ้วไหวไปตามจังหวะของท่ารำในการแสดงของนักแสดง สีเส้นและความพลิ้วไหวเหล่านี้ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ที่ได้ชม เมื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานด้านจิตรกรรมโดยใช้สีอะคริลิกกำหนดจุดเม็ดเล็ก ๆ ด้วยกรวยแทนลูกปัดเรียงเป็นสี เป็นเส้นเป็นลวดลาย และรูปทรงต่าง ๆ เพื่อแสดงเอกลักษณ์เฉพาะให้คงอยู่ในผลงานจิตรกรรม

ภาพที่ 1 การแสดงของนักแสดงโนรา และลวดลายของเครื่องแต่งกายโนรา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนรา จังหวัดพัทลุง
ที่มา : ผู้วิจัย

อิทธิพลจากศิลปินที่ได้รับในการสร้างสรรค์

จอร์จ เซอราจ (Georges Seurat) (Jon Kear, 2008) ศิลปินชาวฝรั่งเศส ศิลปินอิมเพรสชันนิสม์ในศตวรรษที่ 19 เขียนชิ้นงานที่มีชื่อเสียงที่สุดโดยใช้วิธีการจุด คือ “ภาพบ่ายวันอาทิตย์บนเกาะลากร็องด์แมตต์ Sunday Afternoon on the Island of La Grande Jatte” เขียนขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 1884 ถึง ค.ศ. 1886 ซึ่งเป็นภาพที่เปลี่ยนทิศทางของศิลปะสมัยใหม่เข้าสู่อิมเพรสชันนิสม์ในยุคหลังและกลายเป็นภาพชิ้นสำคัญ ศิลปินใช้เทคนิคการจุดสร้างสรรค์ผลงาน สร้างค่าน้ำหนักอ่อนแก่จำนวนมากภายในภาพ ความหนาแน่นของจุดทำให้เกิดค่าน้ำหนักที่แตกต่างกัน และสามารถทำให้เกิดความรู้สึก ตื้นลึก ความเป็นมิติเกิดขึ้นภายในผลงาน

จากการใช้จุดในการสร้างสรรค์ผลงานของจอร์จ เซอราจ (Georges Seurat) และ ศิลปินอิมเพรสชันนิสม์ดังกล่าว ทำให้เห็นความงามที่เกิดจากการใช้จุด เกิดแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยนำความงามของลวดลายสีเส้นของเครื่องแต่งกายโนรา โดยใช้จุดจากกรวยในการแสดงออกเพื่อให้การสร้างสรรค์จิตรกรรมชุดนี้เกิดความพลิ้วไหว ในผลงาน

ภาพที่ 3 Seurat “Sunday Afternoon on the Island of La Grande Jatte” (1884-86)

2.08 m x 3.08 m, Oil paint

ที่มา : Jon Kear (2008)

วิธีการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดจุดสีเส้นและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา ผู้วิจัยได้นำสีและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรามาสร้างสรรค์ผลงานด้านจิตรกรรม โดยใช้วิธีการจุดจากกรวยเป็นเม็ดเล็ก ๆ มีพื้นผิวที่นูนออกมาบนผ้าใบเรียงต่อกันเป็นเส้น เป็นลวดลายแทนลูกปัดจากแบบเครื่องแต่งกายโนราจริง จุดเล็ก ๆ ที่เกิดจากกรวยมีลักษณะนูนออกมาเรียงต่อกันสลับกับสีเส้นที่สดใส และผสมผสานกับวัสดุแวววาวเพื่อสร้างความรู้สึกลื่นไหว มีความระยิบระยับเกิดขึ้นในผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการดังนี้

1. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

การเตรียมวัสดุอุปกรณ์อย่างถูกต้องเหมาะสมมีความสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน การสร้างเครื่องมือด้วยกรวยมีความสำคัญในการสร้างสรรค์งานชุดนี้ เนื่องจาก การสร้างสรรค์ผลงานด้วยการจุดสีซึ่งเกิดจากกรวยต้องระวังไม่ให้กรวยมีรอยร้าว ผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์ทำจากพลาสติกหนา สี กำหนดสีแต่ละสีลงไปในกรวย วางแผนการสร้างกรวยและทดลองใช้ เพื่อไม่ให้มีรอยร้าวของสีขณะปฏิบัติงาน

ภาพที่ 4 จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : ผู้วิจัย

2. กำหนดรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดจุดสีเส้นและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนราชุดนี้ ผู้วิจัยได้นำลักษณะของสี และลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา มาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรม โดยใช้วิธีการจุดจากกรวยเป็นเม็ดเล็ก ๆ สร้างเส้นสร้างลวดลาย และรูปทรงลงบนผ้าใบ เป็นพื้นผิวใหม่มีลักษณะนูนออกมา เพื่อให้จุดจากกรวย แสดงความรู้สึกเคลื่อนไหว มีความระยิบระยับที่เกิดจากจุดสีที่สลับกันและวัสดุแวววาวผสมผสานสร้างความสนุกสนานในผลงาน เพื่อนำเสนอคุณค่า เรื่องราว ความงดงามของเครื่องแต่งกายโนราในรูปแบบผลงานด้านจิตรกรรม และเพื่อเกิดการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดทำเป็นองค์ความรู้ เรียบเรียงขบวนการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนทั่วไป

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ จำนวน 8 ชิ้น ในมุมมองด้านต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายเพื่อให้เห็นถึงความงามของสีเส้นและลวดลาย โดยแบ่งระยะเวลาการทำงานเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลงานชิ้นที่ 1-5

ระยะที่ 2 ผลงานชิ้นที่ 6-8

โดยกำหนดรูปแบบของผลงานในแต่ละชิ้นดังนี้

ผลงานชิ้นที่ 1 เป็นเรื่องราวรูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราในส่วนของด้านหน้า

ผลงานชิ้นที่ 2 เป็นเรื่องราว รูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราในส่วนของด้านข้าง

ผลงานชิ้นที่ 3 เป็นเรื่องราว รูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราขณะแสดง
ในส่วนของด้านหลัง

ผลงานชิ้นที่ 4 เป็นเรื่องราว รูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราขณะแสดง
ในส่วนของด้านเฉียง

ผลงานชิ้นที่ 5 เป็นเรื่องราว รูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราในส่วน
ของด้านข้างในลักษณะเป็นกลุ่มที่รูปทรงซ้อนกัน

ผลงานชิ้นที่ 6 เป็นเรื่องราว รูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราใน
ส่วนต่าง ๆ ที่น่าสนใจและนำมาจัดวางเป็นรูปทรงใหม่อย่างอิสระ

ผลงานชิ้นที่ 7-8 เป็นเรื่องราว รูปทรง ลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราส่วนต่าง ๆ
ที่น่าสนใจและนำมาจัดวางในรูปแบบใหม่ ลวดลายบางส่วนได้นำวัสดุลูกปัดจริงมา
ผสมผสานประกอบร่วมกับวัสดุทางวิทยาศาสตร์ประเภทแวววาวในการสร้างสรรค์ผลงาน
ระยะที่ 2 นี้

3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

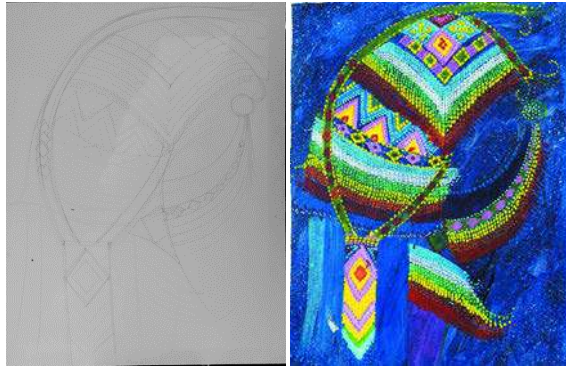
ผู้วิจัยดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานตามขั้นตอน ดังนี้

1) ร่างลายเส้นบนกระดาษขนาดเล็กเพื่อหาทิศทางจังหวะ การจัดวางลวดลาย
และรูปทรงต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายโนราให้ลงตัวเหมาะสม และร่างภาพสีขนาดเล็ก
เพื่อทดลองขั้นตอนการลงสีในแต่ละชั้น เมื่อจุดด้วยกรวยจะให้สีมีความสดสว่างมากที่สุด

ภาพที่ 5 ภาพร่างต้นแบบด้วยลายเส้นและสี ผลงานสร้างสรรค์ ชิ้นที่ 1

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 ภาพร่างต้นแบบด้วยลายเส้นและสี ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 2
ที่มา : ผู้วิจัย

2) ขยายภาพร่างลงบนเฟรมผ้าใบตามขนาดที่กำหนดลงสีโดยรวม และสร้างค่าน้ำหนักอ่อนแก่ ความแตกต่างของสีแต่ละลวดลายและรูปทรง รวมถึงกำหนดสีพื้นหลัง ซึ่งสีภายในภาพประกอบด้วยสีวรรณะเย็นที่ให้ความรู้สึกสงบ ความสดชื่น ความคิดฝัน ความเรียบร้อย ผสมผสานกับสีวรรณะร้อนที่ให้ความรู้สึกร้อนแรง กระตุ้นประสาทตาให้เกิดความกระปรี้กระเปร่าและอบอุ่น ประกอบเรียงเข้าด้วยกันในผลงานเพื่อให้สีสร้างค่าขัดกันไม่ให้น่าเบื่อหน่ายในผลงานสร้างสรรค์

3) ตัดสีพื้นเป็นจุดเล็ก ๆ ด้วยแปรงเพื่อให้จุดสร้างพื้นผิวในส่วนของพื้นหลัง สอดรับกับลวดลายของเครื่องแต่งกายโนราที่บีบจากกรวยอีกครั้งในผลงาน

4) นำกรวยมาจุดสีตามสีที่รองพื้นไว้ในขั้นที่ 1 สร้างเส้น ลวดลาย รูปทรง ด้วยการจุดสีเม็ดเล็ก ๆ จากกรวยทั่วทั้งภาพ และนำไปเคลือบสีให้เกิดความมันวาว ก่อนติดวัสดุทางวิทยาศาสตร์ประเภทแววาวลงบนผลงานอีกครั้งในบางลวดลาย เพื่อให้ลวดลายในผลงานมีความสดใสแววาวเมื่อโดนแสงและมีความรู้สึกเคลื่อนไหวในผลงานสร้างสรรค์

5) ผลงานสร้างสรรค์แบ่งเป็น 2 ระยะ ในระยะแรกผลงานสร้างสรรค์ใช้กรวยจุดสร้างค่าน้ำหนักความอ่อนแก่ตามโครงสร้างของลวดลายและรูปทรงต่าง ๆ ที่ประกอบกันของเครื่องแต่งกายโนรา กำหนดพื้นหลังให้มีน้ำหนักเข้ม เพื่อให้สี ลวดลาย และรูปทรงดูเด่น น่าสนใจ และนำวัสดุประเภทแววาวมาประกอบเข้ากับงานเพื่อสร้างความเคลื่อนไหวและประกายแสงในรูปทรงยามต้องแสงหรือเมื่อผู้ชมเดินผ่านไปมา ส่วนผลงานระยะที่ 2 ผลงานสร้างสรรค์สร้างลวดลายรูปทรงต่าง ๆ ด้วยกรวย เช่นเดียวกับระยะที่ 1 แต่ได้นำลูกปัดจริงของเครื่องแต่งกายโนรามาประกอบเป็นลวดลายผสมผสานอยู่ในผลงานสร้างสรรค์ในระยะชุดหลังนี้ เพื่อสร้างรูปแบบและความเป็นอิสระของรูปทรงให้แตกต่างไปจากเดิม

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานขั้นที่ 2

ที่มา : ผู้วิจัย

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2

ภาพที่ 8 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานขั้นที่ 8 ประกอบด้วยลูกปัดจริงในผลงาน

ที่มา : ผู้วิจัย

ปัญหาและการแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละชั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงานและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อประเมินผลของการทำงาน และหาแนวทางในการพัฒนาผลงานขั้นถัดไป จากการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดชุดสีสันและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา มีปัญหาในขณะสร้างสรรค์งาน 3 ประการ คือ

ปัญหาที่ 1 พื้นที่ว่าง ในผลงานชั้นที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดเป็นเฟรมขนาดใหญ่กว่าคนจริง ลวดลายและรูปทรงต่าง ๆ มีขนาดใหญ่ไปทำให้เกิดพื้นที่ว่าง ผู้วิจัยได้ลดขนาดของเฟรมให้เล็กลง และทำแบบคนจริงเพื่อปรับปรุงแก้ไขในชิ้นงานต่อไป

ปัญหาที่ 2 ปัญหาซึ่งเกิดจากสี ด้วยสีของเครื่องแต่งกายโนรามีความสดใส ซึ่งผู้วิจัยเลือกสีอะคริลิกเป็นสื่อในการแสดงออกเพื่อความเหมาะสมและสะดวกในการจุดสีจากกรวย การสร้างสรรค์ผลงานต้องวางแผนในการวางโครงสีชั้นที่ 1 ไว้ให้ถูกต้อง ถึงจะทำให้สีที่จุดจากกรวยอีกครั้งดูสดใส และจะไม่ลดค่าของสีลงมากนัก เพราะจะทำให้สีดูไม่สด เช่นในผลงานชั้นที่ 1 การวางแผนขั้นตอนการกำหนดสียังไม่ลงตัวทำให้ผลงานในชั้นนี้สียังไม่สดใสเท่าที่ต้องการและได้หาวิธีการแก้ไขในชิ้นงานถัดมา

ปัญหาที่ 3 การเคลือบสี ผู้วิจัยต้องการให้สีมีความสดใส การเคลือบสีอีกครั้งเพื่อความมันวาว จึงมีความจำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ขั้นตอนการเคลือบสี เนื่องจากผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ใช้วัสดุทางวิทยาศาสตร์ประเภทแวววาวและลูกปัดจริงเข้ามาผสมผสานอีกครั้ง เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำงาน การเคลือบสีจึงต้องเคลือบในขั้นตอนที่เหมาะสมและไม่ไปลดค่าความสดใสของวัสดุลง

ภาพที่ 9 ผลงานเสร็จสมบูรณ์ชั้นที่ 2 ผลงานเสร็จสมบูรณ์ชั้นที่ 8 และภาพขยายวัสดุลูกปัดจริงชั้นที่ 8
ที่มา : ผู้วิจัย

ผลการสร้างสรรค์

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงาน พบว่าขบวนการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดจังหวะความเคลื่อนไหวภายในภาพด้วยเทคนิควิธีการจุดจากกรวยให้เกิดเส้น ลวดลาย รูปทรง และสีสันมีความสดใส เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายโนรานั้น ต้องมีขบวนการของสีขั้นตอนที่ 1 เป็นส่วนสำคัญ และการจุดจากกรวยในสีขั้นตอนที่ 2 เพื่อกำหนดเส้น ลวดลาย และรูปทรงซ้ำเรียงต่อกัน ประกอบกับวัสดุทางวิทยาศาสตร์ ประเภทแวววาวเพื่อสร้างจังหวะการเคลื่อนไหวภายในผลงานให้ใกล้เคียงกับการแสดงโนรา

สีสันที่มีความสดใสของเครื่องแต่งกายโนรานั้นสามารถดึงดูดความสนใจได้ในตัวเอง มีความเคลื่อนไหวอย่างอิสระของเส้นและรูปทรงขณะทำการแสดง ลักษณะการใช้สี ประกอบด้วยสีวรรณะร้อน เช่น สีเหลือง ส้ม-เหลือง ส้ม ส้ม-แดง แดง ม่วง-แดง และชมพู ส่วนวรรณะเย็นประกอบด้วย สีเขียว-เหลือง เขียว น้ำเงิน ฟ้า ม่วง เรียงสลับสัณนิพสมผสานกัน รวมเป็นรูปทรง โดยส่วนใหญ่สีดังกล่าวไม่ได้ลดค่าของสีลง ยังคงสีสันที่สดใส การถ่ายทอด ให้เป็นผลงานสร้างสรรค์ทางจิตรกรรมนั้น ต้องทำความเข้าใจหลักการใช้สีของเครื่องแต่งกาย โนราให้เข้าใจลำดับขั้นตอนการทำงาน และยังคงยึดหลักรูปแบบของเครื่องแต่งกายโนราจริง นำมาจัดวางเป็นรูปแบบใหม่ในผลงานจิตรกรรม

การประกอบกันของวัสดุทางวิทยาศาสตร์ วัสดุประเภทแวววาวและลูกปิด เมื่อนำมาร้อยเป็นเส้น ลวดลาย และรูปทรงมาผสมผสานในผลงาน ทำให้ผลงานสร้างสรรค์ เกิดมิติของลวดลายและรูปทรงสร้างความสมบูรณ์เกิดขึ้นภายในภาพ

สรุปผลการสร้างสรรค์

การวิจัยผลงานสร้างสรรค์ เรื่องการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการ จุดชุดสีสันและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากศิลปะการแสดง พื้นบ้านเป็นของคนในภาคใต้ ปัจจุบันการแสดงโนรามิให้เห็นและได้รับความนิยมน้อยลง ตามลำดับ โดยวิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป มีวัฒนธรรมและสื่ออื่น ๆ ที่น่าสนใจเข้ามาแทนที่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนแทบจะไม่รู้จักการแสดงโนรา เครื่องแต่งกายโนราทำด้วยลูกปิด หลากสี มีสีสันที่สดใส สวยงามโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวประกอบด้วยลูกปิด เม็ดเล็ก ๆ เรียงต่อกันเป็นเส้น เป็นลวดลาย และรูปทรงต่าง ๆ ที่มีความเป็นอิสระ สามารถเคลื่อนไหวได้ตามท่าทางและจังหวะของการแสดง ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงคุณค่าของความงาม

ในการแสดงและเครื่องแต่งกายโนราจากสีสันทัน ลวดลาย รูปทรงของเครื่องแต่งกายโนราดังกล่าว นำมาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านจิตรกรรม จัดวางในรูปแบบใหม่แสดงออกด้วยสื่อะคริลิกโดยใช้เทคนิคการจุดจากกรวยแทนลูกปัดที่เป็นเม็ดเล็กๆ ที่ร้อยเป็นเส้น และลวดลายเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางจิตรกรรมมีลักษณะพื้นผิวใหม่บนผ้าใบที่เกิดจุดจากกรวยเป็นพื้นผิวก้อนเล็ก ๆ นูนออกมา นำวัสดุแวววาวมาผสมผสานประกอบกันในผลงานเพื่อให้รู้สึกถึงความเคลื่อนไหว และเป็นการเรียนรู้เทคนิควิธีการจุดสีจากกรวย ก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน นักศึกษา และเป็นการส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไป ได้ชื่นชมถึงความงดงามในศิลปะเครื่องแต่งกายของโนราในรูปแบบทางจิตรกรรม ก่อให้เกิดการทวงแขนและรักษาศิลปะการแสดงพื้นบ้านนี้ให้คงอยู่ผลงานในระยะที่ 2 นำวัสดุมาผสมผสานลงในผลงาน โดยเฉพาะลูกปัดจริงจากเครื่องแต่งกายโนราเพื่อเพิ่มความรู้สึกเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น ในการถ่ายทอดผลงานสร้างสรรค์นี้ได้ศึกษาหลักการสุนทรียศาสตร์ของจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสม์ และผลงานสร้างสรรค์ยังได้รับอิทธิพลในการแสดงออกด้วยเทคนิคการจุดสี จากศิลปินจอร์จ เซอราจ การสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวที่เกิดจากจุดภายในภาพอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้มีวิธีการสร้างสรรค์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากการสร้างสรรค์โดยทั่วไป โดยวิธีการจุดสีจากกรวยที่ละจุดเล็ก ๆ เรียงต่อกันเป็นสี เส้น ลวดลาย รูปทรง ฯลฯ ทั้งทั้งภาพโดยมีที่มาจากสีสันทันเครื่องแต่งกายโนรา วิธีการสร้างสรรค์ในรูปแบบลักษณะนี้อาจจะมีผู้สนใจที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งรูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับสีสันทันลวดลายของโนราซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของคนในภาคใต้ อาจจะเป็นประโยชน์กับชุมชนในท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยว ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ถึงศิลปะการแสดงของท้องถิ่นภาคใต้ในรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุดจุดสีสันทันและลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา

2. การนำผลการวิจัยไปพัฒนาผลงานทางด้านจิตรกรรม

ในการวิจัย เรื่องการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมร่วมสมัยด้วยวิธีการจุด จุดสีสันทัน และลวดลายจากเครื่องแต่งกายโนรา เป็นการค้นหาทดลองวิธีการถ่ายทอด ซึ่งได้ใช้กรวย

ในการจุดสีในการถ่ายทอดแสดงออกเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราวที่นำมาแสดง ผลที่ได้เป็นที่น่าพอใจโดยเฉพาะผลงานในระยะที่ 1 ชั้นที่ 2-5 ที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานโดยกำหนดสีให้สดใสได้ตามต้องการ และผลงานระยะที่ 2 ผลงานชั้นที่ 7-8 ซึ่งได้นำลูกปัดจริงเข้ามาผสมผสานร่วมกับจุดเล็ก ๆ ที่เกิดจากกรวยทำให้เกิดมิติใหม่ที่น่าสนใจในผลงานสร้างสรรค์ด้านจิตรกรรม และยังสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาผลงานด้านจิตรกรรมต่อไป

รายการอ้างอิง

Jon Kear. (2008). **The Treasure of The impressionists**. London: A Civition of The Carlton Publishing Group.

ศิลปะเพื่อบำบัดความเครียดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี

CREATING ART ACTIVITIES FOR STRESS MANAGEMENT THERAPY IN JUVENILE OBSERVATION AND PROTECTION CENTRE OF SUPHANBURI PROVINCE

พิเศษ โปพิศ*

PISET POPIS

บทคัดย่อ

การวิจัยสร้างสรรคนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่าความเครียดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนและหลังการใช้ชุดรูปแบบกิจกรรมการสร้างสรรคผลงานศิลปะที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นเอง โดยใช้ทฤษฎีการจัดศิลปะบำบัดของนายแพทย์ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา ตามลำดับดังนี้ 1. สร้างสัมพันธภาพ 2. ค้นหาปัญหา 3. ทบทวนประสบการณ์ 4. เสริมสร้างพลังใจ รวมเวลาการจัดกิจกรรมเป็นเวลา 23 สัปดาห์ (สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง) จำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหมด 30 คน และใช้แบบประเมินความเครียด ST-5 ของกรมสุขภาพจิตในการประเมิน ผลของการศึกษาพบว่า

1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 10 มีความเครียดน้อย
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 20 มีความเครียดน้อย
2. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 70.17 มีความเครียดปานกลาง
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 73.32 มีความเครียดปานกลาง
3. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 13.15 มีความเครียดมาก
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 6.68 มีความเครียดมาก
4. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 6.68 มีความเครียดมากที่สุด
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 0 มีความเครียดมากที่สุด

* วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Suphan Buri College of Fine Arts, Bunditpatanasilpa Institute

หลังการเข้าร่วมโครงการ พบว่า ไม่มีเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีผลการประเมินความเครียดมากที่สุด แต่พบว่ามีค่าความเครียดน้อยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 10

คำสำคัญ : ศิลปะบำบัด ความเครียด

Abstract

This creative research aimed to compare the stress of children and youth in the Juvenile Observation and Protection Center, Suphanburi Province before and after the use of the creative art creation activities that the researchers designed themselves by using the art therapy theory of Dr. Thaweesak Siriratrea In the following order 1. Establishes Rapport 2. Exploration 3. Experiencing 4. Empowerment. The total duration of the activity was 23 weeks (3 hours per week). The participants consisted of the total of 30 children. The study used the stress assessment form ST-5 of the Department of Mental Health to collect data. The results of the study showed that

1. Before joining the project, 10% of the children and youth showed low stress. After joining the project 20% of the children and youth showed low stress.

2. Before joining the project, 70.17% of the children and youth showed moderate stress. After joining the project, 73.32% of the children and youth showed moderate stress.

3. Before joining the project 13.15% of the children and youth showed high stress. After joining the project, 6.68% of the children and youth showed high stress.

4. Before joining the project 6.68% of the children and youth showed the highest stress. After joining the project 0% of the children and youth showed the highest stress.

After the project, it was found that no children and youth in the Juvenile Observation and Protection Center, Suphan Buri Province had the highest stress on the assessment. However, the result showed that low stress was statistically significantly increased to 10 percent.

Keywords: Art Therapy, Stress

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “ศิลปะ” โดยทั่วไปเรามักเข้าใจกันว่า คือ กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อการผ่อนคลายและความสุขสนุกสนาน แต่ในปัจจุบันศิลปะได้ขยายตัวเข้าไปสู่เขตแดนของการแพทย์ที่สามารถนำมาเยียวยาผู้คนได้อีกด้วย เรียกกันว่า “ศิลปะบำบัด” ซึ่งมีความหมายกว้าง ๆ คือการใช้กิจกรรมทางศิลปะเพื่อวินิจฉัยหาข้อบกพร่อง ความผิดปกติ บางประการของกระบวนการทางจิตใจและช่วยในการบำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้น (กองสาธารณสุข, 2555) เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมไว้ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุพรรณบุรี แม้จะได้รับการดูแลอย่างดีตามหลักสิทธิเด็กและเยาวชนตามสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในครอบครัว อย่างไรก็ตามโดยธรรมชาติของมนุษย์การถูกควบคุมจำกัดอิสรภาพย่อมก่อให้เกิดความเครียด ความกดดัน สิ้นหวังและท้อแท้ และบางรายอาจมีอาการซึมเศร้าแฝงอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การนำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไปในสถานพินิจฯ เพื่อช่วยเยียวยาจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชนให้ผ่อนคลายความเครียดความกังวลจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะยังประโยชน์ให้แก่ผู้ขาดโอกาสทางสังคมได้มากขึ้นต่อไป โดยเฉพาะการสร้างรากฐานกำลังใจ ความภาคภูมิใจในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่ยังเป็นหน่ออ่อน ประสบการณ์ทางศิลปะที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน (เทวี ประสาท, 2546) ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสติปัญญาของเด็กเท่านั้น แต่มีอิทธิพลไปถึงการเกิดสุนทรียภาพ อันหมายถึงความรู้สึกประทับใจความซาบซึ้งใจหรือความสะเทือนใจก็ดี สุนทรียภาพมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ มนุษย์ที่มีสุนทรียภาพในการมองโลก มองสังคมจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจสภาวะของตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งรอบตัวควบคู่กันไป ส่งผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจในการกระทำที่มีมิติมุมมองเปลี่ยนไป การสร้างพื้นที่หรือ

บรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเกิดกระบวนการสร้างสรรค์สุนทรียภาพที่ดีในจิตใจ สามารถยังผลสืบเนื่องที่จะช่วยลดความเสี่ยงการก่ออาชญากรรมในเด็กและเยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. สร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะเพื่อบำบัดความเครียดให้แก่เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี
2. ศึกษาเปรียบเทียบค่าความเครียดในกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการใช้ชุดรูปแบบกิจกรรมการสร้างสรรค์
3. พัฒนาทักษะที่ช่วยกระตุ้นกระบวนการเกิดสุนทรียภาพที่ดีในเด็กและเยาวชน อันนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

วิธีการศึกษา

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 50 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ผู้หญิง 5 คน ผู้ชาย 25 คน อายุระหว่าง 14-17 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. ชุดรูปแบบกิจกรรมการสร้างสรรค์งานศิลปะ
2. แบบประเมินค่าคะแนนความเครียด ST-5 ของกรมสุขภาพจิต

การวิเคราะห์

1. วิเคราะห์การทำกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์จากผลงานการสร้างสรรค์และการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์
2. เปรียบเทียบค่าคะแนนความเครียดก่อนและหลังการใช้ชุดรูปแบบกิจกรรม

กระบวนการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรีในเบื้องต้นและได้รับความร่วมมือและยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะให้โครงการนี้ได้จัดทำขึ้นตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรีและสถานพินิจฯ ในการร่วมมือกันแก้ปัญหาความเครียดในเด็กและเยาวชนที่ถูกจำกัดและควบคุมอิสรภาพ โดยมีจัดกิจกรรม ดังนี้

ครั้งที่ 1

จัดกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพ ละลายพฤติกรรม

ครั้งที่ 2

กิจกรรมปราสาททราย (มีกระบะทรายและอุปกรณ์เล่นทรายให้เด็กและเยาวชนสร้างสรรค์อย่างอิสระ)

ครั้งที่ 3-4

กิจกรรมวาดเส้น ระบายสี

- หัวข้อเรื่องเพื่อน
- หัวข้อเรื่องทิวทัศน์

ครั้งที่ 5-7

กิจกรรมเทคนิคในงานศิลปะ

- เทคนิคการวาง
- เทคนิคเทียนไข
- เทคนิคการใช้รูปทรง

ครั้งที่ 8

กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะอิสระตามจินตนาการ (งานกลุ่ม)

ครั้งที่ 9-12

กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน

- หัวข้อสงกรานต์
- หัวข้อมนุษย์ต่างดาว
- หัวข้ออิสระตามจินตนาการ

ครั้งที่ 13-14

- กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะโดยเทคนิคเป่าสี หัวข้ออิสระ

ครั้งที่ 15-16

วาดเส้นและระบายสีตามหัวข้อที่กำหนด

- กิจกรรมพิจารณาทบทวนตนเองผ่านการสร้างสรรค์ตัวการ์ตูนหัวข้อ “ตัวฉัน”
- หัวข้อความประทับใจในสถานพินิจ ฯ

ครั้งที่ 17-21

- กิจกรรมสร้างสรรค์นิทานหุ่นมือในหัวข้อ “นิทานชีวิต” โดยแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ และให้ช่วยกันแต่งนิทาน โดยมีตัวละครจากหุ่นมือที่แต่ละคนสร้างสรรค์ขึ้นจากสัปดาห์ก่อน

- กิจกรรมละครหุ่น จัดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมผลัดกันออกมาแสดงละครหุ่นที่ละกลุ่ม

ครั้งที่ 22

กิจกรรมวาดเส้นระบายสี

- หัวข้อสิ่งที่วาดหวังในอนาคต

ครั้งที่ 23

- กิจกรรมเขียนความในใจถึงคนที่คิดถึง

กิจกรรมสร้างสรรค์ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 1 กิจกรรมปราสาททราย

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 กิจกรรมปราสาททราย
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 กิจกรรมปราสาททราย
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 4 กิจกรรมวาดเส้น ระบายสี
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 5 กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 7 กิจกรรมนำเสนอผลงาน
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 8 กิจกรรมละครหุ่นนิทานชีวิต
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 9 กิจกรรมละครหุ่นนิทานชีวิต
ที่มา : ผู้วิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของความเครียดในกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรีว่า เมื่อเด็กและเยาวชนได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการสร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะตามแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้แล้วนั้น ผลการประเมินค่าความเครียดจะแตกต่างกันอย่างไร ก่อนการจัดกิจกรรมผู้วิจัยจึงได้เริ่มต้นโดยการให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำแบบประเมินค่าความเครียด โดยนำรูปแบบการประเมิน ST-5 มาจากกรมสุขภาพจิตเพื่อให้ได้แบบประเมินค่าที่มีมาตรฐานทางการแพทย์

ผลการศึกษา

แบ่งการศึกษาและวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 คือ การใช้รูปแบบการประเมินทางทักษะด้านสังคม อารมณ์ และสุนทรียภาพเป็นหลักเพราะการสร้างสรรค์กิจกรรมครั้งนี้เน้นด้านการผ่อนคลายความเครียดมิได้เน้นความรู้ทฤษฎีทัศนศิลป์ การแสดงออกทางศิลปะ และองค์ประกอบศิลปะ แต่ให้ความสำคัญของผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการค้นหาความหมาย สำรวจความคิด ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในใจให้กลุ่มเป้าหมายได้ใช้งานศิลปะเป็นสื่อในการสื่อสารถึงความรู้สึกที่อยู่ภายในใจ ได้ปลดปล่อย ผ่อนคลาย และมีความหวัง เกิดความคิดด้านบวก บ่มเพาะความสามารถด้านสุนทรียภาพ

ส่วนที่ 2 ศึกษาในด้านทฤษฎีทัศนศิลป์ โดยคัดสรรเฉพาะเยาวชนบางคนที่มีความสามารถเฉพาะทางเป็นพิเศษ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้วาดเข้าใจผลงานของตนเองมากขึ้น มีเป้าหมายไปสู่การพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงผลงาน และพัฒนาทักษะฝีมือให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อก้าวไปสู่การเรียนต่อในสายอาชีพเฉพาะทางต่อไป

ผลการประเมินความเครียด

1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 10 มีความเครียดน้อย
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 20 มีความเครียดน้อย
2. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 70.17 มีความเครียดปานกลาง
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 73.32 มีความเครียดปานกลาง
3. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 13.15 มีความเครียดมาก
หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 6.68 มีความเครียดมาก

4. ก่อนเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 6.68 มีความเครียดมากที่สุด
 หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กและเยาวชน ร้อยละ 0 มีความเครียดมากที่สุด
 หลังการเข้าร่วมโครงการ พบว่าเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
 เยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีผลการประเมินความเครียดมากที่สุด เป็นร้อยละ 0 และพบว่า
 มีค่าความเครียดน้อยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 10

สรุปและอภิปรายผล

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาการใช้การสร้างสรรค์กิจกรรม
 ศิลปะ ว่าการสร้างสรรค์รูปแบบกิจกรรมตามชุดรูปแบบที่ผู้วิจัยออกแบบสามารถบำบัด
 ความเครียดให้แก่เยาวชนได้ลดลงหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบประเมินเปรียบเทียบผล
 ค่าคะแนนความเครียดในกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

จากผลการประเมินความเครียดพบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมเด็กและเยาวชนมี
 ความเครียดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับที่กองสาธารณสุข (2555) กล่าวว่า ศิลปะ
 บำบัดเป็นกิจกรรมทางศิลปะที่ช่วยในการบำบัดรักษา ฟันฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้น โดยผลจาก
 การวิจัยครั้งนี้พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความเครียดมาก
 ที่สุดเป็นร้อยละ 0 เด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความเครียดมากลดลงถึงร้อยละ 6.47 และ
 เด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความเครียดน้อยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ร้อยละ 10

ตัวเลขจากผลการประเมินสรุปได้ว่า การศึกษาวิจัยครั้งนี้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์
 ที่ผู้วิจัยมุ่งหมาย คือ

1. ได้สร้างสรรค์กิจกรรมศิลปะเพื่อบำบัดความเครียดให้แก่เยาวชนในสถานพินิจ
 และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรีครบตามเวลาที่กำหนดไว้
2. ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่าความเครียดในกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการใช้ชุด
 รูปแบบกิจกรรมการสร้างสรรค์
3. ได้พัฒนาทักษะที่ช่วยกระตุ้นกระบวนการเกิดสุนทรียภาพที่ดีในเด็กและเยาวชน
 อันนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

ข้อจำกัดทั่วไปของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษาเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นค่าประเมินผลความเครียดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุพรรณบุรีเท่าที่ข้อมูลที่ได้จึงไม่อาจเป็นตัวแทนของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั้งหมด แต่อาจใช้สะท้อนภาพบางส่วนที่มีปัจจัยพื้นฐานร่วมกันได้

ข้อเสนอแนะ

ผลของการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทาง ดังนี้

1. ควรพิจารณาในเรื่องการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อบำบัดความเครียดเพิ่มขึ้น เพราะจากการศึกษาวิจัยกิจกรรมศิลปะเพื่อบำบัดความเครียด ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความเครียดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

2. ควรจัดให้มีการฝึกฝนทักษะทางศิลปะให้เด็กและเยาวชนที่มีความชื่นชอบทางด้านศิลปะได้พัฒนาทักษะและมีมือมีโอกาสในการแข่งขัน การเข้าประกวด และการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะเพื่อสร้างความสุข เสริมความมั่นใจ และความภาคภูมิใจ

รายการอ้างอิง

กองสารนิยกร. (2555). “ศิลปะบำบัดศิลปะเยียวยาใจ”. **จดหมายข่าวอาทิตย์อัสดง**.

4, 11 (มกราคม-มีนาคม 2555).

เทวี ประสาท. (2546). **ศิลปะ รากฐานแห่งการศึกษา**. นครปฐม : เรือนแก้วการพิมพ์.

การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ

PRODUCT DESIGN FOR THE IDENTITY FOR THE THAI SONG DAM COMMUNITY

ธนา น้ำค้าง และนุชนาฏ อ้นรักดี*

THANA NUMKHANG AND NUCHANAT ONRUKDEE

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อนำเอกลักษณ์และวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของชาวไทยทรงดำ มาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม 2. เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากผลงานการสร้างสรรค์ที่ได้จากเอกลักษณ์ในท้องถิ่น 3. เพื่อสร้างองค์ความรู้และสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ ชาวไทยทรงดำ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี 2. ระยะเวลาดำเนินการ คือ ปีงบประมาณ 2562 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1. หาค่าความสอดคล้อง 2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3. ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 123 คน เป็นเพศชาย จำนวน 51 คน (ร้อยละ 41.46) เพศหญิง จำนวน 72 คน (ร้อยละ 58.54) ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 31-39 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 33.33) และ 2) ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยที่ 4.42 ส่วนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.68 พบว่า ผลิตภัณฑ์มีสีสันสวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.61

คำสำคัญ : การออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ชุมชน ไทยทรงดำ

* วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

This research focuses on product design to carry on the uniqueness of the Thai Song Dam community. The objective of the research are 1. To incorporate the identity and the cultural lifestyle of the Song Dam people into the product design for the benefits of the community and the society 2. To enable the community to take advantage of creative works derived from local identities 3. To create knowledge and carry on the cultural identity of Thai Song Dam community. As for the scope of the research, 1. The study location was Thai Song Dam people in U Thong District, Suphan Buri Province. 2. The operational period was the fiscal year 2019. 3. The tools used in this research were questionnaires. Data analysis included Index of Congruence, basic statistics and mean score.

The research found that 1) there were 123 respondents: 51 males or (41.46%) and 72 females (58.54 %). Most respondents (41 people) aged between 31-39 years which is equal to 33.33 % and 2) In general, the mean score of the level of satisfaction with the product design to carry on the identity of the Thai Song Dam community was 4.42, with the standard deviation of 0.68. The result showed that the respondents rated their satisfaction the highest mean score (4.61) to indicate the products contain beautiful colors.

Keywords: Product design, Identity, Community, Thai Song Dam

บทนำ

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นโดยทั่วไปได้กำเนิดมาจากวัฒนธรรมประเพณี ความเป็นอยู่ของแต่ละชุมชนแต่ละภาคของประเทศ เมื่อได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ เพื่อนำเข้าสู่โครงการ OTOP จึงมีการตื่นตัวในด้านการพัฒนาการออกแบบให้รับกับวัตถุประสงค์ของสังคมและการใช้งาน โดยนโยบายของรัฐบาลรณรงค์สร้างผลผลิตจากภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจรากหญ้า

ชาวไทยทรงดำเป็นชนกลุ่มหนึ่งในอดีตได้อพยพมาจากเมืองแฉะ แถบลุ่มแม่น้ำดำ และแม่น้ำแดงในประเทศเวียดนามเหนือ ได้มีการอพยพเข้ามาหลายครั้ง ผลจากศึกสงคราม ในช่วงสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่งที่เข้ามา ก็จะมาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนที่มีลักษณะคล้ายกับท้องถิ่นของตนเองใน จังหวัดเพชรบุรีก่อน จากนั้นมาก็ได้ขยายไปอยู่ตามจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัด สุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดพิจิตร เป็นต้น จากการวิเคราะห์การอพยพของชาวไทยทรงดำไปอยู่ในพื้นที่จังหวัด ใกล้เคียงนั้น อาจเกิดจากการคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน ต้องการกลับไปเวียดนามนั่นเอง แต่ไม่สำเร็จ จึงตั้งรกรากอยู่กันสืบมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพ บ้านเมือง สังคมเศรษฐกิจความเป็นอยู่ทำให้ชาวไทยทรงดำหรือลาวโซ่งมีความเป็นอยู่ มีบ้านเรือนลักษณะกลมกลืนไปกับกระแสสังคมปัจจุบัน แต่ก็ยังรักษาวัฒนธรรมประเพณี ที่มีอยู่เดิมอย่างเคร่งครัด เช่น ชาวไทยทรงดำที่ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัด สุพรรณบุรี ยังมีวัฒนธรรมประเพณี คติความเชื่อที่ยึดถือกันมาแต่ในอดีต ในพิธีการเสนเรือน (ไหว้ผี) พิธีการขึ้นบ้านใหม่ พิธีการแต่งงาน และพิธีงานศพ เป็นต้น

มนุษย์อยู่รอดได้เพราะเป็นผู้ที่มีปัญญา ปัญญาของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้สะสม และถ่ายทอดให้แก่กันในรูปของการปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้สะสมความรู้ และ ถ่ายทอดความรู้นี้ เรียกว่า วัฒนธรรม (ประเวศ ะสี, 2535, น. 13)

วัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำหรือลาวโซ่งเห็นได้ชัดเจนจากการใช้ผ้าทอ และ เครื่องแต่งกายที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณี คติความเชื่อต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวัน ลักษณะที่โดดเด่นของชาวไทยทรงดำ คือ การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำทั้งชายและหญิง โดยเฉพาะผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่น

ปัจจุบันนิยมใช้สีฟ้าเป็นลายเส้นคู่และเส้นเดี่ยว ซึ่งผ้าซิ่นมีคติความเชื่อว่า เมื่อผ้า กระทับกับแสงแดดจะเกิดประกายเหลือบสีแสด เป็นการระลึกของหญิงชาวไทยทรงดำที่มี ต่อฝ่ายชายเมื่อออกไปทำงานนอกพื้นที่เป็นเวลานาน ๆ เป็นการบอกความในใจ โดยไม่ได้ พูดกันตรง ๆ การนุ่งผ้าซิ่นลายแดงโมเสกกับเสื้อก้อม ส่วนเสื้อฮีใส่เมื่อมีพิธีการ ฝ่ายชายมี กางเกงสีดำขลับเรียกว่ากางเกงส้วงฮีใส่กับเสื้อก้อมและเสื้อฮีเหมือนกัน ผลิตภัณฑ์ของ ชาวไทยทรงดำที่ตำบลดอนมะเกลือส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ เสื้อผูก ที่นอน หมอนท้าว เสื้อนุ่ง หยั่นหรือมุ้งผ้าหลา ผ้าอ้อมเด็ก สายคาดเอว มูหรือหมวกเด็ก ผ้าซิ่นลาว

หรือผ้าเช็ดหน้า และถุงย่าม ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เพิ่มมา เช่น กระเป๋าใส่ของ หมอนอิง ผ้าแขวนผนัง ถุงใส่มือถือ ผ้าทอขายเป็นเมตร และพัด เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้กลุ่มผู้ซื้อมักเป็นกลุ่มชาวไทยทรงดำด้วยกัน ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวมีน้อยที่ซื้อไปเป็นของที่ระลึกบ้างเล็กน้อย บนผลิตภัณฑ์แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำอย่างชัดเจน จากการใช้สีและลวดลาย การปักและปะผ้าสีต่าง ๆ เช่น สีแดง สีส้ม สีเขียว สีเหลือง และสีขาว เป็นต้น ส่วนลายที่ทำเป็นลายเฉพาะของกลุ่ม เช่น ลายดอกจัน ลายชอกูด ลายดอกแปด เป็นต้น ประเวศ วะสี (2535, น. 13) กล่าวว่า นอกจากมนุษย์จะใช้ปัญญาในการคิดสร้างสรรค์สิ่งสัญลักษณ์เพื่อแสดงความคิด ความเชื่อที่อยู่ภายใต้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยอยู่แล้ว มนุษย์ยังมีภูมิปัญญาที่จะทำสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่ตนอาศัยอยู่มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปกรรมที่มีเทคนิคและกระบวนการผลิตที่เป็นเอกลักษณ์ หรือเฉพาะถิ่น และ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2532, น. 129) ได้ให้แนวคิดในการสืบสานและดำรงอยู่ของศิลปหัตถกรรมว่า ท้องถิ่นใดสามารถทำงานศิลปหัตถกรรมมาส่งเสริมให้เป็นสินค้าได้เท่ากับเป็นการสืบทอดและฟื้นฟูฝีมือด้านศิลปหัตถกรรมดั้งเดิม และที่สำคัญเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่วัสดุที่เป็นทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งมีอยู่เดิมแล้ว แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าต่อเมื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกก็จะได้ราคาดี เพราะนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง รวมทั้งเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้แก่แรงงานท้องถิ่นซึ่งว่างงาน หรืออาจว่างงานในฤดูเก็บเกี่ยว โดยสรุปจึงนับเป็นการพัฒนาชนบทที่ได้ผลอย่างสมบูรณ์

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่รัฐบาลให้การส่งเสริม และสนับสนุนทางการตลาดที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ โดยผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า เครื่องใช้สำหรับตกแต่งบ้านและของขวัญของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับความสนใจจากผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถแสดงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เมื่อเปรียบเทียบกับชาติพันธุ์ลาวกลุ่มอื่น อาทิ ชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่งผลิต ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไม่เป็นที่รู้จักและแพร่หลายมากนัก ราคาแพงกว่า และไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ของชาวไทยทรงดำเป็นที่รู้จักกันน้อยมากในสังคมปัจจุบัน (สุพรรณ สมไทย, 2549, น. 3)

ดังนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี คติความเชื่อต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวัน ลักษณะที่โดดเด่น ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อ

สืบสานเอกลักษณ์ให้กับชุมชนไทยทรงดำ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ซึ่งวัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิตของชาวไทยทรงดำให้คงอยู่ และยังเป็น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลังทราบถึงวัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิตของชาวไทยทรงดำอีกด้วย

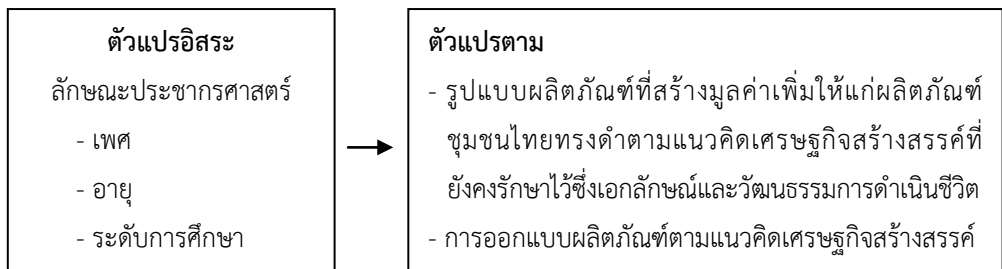
วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเอกลักษณ์และวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของชาวไทยทรงดำสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้และสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ

วิธีการศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย/การสร้างสรรค

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์ให้แก่ชุมชนไทยทรงดำ ได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 123 คน เป็นเพศชาย จำนวน 51 คน (ร้อยละ 41.46) เพศหญิง จำนวน 72 คน (ร้อยละ 58.54) อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-39 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 33.33) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 40-49 ปี จำนวน 34 คน (ร้อยละ 27.64) ส่วนที่เหลือ คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 29 คน (ร้อยละ 23.57) กลุ่มอายุ 50-59 ปี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 8.14) และอายุ 60 ปี หรือมากกว่า จำนวน 9 คน (ร้อยละ 7.32) ตามลำดับ

2. ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยที่ 4.42 ส่วนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.68 พบว่าผลิตภัณฑ์มีสีสันสวยงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.77 รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.50 ส่วนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.60 รองลงมาคือรูปแบบ/รูปรองของผลิตภัณฑ์มีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.66 ลำดับสุดท้าย คือ ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.68

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำ พบว่าลวดลายต่าง ๆ ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษและมีบางลวดลายได้คิดค้นมาใหม่ และมีการปรับปรุงยุคเพื่อให้เข้ากับสมัยปัจจุบันมากขึ้นแบ่งได้ 3 ประเภทคือ ลายพืช ลายสัตว์ และลายผสมอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเสริม ดินตะสุวรรณ (2545) ที่ได้ศึกษาลวดลายผ้าและเครื่องนุ่งห่มของชุมชนไทยทรงดำ พบว่าโดยทั่วไปมีจำนวน 5 ลาย คือ ลายพันธุ์พฤษชา ลายสัตว์ ลายเครื่องมือเครื่องใช้ ลายของสถานที่ สิ่งของ และลายเบ็ดเตล็ด ในส่วนของลวดลายผ้าไทยทรงดำหมู่บ้านไผ่หูช้างและบ้านดอนข่อยที่พบในปัจจุบันจะมีเพียงบางลวดลายเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นลายพืชซึ่งเป็นการลอกเลียนแบบพืชที่อยู่ใกล้ตัวจะมีลายที่สื่อความหมายถึง ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ หรือผลไม้ เป็นต้น สามารถนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างลวดลายผ้าได้โดยเฉพาะลายแตงโมหรือลายชะโด ถือเป็นลายที่เป็นเอกลักษณ์อันเด่นชัดของชาวไทยทรงดำ ในส่วนของลายสัตว์นั้นเป็นลายที่ได้แนวคิดมาจากสัตว์ ส่วนมากเป็นลายที่พบเห็นและมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และสัตว์ในจินตนาการ ลวดลายที่ปรากฏบนผ้าทอของชาวไทยทรงดำ มีความเชื่ออยู่หลายลักษณะ เช่น เชื่อเรื่องบุญคุณ ถิ่นกำเนิด ความยำเกรง ความรัก ความสวยงาม การคุ้มครองความคิดถึง อานาจาवासนา ซึ่งความเชื่อตามลักษณะดังกล่าวสามารถนำมาสร้างสรรค์ลวดลายด้วยวิธีการทอ ปัก ปะ และขีด เพื่อสื่อความหมายถึงเรื่องราวบนผืนผ้า เช่น ลายนาค ลายตานกแก้ว ลายผีเสื้อ และลายม้า เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันลายสัตว์หาได้ยากเพราะไม่มีผู้สืบทอด

ในส่วนของการสื่อความหมายในการใช้สีในการทอผ้าและประดับตกแต่งของชาวไทยทรงดำ กลุ่มทอผ้าหมู่บ้านไผ่หูช้างและบ้านดอนทองมีการทอผ้าหลายชนิด เช่น ผ้าลายแดงโม ผ้าลายแดงโมสอดดินเงินหรือดินทอง ผ้ามัดหมี่ ผ้าขาวม้า ผ้าพื้นสีต่าง ๆ ซึ่งแต่ละสีมีความหมายและความเชื่อแตกต่างกัน โดยเฉพาะสีครามเป็นสีที่ชาวไทยทรงดำใช้เป็นสีหลักในพื้นที่ส่วนใหญ่ของผืนผ้า โดยมีความเชื่อที่เกิดจากการเก็บกวดทางอารมณ์ของผู้ย้อมโดยแสดงความรู้สึกออกมาทางผืนผ้า หมายถึง ความเดียดายของกลุ่มชนไทยทรงดำที่ต้องพลัดพรากจากบ้านเกิดเมืองนอนจนกลายเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเสริม ตินตะสุวรรณ (2545) ได้ศึกษาถึงสีที่เกี่ยวกับความเชื่อของชาวไทยทรงดำมี 6 สี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพัฒน์ นนทปัทมดูล (2550) ที่ได้อธิบายถึงหลักการสำคัญ 3 ประการของปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์อันประกอบด้วย

1. มนุษย์มีพฤติกรรมกระทำต่อสิ่งต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับ “การให้ความหมาย” ของสิ่งนั้น
2. การให้ความหมายของวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นการกระทำผ่าน “สัญลักษณ์” และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
3. การอธิบายให้ความหมายต่อสิ่งใด ๆ นั้นเป็นผลผลิตอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ในสังคม การให้ความหมายของสีตามความเชื่อของชาวไทยทรงดำนั้นก็มาจากพฤติกรรมของชาวไทยทรงดำที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยการอธิบายความหมายของลวดลายและสีของผ้าทอไทยทรงดำล้วนมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทยทรงดำในสังคมในอดีตนั่นเอง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การนำเอกลักษณ์และลวดลายของท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมมีหลักการในออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้ หน้าที่ของการนำไปใช้ (Function) การประหยัด (Economy) ความทนทาน (Durability) วัสดุ (Material) โครงสร้าง (Construction) ความสวยงาม (Beauty) และลักษณะเด่นพิเศษเฉพาะ (Personality) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพิชญ์ วรรณภาส และกำจร แซ่เจียง (2551) ที่ศึกษาปัญหาของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้า พบปัญหาสำคัญคือ 1) ปัญหาด้านวัตถุดิบ 2) ปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ 3) ปัญหาการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ 4) ปัญหาการบริหารจัดการและการตลาด 5) ปัญหาด้านการวิจัยและพัฒนา 6) ปัญหาองค์ความรู้และนวัตกรรม 7) ปัญหาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการฝึกอบรม ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากผ้าทอไทยทรงดำต้องคำนึงถึงหลักการในการออกแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวด้วย

3. ผลการวิจัยพบว่า ผลงานการสร้างสรรค์ที่ได้จากเอกลักษณ์ในท้องถิ่นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสืบสานเอกลักษณ์จากชุมชนไทยทรงดำมากที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านเอกลักษณ์ของชุมชน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ธิดา ไชยมา (2550) ที่ศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าม่อฮ่อมพบว่า ผู้บริโภคมีความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ทำจากผ้าม่อฮ่อม 3 ชนิด คือ กระเป๋าสตรี หมอนอิง และที่รองจาน จัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดละ 3 รูปแบบ พบว่ากระเป๋าสตรีรูปทรงสี่เหลี่ยมตกแต่งโดยใช้เศษผ้าม่อฮ่อมที่เหลือจากการตัดเย็บตัดเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ และใช้เทคนิคการปะติดเป็นลวดลายลงบนชิ้นกระเป๋าทั้งสองด้าน สายกระเป๋าตกแต่งโดยใช้สายหนัง และมีการใช้เม็ดไม้ กระดุมกะลา ลูกเต๋อย ปักตกแต่ง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ ชาญสิขกร (2546) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าจากบ้านไร่ จังหวัด อุทัยธานี ที่ทำจากผ้าลายดอกแก้ว ลายกำขอลึก ลายกำขอลใหญ่ ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ 5 ชนิด ประกอบด้วย กล่องใส่ทิชชู แฟ้มเอกสาร ปлокหมอนอิง ถุงใส่ขวดไวน์ และที่ใส่ซองจดหมาย ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ผ้าจากตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ชอบหรือสนใจ คือ เครื่องแต่งกายสำเร็จรูป ซึ่งซื้อจากแหล่งผลิตหรือศูนย์จำหน่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการจัดการความรู้ไปใช้

ควรมีการเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายชาวไทยทรงดำทั้งในอำเภอต่าง ๆ และระดับจังหวัดเป็นพลังแห่งการฟื้นฟู อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาการสร้างเรือนไทยทรงดำ และเชื่อมการติดต่อสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมเครือญาติ ด้วยความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

ข้อเสนอแนะการจัดทำครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาการการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

2. ควรมีการจัดทำจัดการความรู้ (KM) ในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญา ด้านต่าง ๆ

3. ควรมีการวิจัยพัฒนาการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับการออกแบบผลิตภัณฑ์ไทยทรงดำในด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำอย่างต่อเนื่อง

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ เพื่อเป็นช่องทางในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีและวิถีชีวิตของชาวไทยทรงดำอีกทั้งยังเป็นช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไทยทรงดำอีกด้วย

รายการอ้างอิง

กานต์ธิดา ไชยมา. (2550). **รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าม่อฮ่อม**. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. (2550). **การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและ**

วิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญเสริม ดินตะสุวรรณ. (2545). **ศึกษาผ้าและเครื่องนุ่งห่มของชาวไทยทรงดำ**

ตำบลหนองปรัง อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

ประเวศ วะสี. (2535). **ประชาธิปไตย 2535**. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

ไพโรจน์ ชาญสิกขกร. (2546). **ความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าจากบ้านไร่ จังหวัด**

อุทัยธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2532). **“ศิลปหัตถกรรม” การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**

ปีศิลปหัตถกรรมไทย พ.ศ. 2531-2533. ม.ป.พ.

สิริพิชญ์ วรรณภาส และกำจร แซ่เจียง. (2551). **การส่งเสริมอาชีพตามหลักเศรษฐกิจ**

พอเพียงของกลุ่มสตรีจังหวัดนนทบุรี : การทำผ้าบาติกและมัดย้อมสีธรรมชาติ.

ในการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 46, 29 มกราคม-

1 กุมภาพันธ์ 2551. กรุงเทพฯ. 534-540.

สุพรรณ สมไทย. (2549). **การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน โดยแนวคิดจาก**

วัฒนธรรมชาวไทยทรงดำ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ผลของนวัตกรรมวงจรการจัดการความรู้ SECI Model
เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

EFFECTS OF INNOVATION “SECI MODEL KNOWLEDGE
MANAGEMENT CYCLE” ON BPI'S STUDENTS’ LEARNING
PROCESS DEVELOPMENT IN SUFFICIENCY ECONOMY FOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT COURSE

ธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง *

THUNYALUK JAITIANG

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของนวัตกรรมวงจรการจัดการความรู้ SECI Model เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความพึงพอใจ แผนการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลของนวัตกรรมวงจรการจัดการความรู้ SECI Model ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามกระบวนการ SECI Model 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ผู้เรียนได้เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งความรู้หลากหลาย ทักษะการทำงานร่วมกัน (2) ขั้นการสร้าง ความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) ด้วยการสะท้อนความรู้ที่มีอยู่ภายในตนเองออกมา เช่น การพูด (3) ขั้นการรวมความรู้ (Combination) เป็นการนำความรู้ชัดแจ้งมาบันทึกหรือ

* ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จัดหมวดหมู่ในรูปแบบเอกสารรวมความรู้ และจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) และ (4) ขั้นการนำความรู้ที่ซัดแน่นมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นทักษะหรือความสามารถของผู้เรียนและกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวผู้เรียนต่อไป

2. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านผลของนวัตกรรมวงจรการจัดการจัดการความรู้ SECI Model ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$, $\sigma=0.55$)

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ SECI โมเดล ประสิทธิภาพของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of the study was to examine the effects of innovation “SECI Model Knowledge Management Cycle” on BPI’s students’ learning process in sufficiency economy for sustainable development course in the second semester of year 2560 B.E. The target group was 30 first year students. Research instruments consisted of learning logs, learning behavior observation forms, interview questions, an opinion questionnaire and lesson plans. Statistics included percentage, mean (μ), and standard Deviation (σ). The findings reveal that:

1. Regarding the effects of innovation “SECI Model Knowledge Management Cycle” to develop learning process of BPI’s students in sufficiency economy for sustainable development course, it was found that the students experienced learning through the SECI Model process in 4 steps comprising (1) Socialization; learners got knowledge from various sources and gained cooperative working skills, (2) Externalization; learners could reflect all inner knowledge such as speaking, (3) Combination; learners took explicit knowledge to take notes and make groups in order to keep it as Knowledge Asset, (4) Internalization; learners put explicit knowledge to practice and they had sustainable skills or abilities.

2. The students’ overall satisfaction in the learning activities through the application of SECI Model was at a high level ($\mu=4.33$, $\sigma=0.55$).

Keywords: Knowledge Management, SECI Model, Sufficiency Economy

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคง โดยอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ให้ความสำคัญสูงกับการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความพร้อมทุกมิติอย่างสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ทักษะและความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งคุณธรรมและความรู้ เพื่อผลักดันสังคมไทยภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้น ความรู้และการจัดการความรู้จึงเข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพคน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อรองรับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้ก้าวทันต่อความสามารถในการแข่งขันของโลกและก้าวทันเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) (คทาวิธ แก้วบรรจง, 2561, น. 1-2; สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, 2562)

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) เป็นเครื่องมือหรือกระบวนการที่องค์กรสมัยใหม่นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาการปฏิบัติงานในองค์กรเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และเพื่อให้องค์กรเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้ (Bixler, 2000, p. 60) สาเหตุที่ทำให้ให้องค์กรส่วนใหญ่ต้องมีการจัดการความรู้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กรที่เข้ามากระทบ ทำให้ต้องปรับตัวโดยใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ (Malhotra, 2018) สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นสูง ในสภาวะปัจจุบันเป็นช่วงที่สถาบันอุดมศึกษาต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะเผชิญกับยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และการแข่งขันโดยใช้ฐานความรู้ นั้นหมายความว่าความสำเร็จขององค์กรปัจจุบันไม่ได้ขึ้นอยู่กับขั้นตอนการผลิตและสินทรัพย์ประเภททุนด้านการเงินอีกต่อไป แต่ต้องอาศัยการสร้างคุณค่าจากสินทรัพย์ประเภทความรู้หรือทุนทางปัญญา (Intellectual capital) ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ในงานวิจัยของแอปพูฮามิ (Appuhami, 2007) ศึกษากลุ่มตัวอย่างบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินประเทศไทยพบว่า ทุนทางปัญญามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลกำไร ส่วนต่างจากราคาหลักทรัพย์ (Capital gain on shares) และยิ่งพบว่าความรู้และ

การพัฒนาทุนทางปัญญาสามารถทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันในประเทศไทยได้ (Appuhami, 2007, pp. 14-25)

การจัดการความรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ ด้านพัฒนางาน ทำให้สามารถนำประสบการณ์ความรู้ที่สั่งสมมาใช้ เพื่อพัฒนาการทำงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้ดีขึ้นได้ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาด ปรับปรุงพัฒนากระบวนการให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดประสิทธิผล การพัฒนาผลผลิต การลดต้นทุนและเกิดนวัตกรรม พัฒนาการระดมความคิด การนำแนวความคิดใหม่มาใช้จริง ด้านพัฒนาคน เนื่องจากองค์ความรู้ที่สร้างนั้น สามารถนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคล ทำให้บุคคลนั้น ๆ ได้รับการพัฒนาให้เติบโตขึ้น เกิดการเรียนรู้และมีความคล่องตัวในการทำงาน พัฒนาการใช้ชีวิตตนเองได้ ด้านพัฒนาองค์กร องค์กรทุกแห่งมีความรู้มากมายทั่วไป การจัดการความรู้ คือ การนำเอาสิ่งเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นระเบียบเข้าใจง่ายสามารถนำกลับมาใช้เพื่อแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น หรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้ ดังนั้น องค์กรใดที่มีการจัดการความรู้สามารถปฏิบัติภารกิจได้โดยง่าย ไม่จำเป็นต้องมาวางแผนซ้ำอีกครั้ง การทำงานเกิดผลลัพธ์ที่ดี องค์กรบรรลุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เพิ่มรายได้ และลดค่าใช้จ่าย ลูกจ้างเกิดความพึงพอใจ องค์กรประสบผลสำเร็จและสามารถแข่งขันได้ (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, 2562; สราวุฒิ พันธุงค์, 2562)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตราที่ (2) และ (3) ได้กำหนดแนวทางการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เช่น จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา และบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้สอน คือ การคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอน (Teaching Innovation) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง เกิดการเรียนรู้อย่างสูงสุด และต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2561)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมมีหน้าที่จัดการศึกษาและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ ทั้งไทยและสากล ตลอดจนส่งเสริม สืบสาน สร้างสรรค์

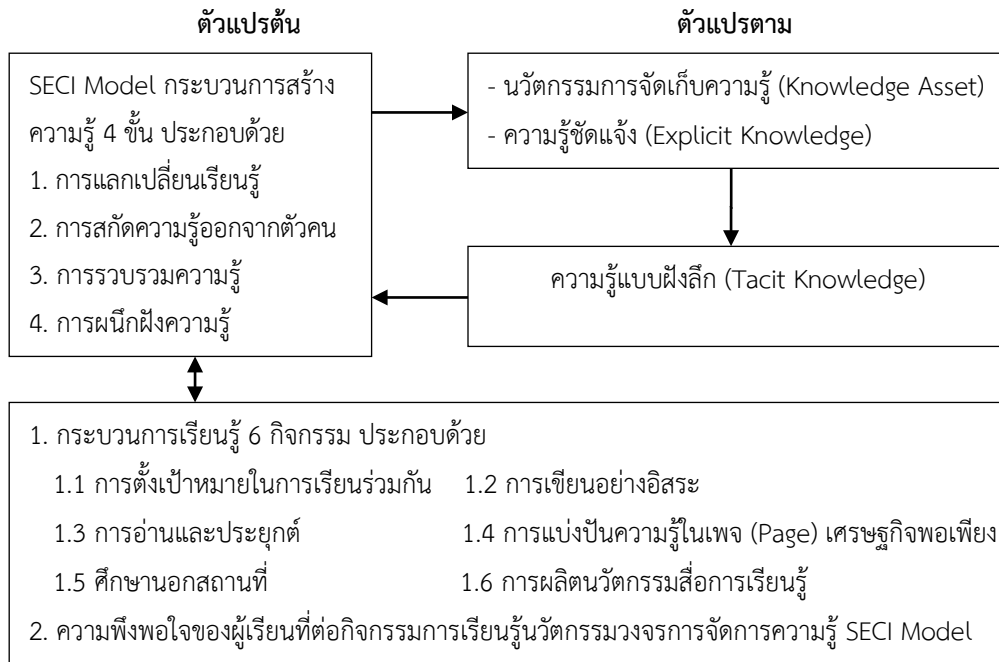
ทำนุบำรุง เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติและศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของคนในท้องถิ่น (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2558, น. 1) ดังนั้นคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่รู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง การรู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย พึ่งพาตนเองได้บนฐานภูมิปัญญาไทย พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ตลอดจนพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับหน้าที่ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จากความสำคัญดังกล่าว เพื่อสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมการสอนอีกรูปแบบหนึ่งให้กับนักศึกษา ผู้วิจัยจึงบูรณาการศาสตร์การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เข้ากับการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้นำกระบวนการสร้างความรู้ 4 ชั้น ประกอบด้วย 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) 2) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) 3) การรวบรวมความรู้ (Combination) และ 4) การผนึกฝังความรู้ (Internalization) เรียกว่า “SECI” ของ Nonaka & Takeuchi (1995, p. 58) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการวิจัยจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติมารวบรวมจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) และผลิตนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเรียน และการดำรงชีวิตที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ตลอดจนผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาได้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพราะเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของนวัตกรรมวงจรจัดการความรู้ SECI Model เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จากลงทะเบียนเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (รายวิชาเลือก) ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยใช้ระยะเวลา 12 สัปดาห์ ๆ ละ 60 นาที โดยในสัปดาห์แรกผู้วิจัย ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอนแก่ผู้เรียนเป็นการวิจัยด้านการสอนที่มีการนำแนวคิดด้านการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นแรกผู้วิจัยนำกระบวนการสร้างความรู้ SECI Model มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1) การตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน (Shared vision) เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ และร่วมตั้งเป้าหมายในการเรียนกับเพื่อนในกลุ่ม โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมนี้ในสัปดาห์แรกของการเรียน

2) การเขียนอย่างอิสระ (Free writing) โดยผู้สอนมีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้สอนจะร่วมทำกิจกรรมเขียนเรื่องการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานศึกษา เอกชน ภาครัฐ บุคคลที่ประสบความสำเร็จที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต จากนั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมแบ่งปันโดยการอ่านงานเขียนของตนในชั้นเรียน

3) การอ่านและประยุกต์ (Apply) เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษา และฝึกเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน หลังจากนั้นผู้เรียนที่มีผลงานการเขียนที่ดีจะเขียนเล่าเคล็ดลับของตนเองที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการสกัดความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และผู้เรียนทั้งหมดร่วมกันสรุปเคล็ดลับเพื่อจัดทำเป็นเอกสาร และนำไปใช้ในการเขียนครั้งต่อไป

4) การแบ่งปันความรู้ในเพจ (Page) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเขียนพระบรมราโชวาท/พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมประสบการณ์การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเทคนิคการเรียนรู้ของตนเอง หลังจากนั้นผู้เรียนรวบรวมเทคนิคการเรียนรู้หรือเคล็ดลับการฝึกฝนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ จากข้อมูลที่แบ่งปันในเพจเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเรียบเรียงเป็นเอกสารรวมความรู้ และนำเทคนิคที่ได้ประยุกต์ใช้กับตนเอง

5) ศึกษาสถานที่เป็นกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานที่จริง และเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้นจากประสบการณ์ของวิทยากร จากนั้นผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาดูงานนอกสถานที่มาเรียบเรียงเป็นเอกสารรวมความรู้เพื่อผู้เรียนนำไปใช้ในประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (ศูนย์เรียนรู้ Smart Farmer) นายสุชล สุขเกษม ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

6) การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมทั้งชั้นที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ จากนั้นผู้เรียนช่วยกันสืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์เรียบเรียง และสร้างกิจกรรมฝึกการเขียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งบันทึกผลงานนวัตกรรมดังกล่าวรวบรวมเป็นเอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 เขียนสะท้อนความคิดหลังจากทำกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ในแบบบันทึกการเรียนรู้ ขณะเดียวกันผู้วิจัยสังเกตการสอนและเขียนบันทึกในแบบบันทึก การสังเกตการสอนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน รวมถึงกิจกรรม การสอน บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ตลอดจนปัญหาที่พบระหว่างการสอน

ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เรียน 30 คน เกี่ยวกับ ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนสุดท้าย แจกแบบสอบถามความพึงพอใจเรื่อง การประยุกต์ใช้นวัตกรรม วงจรการจัดการความรู้ SECI Model เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.1 แผนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย ตำรา บทความที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ พอเพียง และทฤษฎีแนวคิด การจัดการเรียนรู้ SECI Model

2) วิเคราะห์แผนการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สาระการเรียนรู้ตาม มคอ. 3 ของรายวิชา กระบวนการจัดการเรียนรู้

3) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน ดังนี้ แผนการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แผนการเรียนรู้ที่ 2 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ในหน่วยงานต่าง ๆ แผนการเรียนรู้ที่ 3 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา แผนการเรียนรู้ที่ 4 หลักการทรงงาน พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แผนการเรียนรู้ที่ 5 ศึกษาดูงานนอกสถานที่ แผนการเรียนรู้ที่ 6 การผลิต นวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 60 นาที

4) นำแผนการจัดการเรียนเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการพัฒนา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้กับนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ชั้นปีที่ 3 คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

6) ปรับปรุง แก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการความรู้ แนวคิด SECI Model และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (ประพนธ์ ฝาสุกยัต, 2550, น. 22; จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรารุช, 2553, น. 50-52; วิทยาลัยดุสิตธานี, 2561; Turban & Volonio, 2004, pp. 104-105) นำข้อมูลที่ได้จากทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบสอบถาม (ณัฐพงศ์ พยัคคิน, 2561; พรชูลี ลังกา, 2551; สิริกร กรมโพธิ์, 2551; Nonaka & Takeuchi, 1995, pp. 60-61)

2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมวงจรกิจกรรมการจัดการความรู้ SECI Model แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบ (checklist) คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการประยุกต์ใช้นวัตกรรมวงจรกิจกรรมการจัดการความรู้ SECI Model เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน (rating scale) เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด แบ่งออก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศ จำนวน 1 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 6 กิจกรรม จำนวน 6 ข้อ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 1 ข้อ และด้านความพึงพอใจในภาพรวม จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 3 ลักษณะเป็นการเขียนเชิงพรรณนาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้นวัตกรรมวงจรกิจกรรมการจัดการความรู้ SECI Model

3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้กรรมการ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาข้อคำถามของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00

4) นำแบบสอบถามส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุง แก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ชั้นปีที่ 3 คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 10 คน

5) นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้ว มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.95 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง

3.3 แบบการสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมความรู้ แนวคิด SECI Model เพื่อออกแบบคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

1. นักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาดูงาน นอกสถานที่ การแบ่งปันความรู้ในเพจเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตนวัตกรรม สื่อการเรียนรู้

2. นักศึกษาใช้ประโยชน์จากเอกสารรวมความรู้ได้อย่างไร

3. นักศึกษาคิดว่าบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

4. นักศึกษาคิดเห็นหรือรู้สึกอย่างไรกับการเรียนการสอนในรายวิชา

2) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการพัฒนา 3 ท่าน ตรวจสอบประเด็นการสัมภาษณ์และแบบสัมภาษณ์ พบว่า ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00

3.4 แบบบันทึกการเรียนรู้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาการกิจกรรมการเรียนรู้จากแผนการสอนของรายวิชาทั้ง 6 แผน เพื่อเป็นแนวกำหนดการวางรูปแบบแบบบันทึกหลังสอน

2) ศึกษารูปแบบและวิธีการเขียนแบบบันทึกหลังสอน เพื่อเป็นแนวทาง สร้างแบบบันทึกหลังสอนของผู้วิจัย

3) เขียนแบบบันทึกหลังสอนโดยมีคำชี้แจง และถ้อยคำการบันทึก

4) นำแบบบันทึกการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ของรูปแบบ

5) นำแบบบันทึกการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกันกับแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3.5 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้จากแผนการสอนของรายวิชาทั้ง 6 แผน ที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสังเกต ขั้นตอนการสังเกต พฤติกรรมที่จะสังเกต เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตและผู้ที่สังเกต

2) ศึกษาแนวการสร้างแบบสังเกตเกี่ยวกับขอบข่าย วิธีสร้างการดำเนินการ มาปรับสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้วิจัย

3) เขียนแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้าง

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเหมาะสมของรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ พบว่า ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00

5) นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ได้รับการปรับปรุงมาจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลการปฏิบัติจริงในภาคสนาม กับกลุ่มเป้าหมาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 6 แผน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตาม นวัตกรรมวงจรการจัดการความรู้ SECI Model ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 กิจกรรม คือ 1) การตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน และ 2) การเขียนอย่างอิสระ โดยผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือแผนการสอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์

2. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม คือ 1) การอ่าน และเขียนประยุกต์เกี่ยวกับเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษา 2) การแบ่งปันความรู้ในเพจเศรษฐกิจ และ 3) การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ โดยรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือแผนการสอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรม การเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์

3. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการรวมความรู้ (Combination) ขั้นตอนการรวมความรู้เป็นขั้นตอนของการนำความรู้ชัดแจ้งมาบันทึกและจัดหมวดหมู่ในการเรียนวิชา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ ผู้เรียนได้ผ่านขั้นตอนการรวมความรู้จากการทำ กิจกรรม 4 ประเภท คือ 1) การรวมความรู้จากการอ่านและประยุกต์ 2) การรวมความรู้จากการเขียนเพลงเศรษฐกิจพอเพียง 3) การรวมความรู้จากการศึกษาดูงานนอกสถานที่ และ 4) การรวมความรู้จากการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลจาก เครื่องมือแผนการสอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์

4. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) ขั้นการนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติเป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ชัดแจ้งเป็นทักษะหรือ ความสามารถของผู้เรียนและกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวผู้เรียนต่อไป เก็บรวบรวมข้อมูล จากเครื่องมือแผนการสอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาสรุป เรียบเรียง จัดหมวดหมู่ บรรยาย ตรวจสอบความถูกต้องก่อนจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

5.1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นคำถาม ระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลของนวัตกรรมวงจรการจัดการความรู้ SECI Model

ผลของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยผ่านการทำกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม ดังนี้

1. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization)

ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในด้านการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งความรู้หลากหลาย ได้ฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ฝึกความกล้าแสดงออกทางความคิด และได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization)

จากการสังเกตกิจกรรมการสกัดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง ทำให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้ที่มีอยู่ภายในตนเองออกมาด้วยวิธีการพูด หรือเขียนเล่าสู่กันฟัง นอกจากนี้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในเรื่องของการทบทวนความรู้ที่มีอยู่แล้วยังเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ได้รับฟังหรือได้อ่าน นับเป็นการสร้าง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” สำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกันที่จะได้มีโอกาสมาพูดคุย แบ่งปัน และต่อยอดความรู้กัน

3. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการรวมความรู้ (Combination)

จากการทำกิจกรรมนี้ ผู้เรียนได้มีโอกาสรวบรวมความรู้ชัดแจ้งและจัดเรียงเรียงทั้งในรูปแบบเอกสารรวมความรู้ ซึ่งการทำกิจกรรมทั้งหมดเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และเรียงเรียงข้อมูล เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้

4. กระบวนการสร้างความรู้ขั้นการนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization)

จากการทำกิจกรรมการนำความรู้ชัดแจ้งไปปฏิบัตินี้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสร้างผลงานนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งได้นำความรู้จากเอกสารรวมความรู้ไปใช้จริง

กระบวนการสร้างความรู้ทั้ง 4 ขั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้การสอบถาม พูดคุย และแบบสังเกต สังเกตแบบมีส่วนร่วม เรื่องการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในกลุ่มทำงาน การตอบคำถาม การยอมรับความกระตือรือร้น การให้ความช่วยเหลือกัน ความตั้งใจทำงาน ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในกระบวนการที่ 4 หัวข้อ กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของชุมชนที่มีต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันในเขตพระนคร สมาชิกल्पพื้นที่ในชุมชนเขตพระนคร เพื่อสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ เบนจามิน บลูม และคณะ ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียนที่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ นวัตกรรมวงจรกิจกรรมการจัดการความรู้ SECI Model

ผู้สอนแจกแบบสอบถามความพึงพอใจแก่นักศึกษา จำนวน 30 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 30 ชุด (ร้อยละ 100) สรุปผล ดังต่อไปนี้

ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมวงจรกิจกรรมการจัดการความรู้ SECI Model ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านบรรยากาศ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=4.25$, $\sigma=0.56$) ด้านกิจกรรมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=4.38$, $\sigma=0.59$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=4.27$, $\sigma=0.68$) ด้านภาพรวม ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu=4.33$, $\sigma=0.55$) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและร้อยละความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมวงจรกิจกรรมการจัดการความรู้ SECI Model สรุปภาพรวมความพึงพอใจทุกด้าน

รายการความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	μ	σ	การแปลผล
1. ด้านบรรยากาศ	4.25	0.56	มาก
2. ด้านกิจกรรม	4.38	0.59	มาก
กิจกรรมที่ 1 การตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน	4.30	0.65	มาก
กิจกรรมที่ 2 การเขียนอย่างอิสระ	4.28	0.63	มาก
กิจกรรมที่ 3 การอ่านและประยุกต์	4.31	0.60	มาก
กิจกรรมที่ 4 การแบ่งปันความรู้ในเพจเฟซบุ๊กกิจพอเพียง	4.81	0.40	มากที่สุด
กิจกรรมที่ 5 ศึกษาออกสถานที่	4.38	0.60	มาก
กิจกรรมที่ 6 การผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้	4.21	0.65	มาก
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.27	0.68	มาก
4. ด้านภาพรวม	4.33	0.55	มาก

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผ่าน SECI Model คือ การเปลี่ยนกลับขององค์ความรู้ คือเปลี่ยนจากความรู้ฝังลึก ไปเป็นความรู้แจ้งชัด และกลับไปสู่ลักษณะของความรู้ฝังลึกอีกครั้ง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ 6 กิจกรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากว่า SECI Model เน้นความสัมพันธ์และการหลอมรวมความรู้ฝังลึกกับความรู้ชัดแจ้งใน 4 กระบวนการ เพื่อยกระดับความรู้ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักร เริ่มจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) การรวบรวมความรู้ (Combination) และการผนึกฝังความรู้ (Internalization) และวนกลับมาเริ่มต้นทำซ้ำที่กระบวนการแรก เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชูลี ลังกา (2551) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI ผลการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีคะแนนความรู้เรื่องการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย SECI Model ประกอบด้วย

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในด้านการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งความรู้หลากหลาย ได้ฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน ได้ฝึกความกล้าแสดงออกทางความคิดและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของศุภกร แสนสุข (2561) กล่าวถึง เทคนิคการสอนแบบระดมสมอง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยปรึกษาและร่วมกันแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม ช่วยเหลือกันและกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของโนทาเกะ และทาเคชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ที่ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ในขั้นที่ 1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Socialization) เป็นจุดเริ่มต้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานความสนใจที่สอดคล้องกัน

2. การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้ที่มีอยู่ภายในตนเองออกมาด้วยการพูด เขียนเล่าสู่กันฟัง เช่น การอ่านและการประยุกต์ และจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้สามารถสร้างการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้ โดยเฉพาะกิจกรรมการแบ่งปันความรู้ในเพจเฟซบุ๊กเพียงที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความเห็นได้และผู้เรียนสามารถบันทึกความรู้ที่อยู่ในตัวเอง สามารถอ่านงานของเพื่อนได้ตลอดเวลา เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ผู้เรียนจึงมีความพึงพอใจมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ภาณุพงศ์ บุญรัมย์ (2561) พบว่า ระบบการสร้างความรู้แบบ SECI model ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองคะแนนสอบสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับแนวคิดของโนทาคะและทาเคชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) กล่าวว่า การสร้างความรู้ชัดแจ้งจากความรู้ฝังลึก (Externalization) เป็นกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างความรู้โดยนัยกับความรู้ชัดแจ้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยนัยให้เป็นความรู้ชัดแจ้งนั้น ตัวองค์ความรู้จะเกิดการตกผลึก ซึ่งสามารถแบ่งปันให้แก่ผู้อื่นได้ และนับเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่

3. การรวมความรู้ (Combination) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนนำความรู้ชัดแจ้งมาบันทึกและจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมเหล่านี้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีโอกาสรวบรวมความรู้ชัดแจ้งและจัดเรียงเรียงในรูปแบบเอกสารรวมความรู้ ซึ่งการทำกิจกรรมทั้งหมดเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และเรียงเรียงข้อมูล เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการจัดทำเป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และจัดเก็บเป็นคลังความรู้ (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของโนทาคะและทาเคชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกยิ่งขึ้น

4. การนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ชัดแจ้งเป็นทักษะหรือความสามารถของผู้เรียนและกลายเป็นความรู้ฝังลึกในตัวผู้เรียนต่อไป การจัดการความรู้เป็นการนำความรู้ฝังลึกภายในตัวบุคคลและจากแหล่งความรู้ชัดแจ้งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ มาผ่านกระบวนการสร้างความรู้โดยเริ่มจาก

การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จากนั้นรวบรวมและประมวลข้อมูลเหล่านี้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ จัดเรียบเรียงข้อมูล บันทึกและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อนำความรู้ ชัดแจ้งที่ได้ไปปฏิบัติหรือไปสร้างเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ความรู้ชัดแจ้งจากการปฏิบัตินี้ถูกเปลี่ยนเป็นความรู้ฝังลึกในตัวบุคคลต่อไป และจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการนำความรู้ชัดแจ้งไปปฏิบัติเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรงเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเปลี่ยนความรู้ชัดแจ้งเป็นความรู้ฝังลึกของตนเองต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสร้างความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของโนทาเกะและทาเคชิ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ได้อธิบายโมเดลของการจัดการความรู้ SECI ที่สามารถสังเคราะห์หรือหลอมรวมความรู้ที่ฝังลึกยกระดับขึ้นไปเป็นความรู้ที่สูงขึ้น ลึกยิ่งขึ้นในขั้นการนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาปฏิบัติ (Internalization) เป็นผลของการเชื่อมโยงแล้วนำความรู้มาปฏิบัติเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้หรือเป็นการสร้างนวัตกรรม ก่อให้เกิดเป็นความรู้และประสบการณ์ฝังในตัวบุคคลกลายเป็นความรู้ฝังลึกเพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดหมุนเวียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

1.1 มีกิจกรรมการตั้งเป้าหมายในการเรียนร่วมกันโดยอาจเริ่มให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตน รวมถึงวิธีการที่จะปรับปรุงหรือแก้ไขให้ดีขึ้น ทั้งนี้สิ่งสำคัญผู้สอนควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนให้ชัดเจนว่า เป้าหมายในการเรียนคือเพื่อพัฒนาตนเอง

1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแบ่งปันความรู้ของตนเองให้กับผู้อื่นทั้งในและนอกชั้นเรียน กล่าวคือ มีการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of learners) ที่ผู้เรียนสามารถมาแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลได้

1.3 การวิจัยมีลักษณะองค์ความรู้ที่สามารถสืบสานเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติการดำเนินชีวิต ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับความรู้จากบุคคลต้นแบบที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จากหลาย ๆ แหล่งบุคคล ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจะมีลักษณะเป็นวงรอบขององค์ความรู้ตามแนวคิด SECI Model ซึ่งจะก่อให้เกิดการยอมรับและต่อยอดองค์ความรู้อย่างยั่งยืน

2. ด้านการพัฒนาผู้สอน

2.1 การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มผู้สอนแต่ละรายวิชาในสถานศึกษาเดียวกันหรือระหว่างสถานศึกษา เพื่อให้เกิดแนวทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 จัดให้มีมุมแบ่งปันความรู้ (KM Sharing Corner) ในบรรยากาศเป็นกันเอง เพื่อเป็นเวทีสำหรับผู้สอนในการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เกี่ยวกับความสำเร็จ เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ด้านการสอนเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ควรให้มีการวิจัยการนำนวัตกรรมการสอนเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ SECI Model ไปใช้กับการสอนวิชาอื่น ๆ และระดับชั้นต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

รายการอ้างอิง

คทาฐ แก้วบรรจง. (2561). **การจัดการความรู้**. น่าน : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช พิบูลสรารุช. (2553). “ตามรอยพ่อ : ชีวิตพอเพียง.” ใน **เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ : จากงานวิจัยขยายผลสู่ชุมชน**. ภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). 14. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

ณัฐพงศ์ พยัคคิน. (2561). **การประยุกต์ใช้โมเดลเอสอีซีไอในการจัดการองค์ความรู้เรื่องไวรัสคอมพิวเตอร์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนเรศวร. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561.

เข้าถึงจาก http://dcms.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=94&ReclD=2105&obj_id=15787&showmenu=no&useri

ประพนธ์ ผาสุกยี่ด. (2550). **การจัดการความรู้ที่ขับเคลื่อน LO**. กรุงเทพฯ: ไยไหมครีเอทีฟ กรุ๊ป.

- พรชูลี ลังกา. (2551). ผลของการใช้โปรแกรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยอนุบาลโดยใช้รูปแบบ SECI. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2561. เข้าถึงจาก http://dcms.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=90&ReclD=10914&obj_id=20652&showmenu=no&userid=0
- กาญจนา บุษยามย์. (2561). การพัฒนาระบบการสร้างความรู้แบบ SECI Model บนสภาพแวดล้อม แบบ U-Learning. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2561. เข้าถึงจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jitubru/article/view/106850/84564>
- วิทยาลัยดุสิตธานี. (2561). คู่มือการจัดการความรู้. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2561. เข้าถึงจาก http://www.dtc.ac.th/2016/images/stories/KM/KM_manual_full.pdf
- ศุภกร แสนสุข. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชันตรีโกณมิติของนักเรียนระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 คณะช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรี โดยใช้เทคนิคการสอนแบบระดมสมอง. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2561. เข้าถึงจาก http://pvca-ri.com/myfile/090116170037_1.pdf
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2558). แผนปฏิบัติการกลยุทธ์การพัฒนาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2558-2562. นครปฐม : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- สรารุณี พันธุ์รงค์. (2562). แนวทางการจัดการความรู้ที่ได้มาตรฐานระดับสากล. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2562. เข้าถึงจาก <https://nstda.or.th/th/nstda-knowledge/knowledge-management/12623-km-talk>
- สิริกร กรมโพธิ์. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องการใช้ระบบการจัดการความรู้สำหรับการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ. นครราชสีมา : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2561). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2561. เข้าถึงจาก http://www.qa.kmutnb.ac.th/upload_files/pakadout/Orther/Edu_law42_v245.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2562 เข้าถึงจาก http://www.nesdb.go.th/article_attach/article_file_20160922162840.pdf
- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. (2562). **คู่มือการจัดการความรู้ของชุมชน**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2562. เข้าถึงจาก <https://korat.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/22/2017/07/คู่มือการจัดการความรู้ของชุมชน.pdf>
- Appuhami, B. R. (2007). The impact of intellectual capital on investors' capital gains on shares: an empirical investigation of Thai banking, finance and insurance sector. *International Management Review*, 3(2), 14-25.
- Bixler, C. H. (2000). **Creating a dynamic knowledge management maturity continuum for increased enterprise performance and innovation**. Dortal Dissertation, Engineering Management and system Engineering, The George Washing University, DC.
- Malhotra, J. (2018). **Why knowledge management systems fail? Enablers and constraints of knowledge management in human enterprises**. Brint Institute. [Online]. Retrieved 27 February 2018. from <http://www.brint.com/press>
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). **The knowledge creating company: How Japanese Companies create the dynamics of innovation**. New York: Oxford University Press.
- Turban, E., & Volonio, L. (2004). **Information technology for management** (7th Edition) . Asia: John Wiley Sons (Asia) Pte Ltd.

แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

GUIDELINES FOR KNOWLEDGE INTEGRATION OF ART AND CULTURE OF BUNDITPATANASILPA INSTITUTE IN THE AGE OF THAILAND 4.0

สิริสกุล เกติมี*

SIRISAKUL KERDMEE

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากครู อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำนวน 120 คนจาก 19 หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดอันดับหนึ่ง คือ จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 และอันดับสุดท้าย คือ บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปวยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.70

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ บูรณาการ องค์ความรู้ วัฒนธรรม ไทยแลนด์ 4.0

* ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม สำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

The purpose of this research was to study guidelines for knowledge integration of art and culture of Bunditpatanasilpa Institute in the age of Thailand 4.0. The research was a survey, collecting data from 120 teachers, educational personnel, and students from 19 units in Bunditpananasilpa Institute that involved knowledge management. The instrument was a questionnaire asking the respondents to express their opinion on guidelines for knowledge integration of art and culture. The data were analyzed for descriptive statistics by using percentage, mean and standard deviation. The results reveal that the first ranked or best practice was generating publicity to communities through art and culture performances. This practice was at a high level with the mean score of 4.33. The last ranking practice was promotion of doing activities with patients, which was at a high level with the mean score of 3.70.

Keywords: Knowledge management, Integration, Knowledge, Culture, Thailand 4.0

บทนำ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมและการส่งเสริมสร้างสรรค์ผลงานการจัดการความรู้เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคม เพื่อตอบสนองพันธกิจ มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัยและยังครอบคลุมในสาขาทางการศึกษา การเรียนการสอน การบริหารจัดการองค์กร นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ โดยดำเนินการจัดการความรู้ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีละประมาณ 20 เรื่อง ตลอด 4 ปีที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาการบูรณาการองค์ความรู้ของสถาบันฯ ให้ก้าวทันต่อยุคสมัยและการพัฒนาศักยภาพทางด้านการจัดการองค์ความรู้ที่ชัดเจน ซึ่งปัจจุบันทั้งรัฐบาลและกระทรวงวัฒนธรรม มีการมอบนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ให้แก่หน่วยงานในสังกัดไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย

ดังนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการองค์ความรู้ให้ตอบสนองใน “ยุคไทยแลนด์ 4.0” โดยควรมีการบูรณาการองค์ความรู้ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ทั้งระบบตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้ สามารถพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะที่สามารถแข่งขันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดแนวทางดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง การบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 มุ่งหวังเพื่อศึกษาการจัดการองค์ความรู้ ทิศทาง และแนวทางในการบูรณาการเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาไทยในยุค 4.0 รวมไปถึงการอนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ทั้ง 19 หน่วย จำนวน 120 คน คือ

วิทยาลัยนาฏศิลป์	4 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย	20 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด	7 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์	10 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปพบุรี	7 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา	3 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี	4 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี	13 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง	2 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง	4 คน
วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช	3 คน

วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	11 คน
วิทยาลัยช่างศิลป์	3 คน
วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี	3 คน
วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช	4 คน
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3 คน
คณะศิลปศึกษา	4 คน
คณะศิลปวิจิตร	4 คน
สำนักงานอธิการบดี	11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้ทำวิจัยใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคนไทยแลนด์ 4.0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ให้แก่ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 120 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 120 ชุด (ร้อยละ100)

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) แบบสอบถามที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สมภาพ เพ็ญจันทร์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เอ็มโอด วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์ คณะศิลปวิจิตร ในการตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความชัดเจนของข้อความถาม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และสามารถวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพ

ผลการศึกษา

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน เพศหญิง 60 คน (ร้อยละ 50) เพศชาย 60 คน (ร้อยละ 50) ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี 47 คน (ร้อยละ 39.20) และส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นครู อาจารย์ (ร้อยละ 54.20)

2. ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ทั้ง 19 หน่วยงาน มีลักษณะเป็นห้องสมุด (ร้อยละ 61.70) หน่วยจัดเก็บเอกสาร (ร้อยละ 17.50) ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 8.30) ยังไม่มี (ร้อยละ 6.70) และอื่น ๆ (ร้อยละ 5.80) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ในยุคไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จัดทำเป็นตำราเรียน	4.23	0.80	มาก
2. จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์	3.80	0.98	มาก
3. จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน	4.33	0.80	มาก
4. จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม	4.27	0.84	มาก
5. จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์	3.78	0.98	มาก
6. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย	3.88	0.88	มาก
7. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย	3.70	1.03	มาก
8. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ	3.80	0.99	มาก
9. สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน	4.17	0.82	มาก
10. สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ	4.26	0.77	มาก
รวม	4.02	0.74	มาก

3.1 จัดทำเป็นตำราเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเรียนได้

3.2 จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์ได้

3.3 จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนได้

3.4 จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมได้

3.5 จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ พบว่า จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ได้

3.6 บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย พบว่า บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยได้

3.7 บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย พบว่า บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยได้

3.8 บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ พบว่า บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการได้

3.9 สามารถนำองค์กรความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์กรความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปสามารถนำองค์กรความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนได้

3.10 สามารถนำองค์กรความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ พบว่า สามารถนำองค์กรความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำองค์กรความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

สรุปและอภิปรายผล

แนวทางในการจัดการการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้

1. ชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงวัฒนธรรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2561) นำการแสดงพื้นบ้านไทยไปเผยแพร่ศิลปะการต่อสู้แบบโบราณ หวังแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมสานสัมพันธ์ไทย-จีนให้ต่อเนื่อง ยั่งยืน และสอดคล้องกับกระทรวงการต่างประเทศ (2562) เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในประเทศญี่ปุ่นโดยบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงวัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฟูกูโอกะ เทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณยิ่งในการอนุรักษ์ผ้าไทย และเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์อันดีงามของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางในด้านเทคโนโลยีและการออกแบบแฟชั่น โดยการสร้างความนิยมไทยผ่านการแสดงแฟชั่นโชว์ร่วมสมัย นิทรรศการเกี่ยวกับผ้าไทย และการบรรเลงดนตรีไทยร่วมสมัย

2. ศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีสามารถนำไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม อาทิ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2562) ได้มีโครงการจัดตั้งศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม จัดเก็บ จัดแสดง และศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมล้านนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางสำหรับการเผยแพร่ความรู้แก่นักศึกษา นักวิจัย และผู้สนใจที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาค ปัจจุบันศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนาเป็นหน่วยงานภายใต้งานศิลปวัฒนธรรมและชุมชนของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำหน้าที่ในการวิจัย จัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้ด้านสถาปัตยกรรมล้านนาและศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องตั้งอยู่ ณ อาคารคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์) ซึ่งเป็นอาคารเก่าอายุประมาณ 120 ปี ซึ่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รับบริจาคจากนางสาวเรียงพันธ์ ทิพยมณฑล และอาจารย์จุลทรรศน์

กิติบุตร เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2544 อาคารคุ้มเจ้าบุรีรัตน์หรือบางท่านเรียกว่า คุ้มกลางเวียง เดิมเป็นของ เจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ หลานของเจ้าหลวงคำฝั้น (เจ้าหลวง เชียงใหม่ องค์ที่ 3) สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2432-2436 ต่อมาเจ้าน้อย ชมชื่น ณ เชียงใหม่ บุตรชายเจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ ได้รับมรดกและเป็นผู้ครอบครองอาคาร ในระหว่างปี พ.ศ. 2437-2489 และสอดคล้องกับมูลนิธิสืบสานล้านนา (2562) โงงเฮียน สืบสานภูมิปัญญาล้านนาเกิดจากความร่วมมือของพ่อครู แม่ครูภูมิปัญญา กลุ่มศิลปินวัฒนธรรม พื้นบ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ และองค์กรชุมชน ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัด “งานสืบสานล้านนา” ร่วมกันปีละครั้ง ๆ ละ 4 วัน ในช่วงต้นเดือนเมษายน นับตั้งแต่ปี 2539-2543 เป็นระยะเวลา 5 ปีติดต่อกันโดยมีเป้าหมายร่วมที่สำคัญ คือ การเผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ ของล้านนาที่ได้มีการปรับตัวเพื่อ ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และนำเสนอกระบวนการสืบทอดองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาล้านนาในด้านต่าง ๆ อาทิ ภาษาและวรรณกรรมล้านนา งานศิลปวัฒนธรรม คีตนาฏการล้านนา งานหัตถกรรมพื้นบ้าน สมุนไพร อาหารพื้นบ้าน ฯลฯ ในปี 2543 หลังจากการจัดงานสืบสานล้านนาครั้งที่ 3 ได้มีคำถามจากเด็กที่มาร่วมงานว่า “ถ้าสนใจ จะเรียนรู้ภูมิปัญญาล้านนาจะเรียนได้ที่ไหน” คณะกรรมการจัดงานพ่อครูแม่ครูได้ไปขอ คำแนะนำจากหลวงพ่อบุญพจนนารามารณ วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ ท่านให้แง่คิด ว่าการสืบสานภูมิปัญญานั้นไม่ใช่ทำแค่ปีละครั้ง ๆ ละ 4 วัน แต่ต้องทำตลอดเวลา ต้องทำ ทุกลมหายใจ ท่านเปรียบเทียบการสืบสานภูมิปัญญาเหมือนสายน้ำไหล หากน้ำเก่าไหลไป น้ำใหม่ ไม่ไหลมา ก็เป็นน้ำแห้ง สายน้ำแห้ง หากน้ำเก่าไม่ไหลไป น้ำใหม่ไม่ไหลมา ก็เป็นน้ำเน่า แม่น้ำจะยังคงเป็นแม่น้ำ เมื่อน้ำเก่าไหลไป น้ำใหม่ไหลมาทดแทนสืบเนื่องกันไป จึงส่งผลให้ เกิดการตั้งโงงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาขึ้น ปัจจุบันโงงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ได้ดำเนินงานกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญามาจนเป็นที่ยอมรับขององค์กร หน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะที่โงงเฮียนเองก็ยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและทุนปัจจัยเพื่อใช้ในการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ ทางคณะกรรมการบริหารโงงเฮียนสืบสาน ภูมิปัญญาล้านนาจึงได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้ง “มูลนิธิสืบสานล้านนา” เพื่อสร้างฐานที่ มั่นคงในการสืบสานภูมิปัญญาในระยะยาวและได้รับอนุญาตจัดตั้งเรียบร้อยแล้วในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2556 เกือบยี่สิบปีที่โงงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาได้ดำเนินการสืบทอด องค์ความรู้และภูมิปัญญาสู่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจ สนับสนุนการจัด

กิจกรรมสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนาของกลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา สนับสนุนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาของพ่อครูแม่ครู จัดตั้งกองทุนสวัสดิการพ่อครูแม่ครู ตลอดจนได้มีการพัฒนาหลักสูตร 3 ระดับ คือ หลักสูตรเรียนรู้ภูมิปัญญาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเรียนรู้ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาอาชีพ และหลักสูตรครูภูมิปัญญารุ่นใหม่

3. หลักสูตรของหน่วยงาน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2562) ที่จัดตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนา จุดประสงค์เฉพาะมุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในอัตลักษณ์ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นรวมทั้งปรับใช้คุณค่าทางวัฒนธรรม ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างเป็นองค์รวม (Holistic) เพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอาณาบริเวณแอ่งสกลนคร (อีสานตอนบน) อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอาเซียน และสอดคล้องกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2562) ที่มีการจัดตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงอย่างถ่องแท้และลุ่มลึก และมีความสามารถในการวิจัย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญาและศาสนา โดยยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณนักวิจัย พร้อมทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4. ตำราเรียน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นตำราเรียนอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือขนาดเอกของ วันกวี สุดใจ (2552) หนังสือขนาดเอก แบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะการตีระนาดเอกให้แม่นยำ เริ่มตั้งแต่การไล่เสียงไปจนถึงการฝึกความชำนาญ รวมถึงการตีแบบข้ามโน้ตระยะต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมจากประสบการณ์ที่เคยฝึกมา ถ้ามได้จากครูหรือผู้รู้หลาย ๆ ท่าน และที่ผู้เขียนได้คิดขึ้นมา เพื่อเป็นแบบฝึกหัดสำหรับนำไปใช้ในการตีระนาดเอก เนื่องจากการเล่นดนตรีไทยนั้นบางเพลงจะมีท่วงทำนองที่ค่อนข้างยาก

จึงต้องใช้ความชำนาญและความคล่องตัวในการบรรเลง หากมองข้ามการฝึกแบบฝึกหัดไป อาจเกิดปัญหาในการบรรเลงได้ และสอดคล้องกับหนังสือซออุ คีรานนท์ จิโรชจารุวัฒน์ (2552) หนังสือซออุเป็นแนวทางในการฝึกบรรเลงซออุให้แก่ผู้ที่มีความสนใจ และผู้ที่ต้องการช่วยอนุรักษ์ศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งของไทย นอกจากให้ความบันเทิงแล้วยังช่วยให้มีสมาธิเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย สื่อการสอนชุดนี้ จึงเปรียบได้กับประตูด่านแรกที่พร้อมเปิดต้อนรับทุกท่านเข้าสู่โลกแห่งเสียงดนตรีไทย ความสนุกสนานในการฝึก และได้รับประโยชน์จากสื่อการสอนชุดนี้

5. สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปสร้างรายได้แก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) (2562) ซึ่งสนับสนุนให้ชาวบ้านชุมชนบ้านท่าเรือซึ่งส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก ผลิตเครื่องดนตรีพื้นเมืองและทอผ้าไหมเป็นอาชีพเสริม โดยรวมกลุ่มกันผลิตและจำหน่ายในรูปของวิสาหกิจชุมชน สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่แบบพอกินพอใช้ มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้เก็บกิน ช่วยลดรายจ่ายภายในครัวเรือน นอกจากนั้นชาวบ้านยังรวมตัวกันบริหารจัดการขยะและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยจัดตั้งเป็นเงินกองทุนของชุมชน จนชุมชนบ้านท่าเรือตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจุดเด่นของชุมชนบ้านท่าเรือ ได้แก่ การผลิตเครื่องดนตรีอีสานพื้นบ้าน เช่น แคน พิณ โหวด กลุ่มศิลปาชีพทอผ้าไหม และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชาวไทย-อีสาน เป็นต้น และสอดคล้องกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2562) ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village: CIV) ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จวบจนถึงปัจจุบันเพื่อดึงอัตลักษณ์ของชุมชนผสานกับการใช้องค์ความรู้การสร้างสรรคและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกกับองค์ความรู้เทคโนโลยี สร้างสรรคเป็นผลิตภัณฑ์และบริการ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บูรณาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ นำเสนอภาพลักษณ์ของประเทศไทยในมุมมองใหม่ที่แตกต่าง เน้นคุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านวิถีความเป็นไทย เพื่อขยายฐานการท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปเมืองรอง เพื่อเพิ่มรายได้แก่ชุมชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของ

ผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้านในต่างจังหวัด ลดปัญหาความหนาแน่นของประชากรเข้ามาหางานทำ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

6. บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มา บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ที่มีอยู่สามารถ นำมาบุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดสตูล (2562) องค์การบริหารส่วนตำบลควนสตอ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดย กองสวัสดิการสังคมและการเกษตร ร่วมกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุตำบลควนสตอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกุ่มบั้งปะโหลด โรงพยาบาล ควนโดน กลุ่มสตรี อสม. และกลุ่มอาชีพตำบลควนสตอ จัดงานคืนความสุขให้ผู้สูงอายุตาม โครงการ “ชีวิตสดใส วัยสูงอายุ” เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรณาการทุกภาคส่วน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ เช่น ฟุตบอล เปตอง ชักเย่อ กอล์ฟฟิสตาร กิจกรรมอบรม ความรู้ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น การจำหน่ายสินค้าจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การแข่งขัน สานโคระจำปาตะ การแข่งขันทำขนมรายา การนวดแผนไทย รวมถึงกิจกรรมถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผู้สูงอายุสอนทำขนมต้มจากใบมะพร้าว ใบกะพ้อแก่กลุ่มสตรี เด็กและ เยาวชน มอบเกียรติบัตรให้แก่ผู้สูงอายุดีเด่นในสาขาต่าง ๆ และสอดคล้องกับเทศบาลตำบล เริงดอย (2562) จัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิต (โรงเรียนชราบาลวุฒิวิทยาลัย) เพื่อจัดกิจกรรมการอบรมระยะยาวให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพ วัฒนธรรมภูมิปัญญา และเทคโนโลยี เพื่อสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ เทศบาลตำบลเริงดอยให้เกิดความยั่งยืน เช่น เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรม สร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้จาก โครงการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุใน พื้นที่เทศบาลตำบลเริงดอยให้เกิดความยั่งยืนภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน การทำโลชั่นสมุนไพร วัฒนธรรมภูมิปัญญาล้านนา การทำตุ้งล้านนา สมุนไพร ตะไคร้หอมไฉ่ยงและประโยชน์ของสมุนไพร การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจักสาน ไม้ไผ่ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ฯลฯ

7. ตำราเชิงพาณิชย์ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำตำราเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับ พิภัช สอนไย (2559) จัดทำหนังสือ “โน้ตเพลงไทยสำหรับบรรเลงจะเข้” โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมองเห็นโครงสร้างเพลง ลักษณะทำนองอย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจเพลงได้เร็วขึ้น เพื่อช่วยประหยัดเวลาในชั้นเรียนและยังสามารถใช้ทบทวนด้วยตนเอง บทเพลงที่นำมาเรียบเรียงในเล่มยึดตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้น 7 พ.ศ. 2553 สำหรับเครื่องสายจำนวน 27 เพลง โดยยกเว้นเพลงที่ซ้ำกับเกณฑ์ฯ ชั้นก่อน ตอนท้ายเล่มได้แนบแผ่นซีดีบันทึกการบรรเลงจะเข้ เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับผู้เริ่มเรียนปฏิบัติจะเข้ และสอดคล้องกับถาวร ลิกขโกศล (2559) จัดทำหนังสือ “เจ้ายุทธจักรดนตรีไทย” นำเสนอเรื่องราวของยอดฝีมือในยุทธจักรดนตรีไทยและความจริงเบื้องหลังการประชันระนาดเอกในภาพยนตร์ “โหมโรง” เรื่องราวของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรสาทิน) ตัวตนจริงของ “ขุนอินทร์” เรื่องพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ตัวตนจริงของครูเทียน นั้นปรับปรุงเพิ่มเติมจากบทความที่เขียนลงนิตยสารศิลปวัฒนธรรม เรื่องราวครูหลวงประดิษฐไพเราะ โดยได้เขียนเรื่องของพระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) เพราะเป็นบุคคลสำคัญของดนตรีสำนักประดิษฐไพเราะ เรื่องของครูซ้อย สุนทรวาทีน อัจฉริยะศิลปินดนตรีดาบอดและครูท่านอื่นอีกทั้งเรื่องอื่น ๆ รวมอยู่หลากหลาย อ่านสนุก น่าสนใจ เหมาะสำหรับครู นักศึกษาวิชาดนตรีไทย และผู้สนใจทุกคน

8. บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ ซึ่งสอดคล้องกับธนาครยูโอบี จำกัด (มหาชน) (2562) “ศิลปะจากผู้พิการทางสายตา สร้างคุณค่าส่งต่อเพื่อสังคม” เริ่มน่าสนใจขึ้นทันทีที่เราเห็นชิ้นงานศิลปะที่สร้างสรรค์โดยสองมือของผู้พิการทางสายตา ผู้พบเห็นต่างประทับใจและเริ่มตั้งคำถามกับขั้นตอนการสร้างชิ้นงานภายใต้ โครงการ UOB Please Touch หรือ “โครงการกรุณาสัมผัส” ที่ทางธนาคารยูโอบี (ไทย) ได้ร่วมกับ บริษัท กล่องดินสอ จัดขึ้นในปี 2559 และดำเนินโครงการต่อเนื่องทุกปีจนถึงปัจจุบันนับเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ช่วยส่งเสริมทักษะความรู้ด้านศิลปะให้แก่ผู้พิการทางสายตา สร้างโอกาสสู่การเป็นศิลปินอาชีพได้มาเข้าร่วมเวิร์คช็อป “ศิลปะสัมผัสได้” กิจกรรมในโครงการกรุณาสัมผัส ที่นอกจากจะเพิ่มความรู้และทักษะให้ผู้พิการทางสายตาอายุระหว่าง 10-60 ปี ที่มี

ความสนใจด้านศิลปะแล้ว ความพิเศษที่เพิ่มขึ้น คือ ทุกชิ้นงานจากทุกการสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้พิการทางสายตาคงนำไปส่งต่อให้กับผู้อื่นก่อให้เกิดประโยชน์ นับเป็นสิ่งที่สร้างคุณค่าทางจิตใจให้กับกลุ่มคนรักงานศิลป์ที่อยู่ในโลกมีดนี้ได้อย่างมาก นับเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมในปีนี้นี้เลยก็ว่าได้ และสอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (2562) “การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน” วัฒนธรรมและศิลปะ มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการเติบโตและพัฒนาการส่วนบุคคล เพราะเป็นการช่วยให้บุคคลเกิดอัตลักษณ์ ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีสมรรถภาพและยังเป็นโอกาสที่คนพิการได้สร้างสรรค์เพื่อสังคม องค์ประกอบด้านสังคมชี้ให้เห็นอุปสรรคที่กั้นขวางไม่ให้คนพิการสามารถเข้าร่วมในแง่มุมทางวัฒนธรรมและศิลปะของครอบครัวและชุมชนของตนพร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังพิจารณาบทบาทของวัฒนธรรมและศิลปะในการยืนหยัดท้าทายจากการถูกประณามและการกีดกันต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับคนพิการ และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลาย ครอบคลุมและมีส่วนร่วม ลักษณะของการเข้าร่วมคนพิการสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมและศิลปะของครอบครัวและชุมชนได้หลายลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและศิลปะในเชิง “รุก” คือ มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ผลิต ผู้กำกับ ผู้เขียนและผู้แสดง หรือมีส่วนร่วมกิจกรรมในเชิง “รับ” คือเป็นผู้ชมละคร ภาพยนตร์ หรือเป็นผู้สวมใส่ชุดพื้นเมือง เป็นต้น

9. จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) CEA (สุวิทย์ วงศ์จุริราพาณิชย์, 2562) โครงการ Craftsman Shift 2019 หลักสูตรบ่มเพาะ 30 ผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มมูลค่า คุณค่าและช่องทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์คราฟต์ของไทยเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งกระแสการบริโภคงานหัตถกรรม (Craft) หรืองานฝีมือคนไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของผู้ประกอบการที่นำรากเหง้างานช่างฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนไทยมาปรับแนวคิด พลิกวิธีการกระบวนการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองไลฟ์สไตล์ของผู้ใช้ในยุคดิจิทัลได้อย่างลงตัว เช่น “โยธกา” แบรินด์เฟอร์นิเจอร์โดยคุณสุวรรณ คงขุนเทียน ที่นางงานสานผักตบชวาพัฒนาต่อยอดเป็นเฟอร์นิเจอร์ “Korakot” โดย กรกต อารมย์ดี ก็กับการนำภูมิปัญญาการทำวาวจุกา

ที่เรียนรู้จากคุณปู่ พัฒนาเป็นของแต่งบ้าน งานออกแบบเฟอร์นิเจอร์ รวมไปถึงการสร้างอาคารไม้ไผ่ขนาดใหญ่กับ The Buffalo Café ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) CEA (สมคิด อเนกทวิผล, 2562) ปีนี้ “ดินกระดาษ” สู่ของแต่งบ้านหลากหลาย กับ 103Paper ซึ่งชื่อแบรนด์ “103Paper” มาจากรหัสประจำตัวนักศึกษาของ วิทยา ชัยมงคล เจ้าของแบรนด์ ซึ่งตั้งใจไว้ตั้งแต่สมัยนั้น ว่าถ้ามีกิจการเป็นของตัวเองจะใช้เลขนี้เป็นชื่อแบรนด์เพื่อระลึกถึง “ช่วงเวลาที่ดีที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต” ส่วนคำว่า paper ก็บ่งบอกถึงวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์ก็คือกระดาษนั่นเอง ครั้งแรกที่ผลิตภัณฑ์ 103Paper ออกขาย คือ ในตลาดนัดแห่งหนึ่งที่มีแนวทางทางการตลาดที่มีความเฉพาะตัว ซึ่งผลการตอบรับนั้น วิทยาเผยว่า “ค่อนข้างน่าพอใจ” แต่กลุ่มเป้าหมายลูกค้ายังไม่ชัดเจนมากนัก จากนั้นจึงเริ่มเปลี่ยนแนวทาง โดยการเริ่มส่งผลงานเข้าประกวด แม้การส่งผลงานครั้งแรกจะยังไม่ได้รับรางวัล แต่กลับทำให้ได้พบจุดเปลี่ยน คือได้ร่วมจัดแสดงผลงานในโครงการที่มีผู้คนให้ความสนใจและให้การยอมรับ จึงส่งผลงานเข้าประกวดได้รับรางวัลต่าง ๆ จากหลากหลายหน่วยงาน รวมถึงร่วมงานออกร้านกับหน่วยงานของกรมส่งเสริมการค้าส่งออก และหน่วยงานอื่น ๆ อีกหลายช่องทางประชาสัมพันธ์ ผ่านกลุ่มหน่วยงานของรัฐหรือกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจ SME ของเอกชนต่าง ๆ เป็นหลัก เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ค่อนข้างแข็งแรง ให้ความน่าเชื่อถือแก่กลุ่มเป้าหมายได้ดี และยังสามารถต่อยอดให้สามารถนำข้อมูลส่วนนี้ในการประชาสัมพันธ์ช่องทางส่วนตัว เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก อิน스타그램 ไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ได้อีกด้วย

10. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มา บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย สอดคล้องกับ ปัญญา ไช่มุก (2562) สสส. และทีมผู้จัดงานได้เลือก “โยน” มาเป็นการแสดงในพิธีเปิดเพื่อต้องการสื่อให้เห็นว่าโยนไม่ใช่เพียงแค่ศิลปะประจำชาติไทย แต่ยังเป็นรูปแบบกิจกรรมทางกาย (Physical Activity) ที่น่าสนใจ เนื่องจากรูปแบบ “การเล่นโยน-การรำโยน” นั้น ในทางวิทยาศาสตร์ถือว่าช่วยในเรื่องการบริหารร่างกายและกล้ามเนื้อได้เป็นอย่างดี นับเป็นส่วนผสมลงตัวระหว่างศาสตร์และศิลป์ “การแสดงท่วงท่าของโยน ผู้สวมบทบาทต้องอาศัยกำลังกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เพื่อแสดงออกผ่านท่วงท่าต่าง ๆ ของตัวละคร ซึ่งกว่าที่ตัวละครเหล่านี้จะขึ้นเวทีทำการแสดงได้ก็ต้องผ่านการฝึกฝนอย่างหนัก โดยผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงเท่านั้น จึงจะแสดง

โขนได้” ตัวละครในโขน ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิงนั้น แต่ละตัวละครมีท่าทางลีลาที่ผสมผสานความอ่อนช้อยและเข้มแข็ง ในทางวิชาการสามารถจำแนกท่าเหล่านี้ตาม “ระดับความหนักเบาของการเคลื่อนไหว” ได้ครบทั้ง 3 ระดับ นั่นคือ ระดับเบา ปานกลาง และหนัก โดยพิธีเปิดครั้งนี้ทางผู้จัดหีบยกโขนตอน “ยกรบ” มาจัดแสดง ซึ่งเป็นหนึ่งในตอนที่เต็มไปด้วยชั้นเชิงลีลาท่ารำที่ประณีตงดงาม มีเรื่องราวการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ “ออกกำลังกายด้วยโขน” เริ่มที่เด็ก ซึ่งการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนฝึกโขนจะช่วยลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง ลดการติดมือถือหรือลดการใช้ชีวิตหน้าจอให้กับบุตรหลานได้ ดังนั้น การสนับสนุนเด็ก ๆ ฝึกโขนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสอดคล้องกับ เจษฎา อานิล (2562) อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมชีวการแพทย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงประโยชน์การออกกำลังกายในการฝึกโขนว่า การแสดงโขนโดยทั่วไป เป็นการประยุกต์ใช้ทักษะทางร่างกาย การรับรู้ และประสาทสัมผัส ซึ่งถ้าพูดในเชิงสุขภาพแล้ว โขนเป็นกิจกรรมทางกายที่มีประโยชน์มาก เห็นได้จากผู้ที่แสดงโขนนั้นต้องใช้ร่างกายผ่านท่าทางของตัวละคร ทั้งตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง มีการวัดผลในเชิงวิทยาศาสตร์ และเชิงสถิติ มีผลจากการ “วัดค่ากายและค่าสมอง” ด้วย ทั้งนี้ เรื่อง “การวัดผล” เพื่อหาค่าทางกายและสมองนั้น แต่ละตัวละคร แต่ละท่าที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายแตกต่างกัน เช่น ตัวลิงเป็นตัวละครที่มีท่าทางการเคลื่อนไหวมาก โดยเฉพาะบริเวณขามีค่าการเคลื่อนไหวร่างกาย หรือค่า PA สูงกว่าตัวละครอื่น และมีค่าทางสมอง หรือ Brain Activity สูงมากเช่นกัน ส่วนตัวละครอื่น ๆ อย่างตัวพระแม้จะมีการเคลื่อนไหวไม่บ่อยมาก ทำให้ค่า PA ออกมาน้อยกว่าตัวลิงเล็กน้อย แต่ในส่วนค่าทางสมองที่วัดได้มีค่าที่สูงกว่าตัวลิง เนื่องจากมีการใช้ท่าทางที่ซับซ้อน และใช้กล้ามเนื้อในร่างกายหลายส่วน ขณะที่ตัวนางและตัวยักษ์ ค่าการเคลื่อนไหวร่างกายหรือค่า PA กับค่าทางสมองนั้น ค่าที่วัดได้อยู่ในเกณฑ์กลาง ๆ ทั้งนี้และทั้งนั้น โขนนอกจากเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายแล้ว ยังช่วยให้สมองส่วนต่าง ๆ ทำงานได้ดียิ่งขึ้นด้วย ทุกตัวละครถ้ามีการเคลื่อนไหว 1 ครั้ง ทำให้สมองมีการประสานงานหลายส่วน หลัก ๆ เป็นสมองที่ควบคุมส่วนเคลื่อนไหว ตามมาด้วยสมองที่ควบคุมในเรื่องของการฟัง เพราะการแสดงโขนต้องฟังและจับจังหวะด้วย สุดท้ายคือสมองที่ควบคุมการทรงตัว ดังนั้น จึงพูดได้ว่าโขนดีต่อกายแล้วยังดีต่อการพัฒนาระบบสมองด้วย เหล่านี้เป็นอีกหนึ่งกรณีหัตถ์จารย์แห่งโขนการแสดงรูปแบบนี้ทั้งเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูง และยังสามารถช่วยให้สุขภาพดีได้ด้วย

สรุป องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำนวนมากเป็นองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของชาติ ซึ่งไม่มีหน่วยงานใดในประเทศจะมีได้มากขนาดนี้ และองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังสามารถบูรณาการเข้ากับยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างดียิ่ง หรือกล่าวได้ว่า “องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เข้าได้กับยุคไทยแลนด์ 4.0” เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการบูรณาการในรูปแบบใด สามารถผสมผสานกันได้เป็นอย่างดี ดูได้จากผลการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการบูรณาการไว้ 10 ข้อ ผลที่ออกมาทุกข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังสามารถพัฒนาต่อยอดไปใช้ประโยชน์ได้อีกมากมาย และยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เฉพาะจงเจาะลงไปแต่ละแนวทาง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2562). **หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village: CIV)**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2562. เข้าถึงจาก <https://www.dip.go.th/th/news/thumb/2018-06-14-03-26-18>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2562). **โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในประเทศญี่ปุ่น**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2CqUti5>
- กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2561). **ข่าวประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2ATItGd>
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2562). **หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/305u7LC>

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2562). **หลักสูตร**

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนา. [ออนไลน์].

ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <http://hms.snru.ac.th/topics/785>

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2562). **ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา.**

[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2Wh3xhw>

เจษฎา อานิล. (2562). **ภูมิปัญญาไทยกับสุขภาพ : โขน.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน

2562. เข้าถึงจาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft>

ถาวร ลิกโกศล. (2559). **เจ้ายุทธจักรดนตรีไทย.** กรุงเทพฯ: ศยาม.

เทศบาลตำบลเชิงดอย. (2562). **โครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพ**

ชีวิต (โรงเรียนชราบาลวุฒิวิทยาลัย). [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562.

เข้าถึงจาก http://www.cheongdoi.go.th/img_update/download/64_353_project1.pdf

ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน). (2562). **ศิลปะจากผู้พิการทางสายตา สร้างคุณค่าส่งต่อ**

เพื่อสังคม. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก

<https://bit.ly/2OIKUEM>

ปัญญา ไช้มุก. (2562). **ภูมิปัญญาไทยกับสุขภาพ : โขน.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน

2562. เข้าถึงจาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft>

พิภัส สอนโย. (2559). **โน้ตเพลงไทยสำหรับบรรเลงจะเข้.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิสืบสานล้านนา. (2562). **โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ

20 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <http://lannawisdoms.in.th/>

วันกวี สุดใจ. (2552). **หนังสือระนาดเอก.** กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.

ศิริานนท์ จิโรจจารุวัฒน์. (2552). **หนังสือซออู้.** กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.

สมคิด อเนกทวีผล. (2562). **ปั้น “ดินกระดาษ” สู่ออกแบบบ้านหลากหลายกับ 103Paper.**

[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/38XtTtV>

สุวิทย์ วงศ์รุจิราวาณิชย์. (2562). **Craft ไทย Craft อย่างไร.** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ

30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft>

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(กปร.). (2562). **ชุมชนบ้านท่าเรือ**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2562.
เข้าถึงจาก <https://bit.ly/302Wjie>

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล. (2562). **โครงการ “ชีวิตสดใส วัยสูงอายุ”**.
[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/3eoN4Oc>
องค์การอนามัยโลก. (2562). **การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน แนวทางการฟื้นฟู
สมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562.
เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2DF6KRD>

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

และการเสริมแรงทางบวก

DEVELOPMENT THAI CLASSICAL DANCING SKILLS OF GRADE 7 STUDENTS THROUGH PEER ASSISTED LEARNING ACTIVITIES AND POSITIVE REINFORCEMENT

ดวงพร พจนานนท์*

TUANGPHON PHOTCHANANON

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ และเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และการเสริมแรงทางบวก โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 คน โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัย พบว่า

1. สาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย เน้นวิชาทฤษฎีมากกว่าเน้นการปฏิบัติ ผู้เรียนจึงขาดความสนใจฝึกฝน อีกทั้งหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติได้มากพอสำหรับวิชานาฏศิลป์ไทย

2. ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงทางบวก พบว่าผู้เรียนมีทักษะที่ดีขึ้น

* โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง จังหวัดระยอง

โดยผู้เรียนสามารถจดจำท่ารำและปฏิบัติท่ารำได้ และภายหลังผู้สอนเพิ่มกระบวนการในการเสริมแรงทางบวกให้แก่ผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะปฏิบัติที่ดีมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนทุกคนสามารถจดจำท่ารำและปฏิบัติท่ารำได้

คำสำคัญ : ทักษะการปฏิบัติ ท่ารำ การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเสริมแรงทางบวก

Abstract

The objectives of this research were to analyze why students could not practice Thai classical dancing skills and to develop their practices (performances) by employing peer assisted learning activities and positive reinforcement. The samples were five grade 7 students from Matayomtaksin Rayong School in Rayong province.

The research findings showed that: 1) the reasons that students could not practice Thai classical dancing skills were as follows: Thai Performing Art courses emphasized theories rather than posture skills, so students seemed to lack motivation in their development; and the curriculum focused on science and mathematics; 2) after joining the Peer Assisted Learning and getting positive reinforcement, students were able to be more skillful in their performances.

Keywords: Posture Skills, Thai Performing Art, Peer Assisted Learning, Positive Reinforcement

บทนำ

นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญตามวิถีชีวิตของคนไทย การแสดงความบันเทิงสะท้อนถึงลักษณะของสังคมไทยที่แตกต่างจากชนชาติอื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีคนไทยจำนวนมากที่ไม่เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของชาติและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมตะวันตก จึงทำให้มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยเริ่มจางหายไป ผู้วิจัยตระหนักถึงการส่งเสริมสนับสนุนการสืบทอดนาฏศิลป์ไทย เพื่อมุ่งเน้นลักษณะการแสดงที่มีความประณีตวิจิตรงดงาม มีลีลาอ่อนช้อยตามแบบอย่างนาฏศิลป์ไทย

เพื่อไม่ให้มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยสูญหายไป ซึ่งคนไทยทุกคนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญร่วมกันในการสนับสนุนส่งเสริมศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้คงอยู่คู่คนไทยสืบไป

รายวิชานาฏศิลป์ไทยเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ถึงความหมายของนาฏศิลป์ไทย ประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของนาฏศิลป์ องค์ประกอบของนาฏศิลป์ ประเภทของนาฏศิลป์ ลักษณะของนาฏศิลป์ไทยที่แตกต่างกัน ทำทางการเลียนแบบของสัตว์ นาฏยศัพท์เบื้องต้น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์ของชนชาติอื่น ๆ เข้าใจนาฏศิลป์ที่มีบทบาททางสังคม เนื้อร้อง ทำนองเพลง การแต่งหน้า การแต่งกาย สามารถวิเคราะห์ท่ารำ ออกแบบท่ารำของนาฏศิลป์ให้มีความสร้างสรรค์ ทั้งยังสื่อถึงอารมณ์ในการแสดง รู้และเข้าใจประโยชน์ของนาฏศิลป์ แสดงความเข้าใจในการชมการแสดง รู้หลักและวิธีการแสดง และเห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์ไทย อนุรักษ์สืบทอดนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้มีศักยภาพตามหลักสูตรและสามารถปฏิบัติและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติท่ารำการแสดงนาฏศิลป์ไทยมีความสำคัญช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้แสดง ส่งผลให้ผู้แสดงมีความกล้าแสดงออก และมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น ทำให้มีการเคลื่อนไหวที่ดูสง่างาม ทำให้มีความจำและปฏิภาณดี เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ นาฏศิลป์ทำให้ผู้แสดงมีความสามัคคีกัน เพราะผู้แสดงร่วมกันแสดงท่ารำทางนาฏศิลป์ เพื่อให้การแสดงนาฏศิลป์นั้นออกมาเรียบร้อยและงดงาม และหากมีความรู้นาฏศิลป์จนเกิดความชำนาญจะสามารถปฏิบัติได้ดีมีชื่อเสียงหรือยึดเป็นอาชีพต่อไปได้ หากผู้เรียนปฏิบัติไม่ได้จะทำให้เกิดความเสื่อมในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ขาดความรู้ความเข้าใจในจารีตที่กำกับอยู่อย่างเพียงพอ ความงาม ความหมาย และความรู้สึกจึงกลายเป็นสิ่งที่ผู้ชมคิดว่าจับต้องไม่ได้ ทำให้ขนบธรรมเนียมหรือจารีตเหล่านี้ไม่เป็นที่รู้จักหรือเข้าใจกันอีกต่อไป อาจมาจากการที่ขนบธรรมเนียมนั้นไม่แพร่หลาย ขาดการทำนุบำรุงอย่างเพียงพอที่จะเป็นฐานของการรองรับจากการถ่ายทอดทางสังคมได้ดีพอ

จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 พบว่า มีนักเรียนบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำเพลงช้า-เพลงเร็วได้ โดยเพลงดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติท่ารำทางด้านนาฏศิลป์ โดยมีการปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง และไม่ตรงตามจังหวะของเพลง ส่งผลทำให้การเรียนรู้ในเนื้อหาติดขัด และอาจ

ส่งผลต่อการปฏิบัติทำร่ำทำต่อ ๆ ไปได้ อีกทั้งทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เป็นไปตามระยะเวลาและเกณฑ์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนด ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่ำของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันในขณะจัดการเรียนการสอนหรือการทำกิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะคนเก่งช่วยคนอ่อน โดยการพัฒนาทักษะทางด้านศิลปะวัฒนธรรมนั้น ได้มีผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนดังตัวอย่างเช่น เสาวรี ภูบาลชื่น (2560) ที่ได้ดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบทางตรงร่วมกับเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านทักษะปฏิบัติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจวิชาศิลปะ สารนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และจากการดำเนินการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้เพื่อเป็นการสร้างแรงกระตุ้นในการเรียนรู้และการเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงวางแผนการดำเนินการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่ำของผู้เรียนโดยใช้การเสริมแรงทางบวกให้แก่ผู้เรียนร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน เมื่อสามารถปฏิบัติทำร่ำได้ถูกต้อง ผ่านการชื่นชม ให้กำลังใจและการปรบมือจากเพื่อนภายในชั้นเรียน ดังตัวอย่างงานวิจัยของ นาทนภา ตรีอุบล (2558) ที่ได้ดำเนินการศึกษาวิธีการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองในการฝึกทักษะนาฏศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการของนักเรียนในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเอง และวิธีการของครูในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองของนักเรียน โดยผลการศึกษาพบว่า วิธีการของนักเรียนในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการฝึกซ้อม การเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่น และการให้บุคคลอื่นมีส่วนช่วยในการฝึกซ้อม วิธีการของครูในการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองของนักเรียนประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือในการฝึกซ้อม การกำหนดเป้าหมายของการฝึกซ้อม การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม การหาตัวช่วยในการฝึกซ้อม และการสอนแบบเสริมแรง

จากสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงมาปรับใช้ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำเพลงช้า-เพลงเร็วของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติท่ารำได้ และเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ และการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเสริมแรงทางบวก โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และการเสริมแรงทางบวก

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน โดยเป็นการพัฒนารูปแบบการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนรายวิชานาฏศิลป์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง ที่ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำเพลงช้า-เพลงเร็วได้ จำนวน 5 คน

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

2.1 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

2.1.1 แบบสัมภาษณ์

2.1.2 แบบสังเกตพฤติกรรม

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ดำเนินการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 ร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม

2.2.3 นำเครื่องมือที่ร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

(Content Validity)

2.2.4 ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาและการวางแผนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนรายวิชานาฏศิลป์ไทยพบว่า มีผู้เรียนจำนวน 5 คน ไม่สามารถปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วได้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสรุปสภาพปัญหาและการดำเนินการวางแผนในการศึกษาสาเหตุของปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสาเหตุของปัญหา โดยการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 4 สรุปสาเหตุของปัญหาและวางแผนการแก้ไขปัญหาด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวางแผนการดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมุ่งพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงช้า-เพลงเร็วของผู้เรียน

4.2 กำหนดผู้เรียนที่จะรับหน้าที่ในการช่วยสอนให้แก่เพื่อนที่มีปัญหาในการปฏิบัติทำรำ โดยพิจารณาจากความสามารถและผลการเรียนรู้ที่ผ่านมา

4.3 ผู้วิจัยพูดคุยและอธิบายแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ช่วยสอนเข้าใจบทบาท ความสำคัญ และสอบถามถึงความเต็มใจและความพึงพอใจในรูปแบบที่ผู้วิจัยได้อธิบาย จากนั้นจึงนำผู้เรียนที่จะช่วยสอนมาพูดคุยร่วมกับผู้เรียนที่รับการพัฒนาทักษะ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำแนะนำและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้จะมีการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่กำหนดในการเรียนรู้ในรายวิชาทุกวันจันทร์และพุธ วันละ 30 นาที เมื่อมีการปฏิบัติทำรำ

ระยะที่ 2 การดำเนินการแก้ไขปัญหตามแผนการดำเนินการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปัญหผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้ด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ตามแผนการดำเนินการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบผลการแก้ไขปัญห โดยการสังเกตพบว่า ผู้เรียนบางส่วนสามารถจดจำทำรำและทำนองเพลงได้ โดยมีผู้เรียนที่ปฏิบัติทำรำได้จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยได้สอบถามพูดคุยกับผู้เรียนที่ช่วยสอนและกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาถึงความพึงพอใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด พบว่า ผู้เรียนทั้งหมดมีความพึงพอใจต่อรูปแบบที่ผู้สอนกำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยพัฒนาแผนการแก้ไขปัญห โดยใช้รูปแบบการเสริมแรงทางบวก ร่วมกับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยการสร้างแรงจูงใจเมื่อสามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง ผ่านการชื่นชม ให้กำลังใจ และการปรบมือจากเพื่อนภายในชั้นเรียน

ระยะที่ 3 การดำเนินการแก้ไขปัญหตามแผนการดำเนินการที่พัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำโดยการเสริมแรงทางบวกตามแผนการดำเนินการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบผลการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนทั้งหมดสามารถปฏิบัติท่ารำได้

ขั้นตอนที่ 3 สรุปและอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการศึกษสาเหตุของปัญหาผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

4.2 ติดตามผลและการดำเนินการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียนโดยใช้แบบสังเกต

ผลการศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชานาฏศิลป์ไทย การวิจัยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 การตรวจสอบสภาพปัญหาภายในชั้นเรียน

กลุ่มเป้าหมาย	ทักษะที่สังเกต				
	การจดจำท่ารำ	การจำทำนองเพลง	ลีลาของท่ารำ	ความกล้าแสดงออก	การปฏิบัติท่ารำ
นักเรียนคนที่ 1	-	✓	-	-	-
นักเรียนคนที่ 2	✓	-	-	-	-
นักเรียนคนที่ 3	-	✓	-	-	-
นักเรียนคนที่ 4	-	-	-	-	-
นักเรียนคนที่ 5	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า มีผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่ามีผู้เรียนที่สามารถจดจำทำร่ำได้ จำนวน 1 คน ผู้เรียนที่จดจำทำนองเพลงได้ จำนวน 2 คน

ผลการศึกษาสาเหตุของปัญหาการปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ของผู้เรียน

จากการศึกษาสาเหตุของการปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ของผู้เรียนโดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำเพลงช้า-เพลงเร็วได้ จำนวน 5 คน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาเหตุที่สอดคล้องกันได้ ดังนี้

สาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้นั้นเกิดจากการที่การจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยก่อนหน้านั้นจะเน้นการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ผู้เรียนจึงขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติทำร่ำและขาดความสนใจในการฝึกฝน อีกทั้งหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้ทางด้านนาฏศิลป์ จึงทำให้ขาดทักษะในการปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์

ตารางที่ 2 แบบสังเกตผลการติดตามการแก้ปัญหาผู้เรียนที่ปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ด้วยกระบวนการ

ใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

กลุ่มเป้าหมาย	ทักษะที่สังเกต				
	การจดจำทำร่ำ	การทำนองเพลง	ลีลาของทำร่ำ	ความกล้าแสดงออก	การปฏิบัติทำร่ำ
นักเรียนคนที่ 1	-	✓	-	-	-
นักเรียนคนที่ 2	✓	✓	-	-	✓
นักเรียนคนที่ 3	✓	✓	-	✓	✓
นักเรียนคนที่ 4	-	-	-	✓	-
นักเรียนคนที่ 5	✓	✓	-	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่ามีผู้เรียนที่จดจำทำร่ำได้ จำนวน 3 คน ผู้เรียนที่จดจำทำนองเพลงได้ จำนวน 4 คน ผู้เรียนที่ปฏิบัติทำร่ำได้ จำนวน 3 คน และผู้เรียนที่มีความกล้าแสดงออก จำนวน 2 คน

ตารางที่ 3 แบบสังเกตผลการติดตามการแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่ปฏิบัติทำไม่ได้ด้วยกระบวนการใช้วิธีสอนแบบเสริมแรงทางบวก

กลุ่มเป้าหมาย	ทักษะที่สังเกต				
	การจดจำ ทำซ้ำ	การจำ ทำนองเพลง	ลีลาของ ทำซ้ำ	ความกล้า แสดงออก	การปฏิบัติทำซ้ำ
นักเรียนคนที่ 1	✓	✓	-	✓	✓
นักเรียนคนที่ 2	✓	✓	-	✓	✓
นักเรียนคนที่ 3	✓	✓	✓	✓	✓
นักเรียนคนที่ 4	✓	✓	✓	✓	✓
นักเรียนคนที่ 5	✓	✓	-	✓	✓

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ จำนวน 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า มีผู้เรียนที่จดจำทำซ้ำและทำนองเพลงได้ จำนวน 5 คน ผู้เรียนที่จำลีลาของทำซ้ำได้ จำนวน 2 คน โดยผู้เรียนทุกคนสามารถปฏิบัติทำซ้ำได้ และมีความกล้าแสดงออก

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

1. จากการศึกษาสาเหตุของผู้เรียนที่ปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้ พบว่าการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย เน้นวิชาทฤษฎีมากกว่าเน้นการปฏิบัติ เด็กขาดความสนใจฝึกฝน และหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ทำให้ขาดแรงกระตุ้นให้หมั่นฝึกซ้อม จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติในรายวิชานาฏศิลป์ไทย

2. จากการติดตามผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่าผู้เรียนมีทักษะที่ดีขึ้นโดยผู้เรียนบางคนสามารถจดจำทำซ้ำและปฏิบัติทำซ้ำได้

3. จากการติดตามผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำซ้ำไม่ได้ของผู้เรียนด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับกระบวนการสอนแบบเสริมแรงทางบวก พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะปฏิบัติที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยผู้เรียนทุกคนสามารถจดจำทำซ้ำและปฏิบัติทำซ้ำได้ตามเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนด และเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ของรายวิชา โดยผู้สอนเสริมแรงทางบวกด้วยการใช้คำชม ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียน

อภิปรายผล

1. จากสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ เพราะผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยเน้นวิชาทฤษฎีมากกว่าเน้นการปฏิบัติ เด็กขาดความสนใจฝึกฝน และหลักสูตรเน้นการเรียนการสอนรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ทำให้ขาดแรงกระตุ้นให้หมั่นฝึกซ้อม จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในทักษะการปฏิบัติได้มากพอสำหรับวิชานาฏศิลป์ไทย น่าจะเป็นเพราะว่าผู้เรียนทั้ง 5 คนนี้ ไม่มีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของวิชานาฏศิลป์ไทย และไม่ได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำ จึงทำให้ผู้เรียนปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (Connectionism Theory) (สุชา จันท์ธรม และสุรางค์ จันท์ธรม, 2523, น. 28-43 อ้างถึงใน จรรย์สมร ผลบุญ และมณฑล ผลบุญ, 2561, น. 14) ที่พบว่า กฎใหญ่ 3 ข้อ คือ กฎแห่งผล กฎแห่งการฝึก และกฎแห่งความพร้อม ส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียน ในการนำทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ไปใช้ จึงมีองค์ประกอบของการเรียนรู้ ได้แก่ สมรรถภาพ การฝึกฝน การตั้งใจ ความเข้าใจ การถ่ายโยง และการลืม ดังนั้น สาเหตุที่ผู้เรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติทำร่ำเป็นประจำ ขาดการตั้งใจ จึงทำให้ผู้เรียนปฏิบัติทำร่ำไม่ได้ หากได้ฝึกฝนบ่อย ๆ ทำซ้ำ ๆ จะสามารถทำให้ทำได้ถูกต้องสมบูรณ์และมั่นใจมากขึ้น

2. จากการติดตามผลการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้น สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ดีขึ้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเพื่อนสามารถช่วยเพื่อนในลักษณะเก่งช่วยอ่อน ผู้เรียนอาจจะรู้สึกกดดันเมื่อปฏิบัติทำร่ำต่อหน้าครูผู้สอน แต่รู้สึกสบายใจเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน เมื่อเพื่อนอธิบายจึงทำให้ผู้เรียนดีขึ้นเมื่อเห็นว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำร่ำได้บ้างแล้ว จึงใช้การเสริมแรงบวกเพื่อกระตุ้นการสร้าง ความมั่นใจแก่ผู้เรียนสอดคล้องกับ สุนทร สันธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2545, น. 37 อ้างถึงใน บุษยากร ช้ายขวา, ผาสุข บุญธรรม และเพ็ญพิศุทธิ์ ในสินท, 2560, น. 83) ที่กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งตามปรัชญาการศึกษาเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) ตามแนวทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) โดยเน้นให้นักเรียนรวมกลุ่มทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับเกณฑ์ต่ำกว่าได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับเกณฑ์ที่สูงกว่าหรือเก่งกว่า

3. จากการติดตามผลการที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติทำร่ำได้ด้วยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการเสริมแรงทางบวก พบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำร่ำได้ดียิ่งขึ้นตามเกณฑ์ที่ผู้สอนได้กำหนดตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้รายวิชา น่าจะเป็นเพราะผู้สอนได้ให้รางวัลและคำชมแก่ผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะฝึกทักษะการปฏิบัติทำร่ำและพัฒนาตนเองให้ดีกว่าเดิมในระดับที่ผู้สอนพึงพอใจ สอดคล้องกับ ฌ็องพัซร์ มหายศนันท์, กานต์พิชชา นุ่มพรม, ทรงพล อินท่า และอุษณีย์ เชนยทิพย์ (2561, น. 151) ที่วิจัยพบว่าการให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจให้แก่ผู้เรียนได้มีความสุข ส่งผลให้คะแนนทักษะทางด้านนาฏศิลป์ของผู้เข้าร่วมหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสำหรับเสริมทักษะทางด้านนาฏศิลป์เรื่องระบำอาเซียนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีทักษะในด้านใดบ้างก่อนการดำเนินการวิจัย
2. ควรมีการใช้กระบวนการสอนโดยผ่านประสบการณ์จริงควบคู่ไปกับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนผู้สอนต้องมีการให้คำแนะนำผู้เรียนที่ปฏิบัติทำร่ำไม่ได้อย่างใกล้ชิด
2. ควรมีกิจกรรมที่น่าสนใจที่ตรงตามปัญหาของผู้เรียน มาเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

รายการอ้างอิง

- จรรยาสมร ผลบุญ และมณฑล ผลบุญ. (2561). **การพัฒนาระบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ
ทำรำที่ใช้ในงานนาฏศิลป์**. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ณัฐพัชร มหาศนันท์, กานต์พิชชา นุ่มพรม, ทรงพล อินท่า และอุษณีย์ เชนยทิพย์. (2561).
“การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อเสริมทักษะเรื่องระบำอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของซิมป์สัน”.
วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์,
5, 1: 151-161.
- นาทนภา ตรีอุบล. (2558). “การศึกษาวิธีการเสริมสร้างนิสัยฝึกฝนตนเองในการฝึกทักษะ
นาฏศิลป์”. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10, 4: 365-377.
- บุษยากร ชัยขวา, ผาสุข บุญธรรม และเพ็ญพิศุทธิ์ ไนสนิท. (2560). “การจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-assisted Learning) เพื่อพัฒนาทักษะ
การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชนเผ่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”.
วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 10, 3: 77-86.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคนอื่น ๆ. (2545). **การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2523). **จิตวิทยาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โอเดียน
สโตร์.
- เสาวรี ภูบาลชื่น. (2560). “การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบทางตรง
ร่วมกับเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ วิชาศิลปะ สารนาฏศิลป์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 11, 2: 211-221.

การแก้ปัญหาให้นักเรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิรานุวัตร โดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

SOLVING THE PROBLEM OF SINGING OUT OF RHYTHM AMONG GRADE 4 STUDENTS OF MAHAWEEERANUWAT SCHOOL BY EMPLOYING PEER ASSISTED LEARNING METHOD

นนทชัย จับใจสุข *

NONTHACHAI JUBJAISOOK

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสาเหตุของการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิรานุวัตร และเพื่อศึกษาผลการแก้ปัญหาการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิรานุวัตร โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิรานุวัตร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะได้ เกิดจากการที่ผู้เรียนไม่สามารถจดจำเนื้อเพลงทั้งหมดได้ ขาดความมั่นใจในการร้องเพลง มีปัญหาทางด้านทำนองของเพลง ทั้งการร้องเสียงสูงและเสียงต่ำ และการที่ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะของการย่ำเท้าและการปรบมือในขณะที่ปฏิบัติทำซ้ำได้

2. ผู้เรียนมีทักษะการร้องเพลงที่ดีขึ้น โดยในสัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนมีทักษะการร้องเพลงในภาพรวมหลังการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนเริ่มจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถจดจำเนื้อเพลง ลดอาการประหม่า มีความมั่นใจในการร้องเพลงเพิ่มมากขึ้น สามารถออกเสียงตามทำนองของเพลง และให้ตรงจังหวะของเพลง

คำสำคัญ : การแก้ไขการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะ การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

* โรงเรียนมหาวิรานุวัตร กรุงเทพมหานคร

Mahaweeranuwat School, Bangkok

Abstract

The objectives of this study were to examine the causes of singing out of rhythm and the results of solving this problem by employing Peer Assisted Learning method. Based on purposive sampling technique, five students, who were studying in grade 4 at Mahaweeranuwat School in Bangkok, semester 1 of academic year 2019, were selected as its samples. The results of this research were as follows:

1. The reasons why the students were unable to sing in rhythm were: they could not memorize all lyrics; they lacked confidence in singing; they had problems with the melody of the song, both high and low sounds; and they lacked abilities to sing in rhythm with footsteps and clapping while performing dance.

2. The results of employing the Peer Assisted Learning method showed that: the students had better skills in singing and could remember all lyrics; they became more confident to sing and were able to sing in melody and rhythm.

Keywords: Solving the problem of singing out of rhythm, Peer assisted Learning

บทนำ

นาฏศิลป์ คือ ศิลปะการร้องรำทำเพลงที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์โดยประดิษฐ์ขึ้นอย่างประณีตและมีแบบแผนให้ความรู้ ความบันเทิง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความรุ่งเรืองของชาติได้เป็นอย่างดี (สุมิตร เทพวงษ์, 2548, 1-2) มีคุณสมบัติที่งามเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ประกอบด้วยเหตุและผลที่สามารถอธิบายได้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องแสดงถึงระเบียบแบบแผนอันละเอียดลออ ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและประเพณีไทยรวมทั้งมีขั้นตอนในการศึกษาที่เด่นชัด (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2541, 1) จึงควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้โดยเยาวชนไทยจะต้องศึกษาเพื่อให้เห็นคุณค่า ปฏิบัติสำนึกที่ดีงาม รักความเป็นไทย ให้ศิลปะแขนงนี้ซึ่งถือว่าเป็นสมบัติของชาติให้คงอยู่สืบไป

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามมีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ แต่วิธีการสอนที่จะทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้ที่บรรลุตามเป้าหมายต้องขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนประกอบกันจึงทำให้ การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ คือนักเรียน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของนาฏศิลป์และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้ อีกทั้ง ยังจะต้องสามารถปฏิบัติท่ารำและการร้องเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยได้อย่างถูกต้อง หากนักเรียนปฏิบัติสิ่งเหล่านี้ได้ก็จะเห็นคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ไทย

สำหรับการสอนนาฏศิลป์ไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทร์ ได้จัดทำแผนการเรียนการสอนเรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองการแสดงเพลงเด่นท่ารำเคียว การแสดงชุดนี้ ผู้แสดงต้องปฏิบัติท่ารำพร้อมกับร้องเพลงไปด้วย และจากการสอนผู้วิจัย พบว่า ผู้เรียนบางคนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของเพลง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่ารำ ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และทำให้การแสดงชุดนี้ไม่มีความพร้อมเพรียงเป็นหมู่คณะ ทั้งนี้ การร้องเพลงและการปฏิบัติท่ารำจะต้องสัมพันธ์กัน หากผู้เรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะแล้ว การปฏิบัติท่ารำก็จะไม่ตรงจังหวะไปด้วย ส่งผลให้เกิดความไม่สมบูรณ์ในการแสดง ผู้วิจัย จึงมีความมุ่งหมายในการพัฒนาการร้องเพลงเด่นท่ารำเคียวของผู้เรียนโดยการนำวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนที่มีทักษะที่ดี ในการร้องเพลง ช่วยแนะนำเพื่อนที่ยังมีปัญหา ลดอาการเขินอาย ประหม่า ที่อาจเกิดขึ้น เมื่อผู้สอนเป็นผู้แนะนำด้วยตนเอง เนื่องจากผู้เรียนที่เป็นผู้สอนและผู้เรียนอยู่ในวัย ที่ใกล้เคียงกันทำให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น และพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้สอนให้มีความสามารถมากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย ในส่วนของผู้เรียนที่ได้รับการสอนหรือแนะนำจาก เพื่อนจะส่งผลให้มีความกล้าแสดงความคิดเห็น ได้รับความรู้ที่ตรงกัน และยังช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มเพื่อให้รู้จักการทำงานร่วมกันอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร
2. เพื่อศึกษาผลการแก้ปัญหาการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมาย
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ร้องเพลงเดินกำรำเคียวไม่ตรงจังหวะ จำนวน 5 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
ตัวแปรต้น : วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
ตัวแปรตาม : ความสามารถในการร้องเพลงของผู้เรียน
3. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย
สัปดาห์ที่ 2 และ 3 เดือนสิงหาคม 2561
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1) แบบสัมภาษณ์สาเหตุการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของผู้เรียน
 - 2) แบบประเมินทักษะการร้องเพลง
5. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้
 - 1) ศึกษาสาเหตุของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะ
 - 2) เลือกผู้เรียนที่ทำหน้าที่ในการช่วยสอน พิจารณาจากทักษะในการร้องเพลงจากการประเมินและการสังเกตในการเรียนเรียนรู้ก่อนหน้า จากนั้นอธิบายและสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้ที่จะต้องได้รับการสอนจากเพื่อนภายในชั้นเรียน
 - 3) ดำเนินการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดในสัปดาห์ที่ 1
 - 4) ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ครั้งที่ 1 โดยการสังเกตทักษะการร้องเพลงของผู้เรียน ภายหลังจากจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้แบบประเมินทักษะการร้องเพลง

- 5) ดำเนินการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนด
- 6) รวบรวมข้อมูล ครั้งที่ 2 โดยใช้แบบประเมินทักษะการร้องเพลง เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของนักเรียนหลังจากการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในสัปดาห์ที่ 2

แบบประเมินมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การกำหนดการให้คะแนนจากแบบประเมิน ผู้วิจัยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1	มีทักษะในการร้องเพลงอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
คะแนน 2	มีทักษะในการร้องเพลงอยู่ในระดับ น้อย
คะแนน 3	มีทักษะในการร้องเพลงอยู่ในระดับ ปานกลาง
คะแนน 4	มีทักษะในการร้องเพลงอยู่ในระดับ มาก
คะแนน 5	มีทักษะในการร้องเพลงอยู่ในระดับ มากที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การบรรยายความ

2) การใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ปัญหาให้นักเรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิราญวัตร โดยการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และจากการดำเนินการวิจัย มีผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสาเหตุการเพลงไม่ตรงจังหวะของผู้เรียน

ผู้เรียน	ปัญหาในการจดจำเนื้อเพลง	ความกังวลในการร้องเพลง	ปัญหาทางด้านทำนอง	ปัญหาทางด้านจังหวะ	ร้อยละ
ผู้เรียนคนที่ 1	✓	✓	✓	✓	100
ผู้เรียนคนที่ 2	✓	✓	✓	-	75
ผู้เรียนคนที่ 3	-	✓	✓	✓	75
ผู้เรียนคนที่ 4	-	✓	✓	✓	75
ผู้เรียนคนที่ 5	✓	✓	✓	✓	100

จากตารางที่ 1 พบว่า สาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะได้ เกิดจากสาเหตุในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้เรียนไม่สามารถจดจำเนื้อเพลงทั้งหมดได้ จึงส่งผลทำให้ผู้เรียนนั้นไม่สามารถร้องเพลงได้ถูกต้อง
2. ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการร้องเพลงจึงเกิดความกังวลในการร้องเพลง
3. ผู้เรียนมีปัญหาทางด้านทำนองของเพลง ทั้งการร้องเสียงสูงและเสียงต่ำ
4. ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะของการย่ำเท้าและการปรบมือในขณะที่ปฏิบัติทำรำได้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาทักษะการร้องเพลงของผู้เรียน ภายหลังจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในสัปดาห์ที่ 1

ระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5	0	0
4	1	20
3	3	60
2	1	20
1	0	0
ค่าเฉลี่ย \bar{X}	2.8	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	1.09	

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะการร้องเพลงของผู้เรียนที่มีปัญหาทางด้าน การร้องเพลงภายหลังจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในสัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนส่วนใหญ่มี ผลการประเมินทักษะการร้องเพลงเท่ากับ 3 (มีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง) มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 โดยมีผู้เรียนที่ผลการประเมินทักษะการร้องเพลงเท่ากับ 2 (มีทักษะอยู่ในระดับน้อย) และอยู่เท่ากับ 4 (มีทักษะอยู่ในระดับมาก) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.8 และ 1.09 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการร้องเพลงของผู้เรียน ภายหลังจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน
ในสัปดาห์ที่ 2

ระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5	2	40
4	2	40
3	1	20
2	0	0
1	0	0
ค่าเฉลี่ย \bar{X}		4.2
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.		0.84

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินทักษะการร้องเพลงของผู้เรียนที่มีปัญหาทางการร้องเพลง ภายหลังจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในสัปดาห์ที่ 2 ผู้เรียนมีผลการประเมินทักษะการร้องเพลงเท่ากับ 4 (มีทักษะอยู่ในระดับมาก) และระดับ 5 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เท่ากัน โดยมีผู้เรียนที่ผลการประเมินทักษะการร้องเพลงเท่ากับ 3 (มีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.2 และ 0.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาทักษะการร้องเพลงของผู้เรียน ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ผู้เรียน	การจดจำเนื้อเพลง	ไม่กังวลในการร้องเพลง	ร้องตรงทำนอง	ร้องตรงตามจังหวะ
ผู้เรียนคนที่ 1	✓	✓	✓	✓
ผู้เรียนคนที่ 2	✓	✓	✓	✓
ผู้เรียนคนที่ 3	✓	✓	✓	✓
ผู้เรียนคนที่ 4	✓	✓	✓	✓
ผู้เรียนคนที่ 5	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังที่ผู้เรียนได้จัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน แล้วนั้นผู้เรียนทั้งหมดสามารถจดจำเนื้อเพลงได้ ไม่มีความกังวลในการร้องเพลง ร้องเพลงได้ตรงตามทำนองของเพลง และตรงตามจังหวะของเพลง

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการแก้ปัญหาให้นักเรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหาวิราญวัตร โดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสาเหตุที่ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะเกิดจากการที่ผู้เรียนไม่สามารถจดจำเนื้อเพลงทั้งหมดได้ ขาดความมั่นใจในการร้องเพลง มีปัญหาทางด้านทำนองของเพลง ทั้งการร้องเสียงสูงและเสียงต่ำ และการที่ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะของการย่อท่าและการตบมือในขณะที่ปฏิบัติท่าทำได้ เป็นเพราะว่าการที่ผู้เรียนจะร้องเพลงให้ตรงตามจังหวะได้นั้นจะต้องเริ่มจากการที่ผู้เรียนต้องสามารถจดจำเนื้อเพลงให้ได้ก่อนเพราะหากจดจำเนื้อเพลงไม่ได้แล้วนั้นจะทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการร้องเพลง จนมีผลต่อเนื่องไปถึงการร้องเพลงให้ถูกต้องตามทำนองของเพลง และการร้องเพลงให้ตรงจังหวะ ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน จึงส่งผลให้ภาพรวมให้ผู้เรียนไม่สามารถร้องเพลงให้ตรงจังหวะของเพลงได้สอดคล้องกับชลทิพย์ ศิริโมทย์ (2562) ที่กล่าวว่า เมื่อต้องร้องเพลง ผู้ร้องจะต้องรู้ความหมายของบทเพลงนั้น ๆ ทุกคำ ทุกความหมาย ร้องให้ได้อารมณ์ตามนั้น ที่สำคัญอารมณ์นั้นต้องส่งไปถึงผู้ฟังด้วย โดยการฝึกร้องเพลงควรฝึกอย่างช้า ๆ และใจเย็น ไม่ควรรีบร้อน และงานวิจัยของ วรณิศา ละอองศรี (2562) ที่กล่าวถึงการร้องเพลง ผู้ร้องต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งการออกเสียงสระและพยัญชนะ ถ้าปราศจากอันหนึ่งอันใดจะร้องเพลงไม่ได้ดีถึงแม้จะมีเสียงไพเราะก็ตาม

2. ผลจากการแก้ปัญหาให้นักเรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะ โดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการร้องเพลงที่ดีขึ้น โดยพบว่าในสัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนมีทักษะในภาพรวมดีขึ้นกว่าก่อนเริ่มจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถจดจำเนื้อเพลง ลดอาการประหม่า มีความมั่นใจในการร้องเพลงเพิ่มมากขึ้น และหลังจากสัปดาห์ที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาทั้งหมดมีทักษะการร้องเพลงที่ดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อเพลงทั้งหมดได้ มีความมั่นใจในการร้องเพลง สามารถออกเสียงตามทำนองของเพลง และให้ตรงจังหวะของเพลง เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนในรุ่นราวคราวเดียวกัน ช่วยลดอาการกลัวหรือประหม่าในการพูดคุยหรือรับคำแนะนำจากผู้สอน อีกทั้งการทำกิจกรรม

ร่วมกับเพื่อนภายในชั้นเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานและเรียนรู้ไปพร้อมกับเพื่อน ได้ง่ายกว่าการเรียนรู้แบบปกติจากผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกันต์ ภูดีทิพย์ (2552) ที่ได้ดำเนินการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ สายัณห์ นาคเถื่อน (2562) ที่ได้ดำเนินการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทุกคนและกิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น อยู่ตลอดเวลา ช่วยสร้างความสามัคคี รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย พบว่า วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ สามารถแก้ไขปัญหาด้านข้อจำกัดของเวลา หากเวลาในการเรียนการสอนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนนั้นพัฒนาทักษะได้ตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ หรือชั่วโมงในการเรียนมีจำกัด และยังช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนพัฒนาทักษะไปพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการแก้ไขปัญหานักเรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาในรูปแบบอื่นประกอบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนควบคู่กัน

รายการอ้างอิง

ชลทิพย์ ศิริโมทย์. (2562). การร้องเพลงเบื้องต้น. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562.

เข้าถึงจาก http://c5700504.blogspot.com/2015/11/blog-post_13.html

วรรณิศา ละอองศรี. (2562). เทคนิคการร้องเพลง. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562.

เข้าถึงจาก <https://wnslosamxz.wordpress.com/เทคนิคการร้องเพลง/>

- สายัณห์ นาคเถื่อน. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก https://data.bopp-obec.info/emis/news/news_view_school.php?ID_New=12832
- สุมิตร เทพวงษ์. (2548). นาฏศิลป์ไทย : นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา-อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2541). คู่มือและสื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- อดิกันต์ ภูติทิพย์. (2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วารสารพัฒนศิลป์วิชาการเป็นสื่อกลางการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู อาจารย์ นักวิชาการ และนักสร้างสรรค์ผลงานของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และสถาบันหรือหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งผลงานดังกล่าวต้องไม่เคยลงตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น และมิได้คัดลอก ทำซ้ำ หรือละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ใด วารสารมีกำหนดตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ โดยกำหนดเผยแพร่ : ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม

ประเภทของผลงานตีพิมพ์ ได้แก่ บทความงานวิจัย งานสร้างสรรค์ หรือบทความวิชาการในสาขาวิชาปรัชญา กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การจัดเตรียมต้นฉบับ

ต้องพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Words 2003 ขึ้นไป

1. ตั้งค่านักกระดาษขนาด A4 ระยะขอบด้านละ 1” (2.54 ซม.) เฉพาะด้านซ้าย 1.5” (3.81 ซม.)
2. ตัวอักษรใช้แบบอักษร TH SarabunPSK ตัวเลขอารบิก
3. ระยะห่างระหว่างบรรทัดปกติ 1 ช่วงบรรทัด ยกเว้นระยะห่างระหว่างหัวข้อ 1½ ช่วงบรรทัด
4. หมายเลขหน้า ขนาด 14 พิมพ์มุมขวาบน ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 0.50 นิ้ว
5. การเขียนอ้างอิงในเนื้อหาให้ใช้ระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ APA Style ของ American

Psychological Association

6. ความยาวบทความรวมรูปและตาราง ไม่เกิน 15 หน้า

ในบทความประกอบไปด้วยหัวข้อและรูปแบบการพิมพ์ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title)

- มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) ขนาด 20 ตัวหนา กลางหน้ากระดาษ

2. ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)

- พิมพ์เฉพาะชื่อและนามสกุลเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) ขนาด 16 ตัวหนา กลางหน้ากระดาษ ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) หลังชื่อผู้เขียนเพื่ออ้างอิงหน่วยงาน ถ้ามีผู้เขียนมากกว่า 1 คน คั่นด้วยเครื่องหมายลูกน้ำ (,) และถ้าผู้เขียนอยู่ต่างหน่วยงานกันให้ใส่จำนวนดอกจันต่างกัน

3. บทคัดย่อ (Abstract)

- “บทคัดย่อ” และ “Abstract” ขนาด 18 ตัวหนา กลางกระดาษ
- เนื้อหาบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดาขีดขอบย่อหน้า โดยจัดทำเป็นความเรียงร้อยแก้วย่อหน้าเดียว มีความยาวไม่เกิน 250 คำ
- ต้องมีคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ 2-5 คำ ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อและท้าย Abstract

4. ที่อยู่ผู้เขียน

- พิมพ์เครื่องหมายดอกจัน (*) ตามด้วยที่อยู่ผู้เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาด 12 point ไขว้มุมซ้ายด้านล่างของหน้าแรกเพื่ออ้างอิงหน่วยงาน

5. ส่วนเนื้อหาบทความ

- หัวข้อ ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดด้านซ้าย
- เนื้อความ ขนาด 16 point ชิดขอบย่อหน้า
- บทความวิจัยหรือวิจัยงานสร้างสรรค์ ควรประกอบด้วยหัวข้อ ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลการศึกษา สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) และรายการอ้างอิง
- บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อ ได้แก่ บทนำ เนื้อหา สรุป และรายการอ้างอิง
- บทความงานสร้างสรรค์ ควรประกอบด้วยหัวข้อ ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์ กระบวนการสร้างสรรค์ ผลการสร้างสรรค์ สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) และรายการอ้างอิง
- กรณีที่มีภาพหรือแผนภูมิ ได้ภาพให้ระบุคำว่า “ภาพที่ ...” หรือ “แผนภูมิที่ ...” ใส่เลขเรียงตามลำดับ ต่อด้วยข้อความบรรยายภาพหรือแผนภูมิ และบรรทัดถัดไปให้ระบุที่มา หากผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองให้ระบุที่มาว่า “ที่มา : ผู้วิจัย” จัดวางให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 หนา)
- กรณีที่มีตาราง ด้านบนตารางให้ระบุคำว่า “ตารางที่ ...” ใส่เลขเรียงตามลำดับ ต่อด้วยข้อความบรรยายตาราง ชิดขอบด้านซ้ายของหน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษรขนาด 14 หนา) และขนาดของตารางต้องมีขนาดไม่เกินระยะขอบกระดาษที่กำหนดไว้

6. การเขียนรายการอ้างอิง

การเขียนรายการอ้างอิงเพื่อระบุแหล่งที่มาของเอกสารหรือข้อมูลของผู้อื่นหรือจากแหล่งงานของผู้อื่นมาใช้ในงานของตน เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนได้ยกงานหรือแนวความคิดของผู้ใดมาเกี่ยวข้องบ้าง ทำให้สามารถค้นหาและติดตามอ่านเพิ่มเติมได้ ซึ่งวารสารพัฒนศิลป์วิชาการกำหนดให้เขียนอ้างอิงตามระบบนามปี (Name-Year System) ตามรูปแบบ APA Style ของ American Psychological Association ซึ่งเป็นรูปแบบสากลที่นิยมแพร่หลาย ด้วยการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความแทรกในเนื้อหา สามารถเขียนได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. อ้างไว้ข้างหน้าข้อความ ใช้ในกรณีต้องการเน้นชื่อผู้แต่งที่เป็นเจ้าของข้อความหรือแนวคิด โดยอ้างชื่อผู้แต่ง ตามด้วยปีและระบุเลขหน้าของเอกสารที่อ้างไว้ในวงเล็บ จากนั้นตามด้วยข้อความที่อ้าง

2. อ้างไว้ข้างท้ายข้อความ ใช้ในกรณีต้องการเน้นข้อความหรือแนวคิดที่นำมาอ้าง โดยระบุชื่อนามสกุลของผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และเลขหน้าที่นำมาอ้างอิงต่อจากข้อความที่อ้างถึงหรือสรุปความใส่ไว้ในวงเล็บทั้งหมด

ตัวอย่าง การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าและท้ายข้อความ

หน้าข้อความ	ท้ายข้อความ
ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, น.)	(ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, น.)
Surname (Date, p.)	(Surname, Date, p.)
จินตนา สายทองคำ (2555, น. 50-51)	(จินตนา สายทองคำ, 2555, น. 50-51)
ประเมษฐ์ บุณยะชัย (2543)	(ประเมษฐ์ บุณยะชัย, 2543)
Kumar (1996, pp. 56-62)	(Kumar, 1996, pp. 56-62)
James, Slater, and Bucknam (2012, p. 25)	(James, Slater, & Bucknam, 2012, p. 25)

ในกรณีที่เอกสารที่นำมาอ้างอิงไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ระบุ **ม.ป.ป.** (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ในบทความภาษาไทย และ **n.d.** (no date) ในข้อความอ้างอิงจากเอกสารภาษาต่างประเทศ แทนปีที่พิมพ์

การอ้างอิงท้ายเล่ม ให้ระบุหัวข้อรายการอ้างอิงว่า **“รายการอ้างอิง”** และจัดพิมพ์ตามแบบมาตรฐานที่กำหนด หากรายการอ้างอิงเป็นรายการสัมภาษณ์หรือเอกสารฉบับตัวเขียน ให้เขียนรวมกับรายการอ้างอิงรายการอื่น ๆ โดยไม่ต้องแยกหัวข้อเฉพาะ สำหรับรูปแบบการเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความให้เขียนดังนี้

- ชื่อวารสารหรือชื่อหนังสือใช้ตัวหนา
- เริ่มเรียงเอกสารภาษาไทยก่อนเอกสารภาษาอังกฤษโดยเรียงชื่อตามลำดับอักษรในพจนานุกรม
- บรรทัดที่สองและบรรทัดต่อ ๆ ไปของแต่ละรายการอ้างอิงให้ย่อหน้าเข้ามา 5-7 ตัวอักษรหรือประมาณครึ่งนิ้ว

การอ้างอิงท้ายเล่ม	ตัวอย่าง
หนังสือทั่วไป	
ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์). เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.	
ผู้แต่งคนเดียว	สุภาพรณ ณ บางช้าง. (2535). ขนบธรรมเนียมประเพณี : ความเชื่อและแนวการปฏิบัติในสมัยสุโขทัยถึงสมัยอยุธยาตอนกลาง . กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 2 คน	ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2533). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
ผู้แต่ง 3 คน	James, E. A., Slater, T., & Bucknam, A. (2012). Action research for business, nonprofit, & public administration: A tool for complex times . Los Angeles, CA: SAGE.
ผู้แต่งมากกว่า 3 คน	สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2535). ความคิดและภูมิปัญญาไทยด้านการศึกษา (Thai Wisdom in Education) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้เขียนที่มีอิสริยยศ	ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2555). บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มูลนิธิเสถียรโกเศศ-นาคะประทีป.
ผู้แต่งเป็นหน่วยงาน	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2560). รุกขมรดกของแผ่นดินได้ร่มพระบารมี . กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
บทความหรือบทวิจารณ์ในหนังสือ	
บทความในวารสาร	เจตน์ เจริญโท. (2536). “การท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมไทย ทำอย่างไรจึงจะยั่งยืน”. นิตยสารโลกสีเขียว , 2, 4: 16-20.
บทความวิจารณ์หนังสือในวารสาร	สุริชัย หวันแก้ว. (2536). วิจารณ์เรื่อง บริษัทญี่ปุ่นกับการเป็น NIC ของประเทศไทย โดย สุวินัย ภรณวลัย. เอเชียปริทัศน์ , 11, 2: 79 - 83.
บทความหนังสือพิมพ์	ประสงค์ วิสุทธี. (19 มีนาคม 1537). “สิทธิของเด็ก”. มติชน . หน้า 18.
บทความสารานุกรม	ศักดิ์ศรี แยมั่นดดา. (2532-2533). “มหากาพย์”. สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 22. 14354-14369.

การอ้างอิงท้ายเล่ม	ตัวอย่าง
วิทยานิพนธ์	ชุตินา สัจจามันท์. (2520). การสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502-2516). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
สัมภาษณ์	แม่นมมาศ ชาลิต, คุณหญิง. นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2537.
สื่ออิเล็กทรอนิกส์	“ไอศกรีม”. (2557). [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2557. เข้าถึงจาก http://www.car.chula.ac.th/rmis/mkdata96/food-96/ice-cre.html กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). แนวทางการจัดซื้อหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อให้บริการในห้องสมุดโรงเรียน. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2557. เข้าถึงจาก http://academic.obec.go.th/new2551/node/1/163/news_sec_detail/433

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับเป็นกระดาษขนาด เอ 4 (พิมพ์หน้าเดียว) จำนวน 3 ชุด พร้อมแผ่น CD จำนวน 1 แผ่น และแบบฟอร์มเสนอบทความที่กองบรรณาธิการกำหนด

การปรับแก้ต้นฉบับ

โดยทั่วไปผู้ทรงคุณวุฒิอ่านประเมิน (Reviewer) จะตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนด้านวิชาการ แล้วส่งให้ผู้เขียนปรับแก้ สิทธิในการปรับแก้ต้นฉบับเป็นของผู้เขียน แต่กองบรรณาธิการสงวนสิทธิ์ในการตีพิมพ์ เฉพาะที่ผ่านความเห็นชอบตามรูปแบบและสาระของกองบรรณาธิการเท่านั้น ทั้งนี้จะมีการประสานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านวิชาการและอื่น ๆ จนถูกต้องสมบูรณ์

การตรวจทานต้นฉบับก่อนตีพิมพ์ (Final proof)

ผู้เขียนต้องตรวจทานพิสูจน์อักษรในลำดับสุดท้ายเพื่อเห็นชอบในความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา ก่อนลงตีพิมพ์

ลิขสิทธิ์ในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร

บทความที่ได้ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ติดต่อสอบถามกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

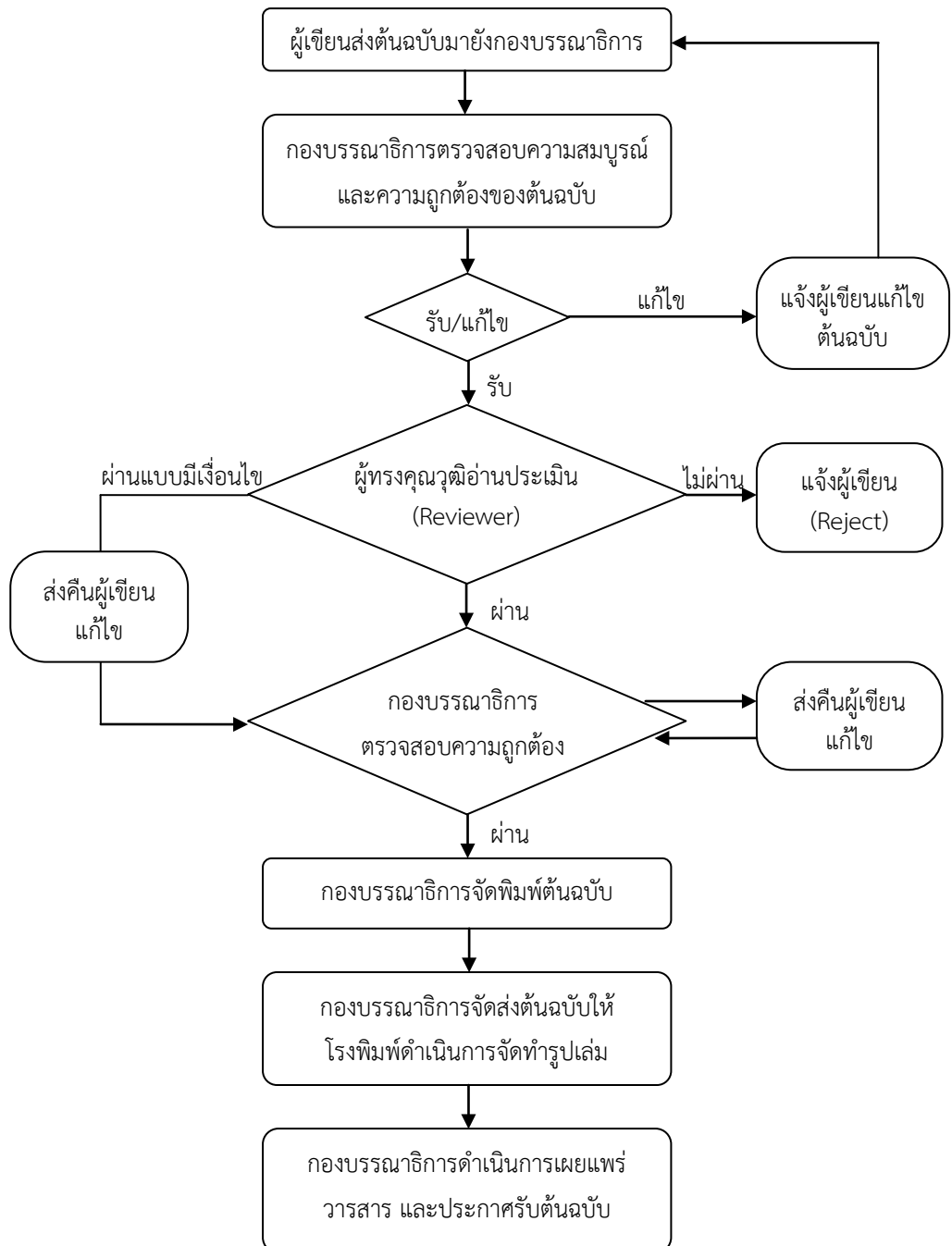
ฝ่ายผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และตำราวิชาการ กองส่งเสริมวิชาการและงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เลขที่ 119/19 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทร. 0 2482 2176-8 ต่อ 363 Fax. 0 2482 2173

E-mail: Journal@bpi.mail.go.th

<http://www.bpi.ac.th>

ตัวอย่างการเขียน "บทความวิจัย"

1"

(เลขหน้าตัวธรรมดา 14 ซิตขวา)

(ตัวหนา 20 กึ่งกลาง) **ชื่อบทความภาษาไทย**
(1½)

(ตัวหนา 20 กึ่งกลาง) **ชื่อบทความภาษาอังกฤษ**
(1½)

(ตัวหนา 16 กึ่งกลาง) **ชื่อผู้เขียนภาษาไทย** (ถ้ามีมากกว่า 1 คน ใส่*,**,***ตามลำดับ)
(1½)

(ตัวหนา 16 กึ่งกลาง) **ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ**
(1½)

(ตัวหนา 18 กึ่งกลาง) **บทคัดย่อ**
(1½)

1½"

1"

(บทนำ วิธีการศึกษาและผลการศึกษา ประมาณ 200 – 250 คำ)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

คำสำคัญ : คำที่ 1 คำที่ 2 คำที่ 3 (จำนวน 2-5 คำ ตัวธรรมดา 14 ซิตซ้าย)

(1½)

(ตัวหนา 18 กึ่งกลาง) **Abstract**

(1½)

(Introduction Method and Result 200-250 words)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

Keywords: คำที่ 1, คำที่ 2, คำที่ 3 (จำนวน 2 – 5 คำ ตัวธรรมดา 14 ซิตซ้าย)

* ที่อยู่ผู้เขียนคนที่ 1 ภาษาไทย

ที่อยู่ผู้เขียนคนที่ 1 ภาษาอังกฤษ

** ที่อยู่ผู้เขียนคนที่ 2 ภาษาไทย

ที่อยู่ผู้เขียนคนที่ 2 ภาษาอังกฤษ

*** ที่อยู่ผู้เขียนคนที่ 3 ภาษาไทย

ที่อยู่ผู้เขียนคนที่ 3 ภาษาอังกฤษ

(ตัวธรรมดา 12 ซิตซ้าย ว่างมขวล่างสุดของหน้าแรก)

1"

บทนำ (ตัวหนา 16 ซิตซ้าย)

(1½)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

วัตถุประสงค์ (ตัวหนา 16 ซิตซ้าย)

(1½)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

วิธีการศึกษา (ตัวหนา 16 ซิตซ้าย)

(1½)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

ชื่อหัวข้อ

* คำอธิบายค่าในตาราง

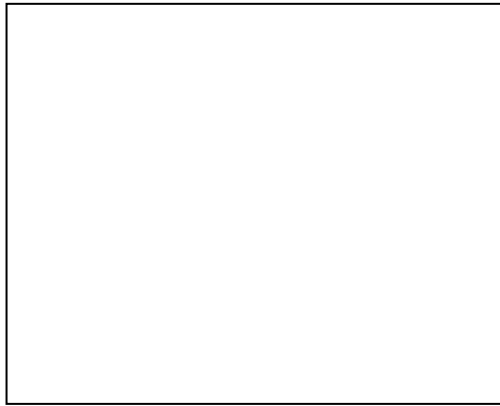
ที่มา : ระบุแหล่งที่มา (อ้างอิงตามระบบ)

(1½)

ตารางที่ 2 ชื่อตาราง

ชื่อหัวข้อ

ที่มา : ระบุแหล่งที่มา (อ้างอิงตามระบบ)

ภาพที่ 1 ----- (คำอธิบายรูป)

ที่มา : (ถ้านำรูปภาพจากแหล่งที่มาอื่น ไม่ได้สร้างขึ้นเองให้อ้างอิงแหล่งที่มาด้วย เพราะมีลิขสิทธิ์)

(1½)

ผลการศึกษา (ตัวหนา 16 ซีดซ้าย)

(1½)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

สรุปและอภิปรายผล (ตัวหนา 16 ซีดซ้าย)

(1½)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) (ตัวหนา 16 ชิดซ้าย)

(1½)

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

(1½)

รายการอ้างอิง (ตัวหนา 16 ชิดซ้าย)

(1½)

----- (การอ้างอิงใช้รูปแบบ APA) -----

(ตัวธรรมดา 16 กระจายแบบไทย)

แบบเอกสารที่ วน. 3-1

รหัส.....

แบบเสนอบทความ

เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

เรียน กองบรรณาธิการวารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

สังกัด/สถานศึกษา.....

สาขาวิชา/ภาควิชา/คณะ.....

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรสาร.....โทรศัพท์มือถือ.....E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

ชื่อบทความ

ภาษาไทย.....

ภาษาอังกฤษ.....

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (กรณีมีผู้เขียนร่วมกรอกข้อมูลตามสัดส่วน)

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	หน่วยงาน	โทรศัพท์
1.			
2.			
3.			
4.			

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก (ถ้ามี).....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความดังกล่าวไม่เคยลงตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น โดยมีได้คัดลอก ทำซ้ำ หรือละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ใด

ลงชื่อผู้เขียนบทความ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบเอกสารที่ วน. 3-2

รหัส.....

แบบตรวจคุณภาพเบื้องต้นของบทความ
เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารพัฒนศิลป์วิชาการ

ชื่อบทความ

ภาษาไทย.....

ภาษาอังกฤษ.....

ที่	รายละเอียด	การตรวจสอบ
การพิมพ์ต้นฉบับ		
1	พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Word 2003 ขึ้นไป	☐
2	ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16	☐
3	พิมพ์หน้าเดียว	☐
4	กระดาษขนาด A4 ระยะขอบกระดาษ ด้านละ 1 นิ้ว เฉพาะด้านซ้าย 1.5 นิ้ว	☐
ลำดับเนื้อหาบทความ		
1	ชื่อเรื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	☐
2	ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	☐
3	บทคัดย่อ	
	ความยาวไม่เกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด	☐
	คำสำคัญ จำนวน 2-5 คำ	☐
4	Abstract	
	ความยาวไม่เกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด	☐
	Keywords จำนวน 2-5 คำ	☐
5	บทนำ	☐
6	เนื้อหา	☐
7	บทสรุป	☐
8	อ้างอิง (ใช้ระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ APA Style)	☐
เอกสารประกอบการประเมินบทความ		
1	แบบเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ (วน. 3-1)	☐
2	ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด พร้อมแผ่น CD จำนวน 1 แผ่น (เขียนชื่อบทความและชื่อผู้เขียนบนแผ่น CD โดยไฟล์รูปแยกต่างหากจากไฟล์บทความ)	☐

ลงชื่อผู้เขียน.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อกองบรรณาธิการผู้ตรวจ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....